

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ และให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลตามที่กำหนด โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นมา โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้ต่อไป

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ จำนวน ๑๑ คณะ อันประกอบด้วย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ด้วยแล้ว

บัดนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ได้ดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้เสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ รับทราบแผนการปฏิรูปประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแผน
และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

๑. บทนำ

๑.๑ บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

โดยที่สังคมจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์อันเป็นกติกาให้สังคมถือปฏิบัติเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการดำเนินนโยบายสาธารณะในนิติรัฐ (รัฐที่ปกครองโดยกฎหมายที่ดี) ซึ่งถือว่ารัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใดที่กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ต่อเมื่อต้องมีอำนาจตามกฎหมายที่ปวงชนหรือผู้แทนปวงชนให้ความเห็นชอบ แต่กฎหมายอาจสร้างปัญหาให้สังคมได้เช่นกัน หากกฎหมายนั้นเป็นกฎหมายที่ไม่เคารพหลักนิติธรรม ไม่มีคุณภาพ หรือมีจำนวนมากเกินไป ซึ่งเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพิ่มขึ้นตามจำนวนกฎหมายที่มากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้โดยยาก สร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนและธุรกิจ และเป็นที่มาของการทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังนั้น การปฏิรูปด้านกฎหมายจึงมุ่งให้เกิดผลอันพึงประสงค์ในการมีกฎหมายที่ดีเท่าที่จำเป็น และขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีการดำเนินการปฏิรูปด้านกฎหมาย เพื่อให้เกิดผลอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

๑.๒ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่น่าพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้

การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น
เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนา
ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชน
เข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

มาตรา ๒๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้
ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน
การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผล
การดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้าน
ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง และประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน
นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ
ปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน

มาตรา ๒๗๐ นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว
ให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุ
เป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้
ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน

ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ
ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ฯลฯ

ฯลฯ

๑.๒.๒ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๗ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการ
และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน
ตามหลักธรรมาภิบาล และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ โดยให้ดำเนินการตามกระบวนการ
ดังต่อไปนี้

(๑) มีการใช้ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ

(๒) วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านทั้งในประเทศ
และต่างประเทศ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด รวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อม
ของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น

(๓) การให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
รวมทั้งการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกัน

การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาวตามมาตรา ๖ (๑)
และ (๒) ต้องมีความชัดเจนเพื่อให้เห็นภาพในอนาคตของประเทศ โดยเป็นกรอบอย่างกว้างที่ยืดหยุ่นตาม

การเปลี่ยนแปลงของโลก และต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งมีการระบุตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายไว้ให้ชัดเจน

๑.๒.๓ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๕ การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๖ ให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอน การดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ แต่ละด้านตามมาตรา ๘ รวมทั้งผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน จะทำเป็นแผนเดียวกันหรือแยกเป็นแผนแต่ละด้านหรือหลายด้านรวมกันก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บท และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับต่อไป

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ

ให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคสาม

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ การกำกับดูแลตามวรรคสี่ ให้หมายความถึงการประสาน การปรึกษา หรือเสนอแนะต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

มาตรา ๗ แผนการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) แผน ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และผลอันพึงประสงค์ในด้านที่จะดำเนินการปฏิรูป ซึ่งต้องสอดคล้องกับผลที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและยุทธศาสตร์ชาติ

(๒) กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนตามลำดับในลักษณะที่เป็นการบูรณาการและตัวชี้วัดผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน

(๓) การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินการตาม (๑) และ (๒)

(๔) วงเงินที่คาดว่าจะใช้ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านหรือแต่ละเรื่อง ตามมาตรา ๘ แล้วแต่กรณี รวมตลอดทั้งประมาณการของแหล่งที่มาของเงิน

(๕) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศที่คาดหวังว่าจะบรรลุภายในระยะเวลาห้าปี

(๖) การเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาความเร่งด่วนของการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านเพื่อกำหนดลำดับขั้นตอนในการปฏิรูปประเทศ และต้องคำนึงถึงความพร้อมทางด้านบุคลากรและการเงินการคลังของประเทศด้วย

มาตรา ๘ ให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน ดังต่อไปนี้

- (๑) ด้านการเมือง
- (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
- (๓) ด้านกฎหมาย
- (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม
- (๕) ด้านการศึกษา
- (๖) ด้านเศรษฐกิจ
- (๗) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๘) ด้านสาธารณสุข
- (๙) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๑๐) ด้านสังคม
- (๑๑) ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ที่ประชุมร่วมกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ อย่างน้อย ต้องกำหนดเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะขององค์กรฝ่ายตุลาการมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการด้วย

มาตรา ๑๑ การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการปฏิรูปจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในด้านที่รับผิดชอบ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ (๒) แล้วเสนอที่ประชุมร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสามสิบวัน

ฯลฯ

ฯลฯ

ในการดำเนินการตาม (๑) ให้คณะกรรมการปฏิรูปเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการดำเนินการ รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้โดยสะดวกและทั่วถึง ทั้งนี้ ต้องมีการแสดงข้อมูลที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะใดภายหลังพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ (๒) การนับเวลาตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะนั้น ระยะเวลาการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปก็ได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๓๒ ให้นำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้วย และให้ถือว่าการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิรูปประเทศที่องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐและประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง

๑.๒.๔ **ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐**

ข้อ ๖ แผนการปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท และต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ
- (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ
- (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ ๘ รายละเอียดในร่างแผนการปฏิรูปประเทศ อย่างน้อยจะต้องมีการระบุรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องและประเด็นปฏิรูป ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อของแผน ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ และกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ
- (๒) ขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอน หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ประมาณการวงเงินและแหล่งเงินที่ต้องใช้ในการดำเนินการในภาพรวม และเป้าหมายหรือตัวชี้วัดการดำเนินการในแต่ละช่วงระยะเวลา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินความคืบหน้าของการดำเนินการ
- (๓) ข้อเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างกฎหมาย โดยอาจจัดทำเป็นร่างกฎหมายหรืออาจระบุเป็นหลักการของร่างกฎหมายก็ได้ แต่จะต้องมีรายละเอียดเพียงพอที่จะสามารถเข้าใจถึงกลไกและสาระสำคัญในการดำเนินการได้อย่างชัดเจนเพื่อจัดทำเป็นร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งให้ระบุมาตรการทางบริหารอื่นที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล

ข้อ ๙ ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้คณะกรรมการปฏิรูปนำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้มีการจัดทำไว้แล้วมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อบูรณาการและสังเคราะห์ในการจัดทำร่างเบื้องต้น

๑.๓ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป

๑.๓.๑ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับข้อ ๙ ของระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปนำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้นำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปด้านกฎหมาย ที่ได้มีการจัดทำและเสนอไว้แล้วก่อนหน้านี้มาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำร่างเบื้องต้นของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายด้วยแล้ว สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปด้านกฎหมายได้ดังนี้

๑) ข้อเสนอการปฏิรูปของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง ๒ เรื่อง ได้แก่

- ๑.๑) การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๑.๒) การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

๒) ข้อเสนอของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๓ เรื่อง ได้แก่

- ๒.๑) **ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย** โดยการแก้ไขอัตราโทษตามกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน

รองรับกับพันธกรณีระหว่างประเทศ เน้นการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเสนอให้แก้ไขกฎหมายบางฉบับ ดังนี้

กฎหมาย	ประเด็นที่เสนอให้แก้ไข
พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘	ขยายอายุผังเมือง
	กำหนดให้การแก้ไขผังเมืองทำได้ง่ายขึ้น
พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒	กำหนดกลไกให้เหมาะสมกับแบบอาคารปัจจุบัน
	รองรับมาตรการป้องกันอุบัติภัย
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	ปรับปรุงให้ครอบคลุมการจัดการมลพิษทุกด้าน

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้โดยง่าย
กฎหมายควบคุมการบริโภคและผลิตภัณฑ์ยาสูบ	มีมาตรการรองรับการควบคุมการโฆษณา หรือกลยุทธ์การตลาดแบบใหม่
ปรับปรุงกฎหมายการค้ามนุษย์ ความผิดเกี่ยวกับเพศ การทำร้ายร่างกาย	กำหนดให้มีโทษหนัก
ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีอาเซียน และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า บริการ แรงงาน และการลงทุน AEC เช่น กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายสัญญาติ กฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทเรื่องการค้าและการลงทุน
ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน	ปรับปรุงกระบวนการดำเนินการให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่มีอายุความ ไม่มีการรอลงอาญา
ปรับปรุงกฎหมายป้องกันการบุกรุกและลักลอบตัดต้นไม้	กำหนดโทษหนัก และให้อำนาจในการยึดทรัพย์

๒.๒) การพัฒนากฎหมาย โดยการตรากฎหมายที่มีประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม เน้นการสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ โดยเสนอให้มีการตรากฎหมายขึ้นใหม่

กฎหมาย	ประเด็นที่เสนอ
กฎหมายภาษีทรัพย์สิน	เน้นการสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ
กฎหมายภาษีแก้วหน้า	ให้มีการเก็บภาษีอัตราก้าวหน้าสำหรับคนที่ครอบครองที่ดินโดยไม่ทำประโยชน์
กฎหมายการประชุมในที่สาธารณะ	รองรับการดำเนินการและจัดการกับการประชุมในที่สาธารณะ
กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตเชิงนโยบาย	เพื่อให้สามารถเอาผิดกับผู้เกี่ยวข้อง และเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะ
กฎหมายคุ้มครองพยาน	กำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการกระทำความผิด
กฎหมายรับรองสิทธิชุมชน	กำหนดกลไกรองรับสิทธิชุมชนเพื่อส่งเสริมและแก้ไขความขัดแย้งในพื้นที่
กฎหมายกองทุนยุติธรรม	เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน
กฎหมายการรับขนของทางทะเล	เพื่อให้มีมาตรการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นกับของที่ขนส่งทางทะเล

กฎหมายการจำกัดความรับผิดชอบในการขนส่งทางทะเล	เพื่อเป็นการลดต้นทุน และพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ
แก้ไขกฎหมายกักเรือ	เพื่อส่งเสริมและลดค่าใช้จ่ายการประกอบธุรกิจ
กฎหมายว่าด้วยผลประโยชน์ทับซ้อน	ส่งเสริมการบริหารจัดการภาครัฐ และลดการคอร์รัปชัน

๒.๓) **ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน** โดยเสนอให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรากฎหมาย การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน การส่งเสริมระบบยุติธรรมชุมชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของกระบวนการยุติธรรม

๓) ข้อเสนอของสภาปฏิรูปประเทศ (สปช.)

มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๒ เรื่อง ได้แก่

๓.๑) **การปฏิรูปการยกร่างกฎหมาย** โดยกำหนดองค์หลักในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย มีการศึกษาวิจัยในเชิงลึก มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนแก้ไขปัญหากระบวนการร่างกฎหมายทั้งระบบ

๓.๒) **การจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ** โดยสร้างความเข้าใจกับผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ และหลักสากล โดยเฉพาะในเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิในสถานะของบุคคล รวมทั้งปฏิรูปกฎหมายและนโยบายในการแก้ไขปัญหาคนต่างด้าวและคนไร้รัฐให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๓.๓) **การพัฒนาประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย** โดยการสร้างกลุ่มผู้รับผิดชอบในการดูแลและติดตามการบังคับใช้กฎหมาย กำหนดให้มีการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายและจัดทำรายงานผลการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบังคับใช้กฎหมาย

๔) ข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)

- ไม่มีข้อเสนอที่เกี่ยวข้อง -

๕) ข้อเสนอตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

มีประเด็นเกี่ยวข้อง ๑ เรื่อง ได้แก่

๕.๑) **ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ** การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๕.๑.๑) **การปฏิรูปกฎหมายให้ทันสมัย** โดยการเร่งรัดหน่วยงานในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายและยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็น การนำเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย (RIA) มาใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ การเพิ่มศักยภาพหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้ความเห็นทางกฎหมาย รวมทั้งเพิ่มศักยภาพบุคลากรทางกฎหมายในหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนพัฒนาหรือจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนากฎหมาย ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาในการประเมินผลกระทบกฎหมายและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๖) ข้อเสนอการปฏิรูปของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๖.๑) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๖.๑.๑) การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย โดยเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ และเสนอให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำและการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย

๖.๑.๒) ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อราชการ โดยเสนอให้ตราพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้ครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการทั้งระบบ

๖.๑.๓) การปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยให้มีการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดโทษทางอาญาตามกฎหมาย รวมทั้งพิจารณายกเลิกการกำหนดโทษอาญาที่ไม่จำเป็น

๖.๒) สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๖.๒.๑) การปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่สร้างภาระแก่ประชาชน และการตรากฎหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชนพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็น และพิจารณาผลักดันกฎหมายที่มีความจำเป็นในระยะเร่งด่วน เช่น กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

๖.๒.๒) การปรับปรุงระบบการเรียนการสอนนิติศาสตร์ โดยการจัดทำหลักสูตรมาตรฐาน (มคอ.๑) สำหรับการเรียนการสอนทางด้านนิติศาสตร์

๑.๓.๒ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับข้อ ๑๐ ของระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้มีการเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามความเหมาะสม และมีการเผยแพร่ความคืบหน้าและผลการดำเนินการและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้นำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายมาปรับปรุงและจัดทำเป็นร่างเบื้องต้นและได้จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ “ร่างผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย” (ภาคผนวก ๓) ผ่านทางเว็บไซต์ www.thailawreform.go.th/reform และสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ได้มีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งในรูปแบบของการรับฟังความคิดเห็นด้วยวาจา (Oral hearing) และการรับฟังความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษร (Written hearing) และนำข้อมูลที่ได้รับจากการรับฟังความคิดเห็นทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยดำเนินการเป็น ๔ ช่องทาง ได้แก่

๑) การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายโดยตรง โดยได้มีหนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมชี้แจงและแสดงความคิดเห็นโดยตรงต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายในรูปแบบของการรับฟังความคิดเห็นด้วยวาจา

ซึ่งได้มีการเชิญทั้งสิ้น ๔๖ หน่วยงาน และมีหน่วยงานเข้าร่วมชี้แจง ๓๖ หน่วยงาน และมีหนังสือชี้แจงตามมาภายหลัง ๑๒ หน่วยงาน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นโดยตรงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (ภาคผนวก ๔)

๒) การรับฟังความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและหน่วยงานภาคประชาสังคม ที่สำคัญ โดยมีการส่งหนังสือขอความร่วมมือไปทั้งสิ้น ๑๖๔ หน่วยงาน และได้รับหนังสือตอบทั้งสิ้น ๙๖ หน่วยงาน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรต่อร่างผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (ภาคผนวก ๕)

๓) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวาจาจากภาคประชาชนโดยการรับฟังความคิดเห็นในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยได้ดำเนินการ ๔ ครั้ง ได้แก่

๓.๑) ภาคเหนือ ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่

วันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๒๕๙ คน

๓.๒) ภาคใต้ ณ โรงแรมธรรมรินทร์ธนา จังหวัดตรัง

วันอังคารที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๘๕ คน

๓.๓) ภาคกลาง ณ โรงแรมเซ็นทาราบายเซ็นทารา กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๙๗ คน

๓.๔) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ โรงแรมเซ็นทารา จังหวัดอุดรธานี

วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๓๓ คน

จำนวนผู้เข้าร่วมงานทั้งสิ้น ๗๗๔ คน จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเครือข่ายภาคประชาชน สถานศึกษา ตลอดจนประชาชนที่แสดงความจำนงเข้าร่วมงานด้วยตนเอง รายละเอียดปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจากการลงพื้นที่ (ภาคผนวก ๕)

๔) การรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ www.thailawreform.go.th/reform

- ไม่มีผู้เข้าร่วมแสดงความเห็น -

๒. สถานการณ์และแนวโน้ม

๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความสัมพันธ์ของบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนกำหนดกลไกการระงับข้อพิพาทและยุติข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งในการจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าวต้องคำนึงถึงความสมดุลและความเป็นธรรมในสังคม ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๘ เป็นต้นมา ประเทศต่าง ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย และมีการวางหลักการเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิในทรัพย์สินของปัจเจกบุคคลอันเป็นพื้นฐานสำคัญของแนวคิดแบบเสรีนิยม ครั้นต่อมาเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมทั้งสองครั้ง ในช่วงศตวรรษที่ ๑๘ และศตวรรษที่ ๑๙ ตามลำดับ เหตุการณ์ดังกล่าวได้นำพาโลกเข้าสู่ระบอบเศรษฐกิจเสรีนิยมอย่างชัดเจน โดยได้มีการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่แตกต่างไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง การพัฒนารูปแบบของสังคมจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีผลกระทบต่อการจัดสรรผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญ สังคมอุตสาหกรรมในรูปแบบใหม่นำมาซึ่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต แต่มีลักษณะที่เอื้อต่อการแสวงหาประโยชน์ของกลุ่มนายทุนและก่อให้เกิดการเอาเปรียบและความเหลื่อมล้ำในสังคม หลายประเทศจึงได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านระบบรัฐสวัสดิการและระบบสังคมนิยม ซึ่งมีการเพิ่มบทบาทของรัฐในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบทุนนิยม ดังจะเห็นได้จากแนวคิดของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) ที่เห็นว่า รัฐต้องมีบทบาทในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยไม่อาจปล่อยให้ระบบเศรษฐกิจเป็นไปตามกลไกทางตลาดด้วย “มือที่มองไม่เห็น” (Invisible hands) เพียงอย่างเดียว เพราะการทำงานของกลไกทางตลาดเพียงลำพังไม่อาจแก้ปัญหาเงินเฟ้อและการว่างงานได้ โดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว บทบาทของรัฐจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากแนวคิดเสรีนิยมเดิม

ต่อมาเมื่อเกิดภาวะวิกฤตน้ำมัน (Oil shock) ในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๗๐ อันทำให้เห็นถึงข้อจำกัดของแนวคิดของเคนส์ นักเศรษฐศาสตร์จึงได้ย้อนกลับไปสู่แนวเสรีนิยมดั้งเดิม ดังเช่นการเสนอ “ฉันทามติวอชิงตัน” (Washington Consensus) เพื่อลดการควบคุมและการกำกับดูแลจากภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้รัฐบาลลดการควบคุมและกำกับระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการควบคุมและการกำกับดูแลที่มากเกินไปก่อให้เกิดต้นทุนสูง และอาจไม่คุ้มค่ากับประโยชน์ที่จะได้รับ อีกทั้งยังเอื้อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน อันเป็นที่มาของการปรับมุมมองต่อกฎหมายจากเดิมที่กฎหมายถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นกลไกการควบคุมการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อรักษาความเป็นธรรมและความสงบเรียบร้อยในสังคม และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ารัฐจะต้องไม่ก้าวก่ายการดำเนินการของเอกชนมากเกินไป โดยเฉพาะในเรื่องที่ไม่จำเป็นและไม่มีความเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะหรือความมั่นคงของประเทศ การควบคุมจะต้องกระทำอย่างได้สัดส่วนเพื่อให้การจัดสรรผลประโยชน์ทางสังคมเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม และสอดคล้องกับบริบทของสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยไม่ก้าวล่วงไปควบคุมจนกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศหรือการดำเนินกิจการในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนต้องพัฒนากฎหมายหรือกฎระเบียบให้สอดคล้องกับบริบทในการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการติดต่อสื่อสารและการค้าการลงทุน การลดบทบาทของความเป็นประเทศและเน้นการรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้มากขึ้น

หลายประเทศประสบปัญหาในเรื่องการกำหนดกฎหมายและกฎระเบียบที่มากเกินไปจนก่อให้เกิดภาระและผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นที่มาของแนวความคิดในการลดกฎหมายหรือกฎระเบียบ (Deregulation) เพื่อลดจำนวนกฎหมายหรือกฎระเบียบที่มีผลต่อการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และพัฒนาต่อมาจนกลายเป็นหลักในมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาให้เป็น “กฎหมายที่ดี” (Better regulation) เพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและจรรโลงสังคม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคทางสังคม มากกว่ามุ่งเน้นในการควบคุมซึ่งก่อให้เกิดภาระและต้นทุนในการดำเนินการ อันเป็นที่มาของแนวความคิดในการกำหนดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมาย (Regulatory Impact Assessment - RIA) และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่กำหนดให้มีการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถรองรับการดำเนินนิติสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตามบริบทของสังคมได้อย่างเหมาะสม ตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)) ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิรูปกฎหมายของแต่ละประเทศ

การปฏิรูปกฎหมายยังต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญอื่นอันเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติด้วย ไม่ว่าจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) ของสหประชาชาติ ที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และภายหลังจากการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ สิ้นสุดลงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกันจนพัฒนาไปสู่ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา นายกรัฐมนตรีของประเทศไทยพร้อมคณะได้เข้าร่วมประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ ๗๐ พร้อมกับผู้นำจากประเทศสมาชิก ๑๙๓ ประเทศ และมีการร่วมรับรองร่างเอกสารเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน หลังปี ๒๐๑๕ Sustainable Development Goals ที่เรียกว่า Transforming Our World : the 2030 Agenda for Sustainable Development ซึ่งได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า ทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย โดยมุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำ ขจัดปัญหาความยากจน สร้างความเป็นธรรมในสังคม ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน รวมถึงสนับสนุนให้เกิดสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดให้มีการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และมีความครอบคลุมในทุกระดับ นอกจากนี้ยังมีหลักการที่สำคัญอื่นด้วย เช่น หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UN Guiding Principles on business and Human Rights - UNGPs)

ปัจจุบันมุมมองทางกฎหมายได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง หลายประเทศพยายามที่จะปรับตัว เพื่อให้กฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นกลไกในการส่งเสริมการค้าการลงทุนและการพัฒนาประเทศ การจัดสรรประโยชน์ทางสังคมให้เกิดความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำ การคุ้มครองประโยชน์สาธารณะได้อย่างเหมาะสม และทั่วถึง การรองรับต่อการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนเพื่อรองรับสภาพการณ์หรือภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) หรือการพัฒนาการดำเนินการไปสู่รูปแบบของเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) จนอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญต่อการดำเนินการทางเศรษฐกิจและสภาพสังคม ซึ่งมีผลต่อ

ความน่าเชื่อถือในการค้าและการลงทุนของนานาประเทศ ดังจะเห็นได้จากการนำกฎหมายมาเป็นปัจจัยในการพิจารณากำหนดตัวชี้วัดในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) หรือการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (IMD World Competitiveness) ฯลฯ จึงเป็นที่ชัดเจนว่าการพัฒนาประเทศไม่อาจประสบความสำเร็จ หากไม่มีการปฏิรูปกลไกทางกฎหมายให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

การปฏิรูปของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาจะมีกฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยกฎหมายได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ดังเช่นในยุคของสังคมด้านการเกษตรกรรมช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ กฎหมายที่ตราขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวส่วนใหญ่มุ่งเน้นการควบคุมและจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ในด้านการเกษตรเป็นหลัก เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน พระราชบัญญัติชลประทานราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๒ พระราชบัญญัติชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้น ครั้นต่อมาเมื่อมีการปฏิรูปประเทศเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมเบาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ - พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ จนนำไปสู่การตรากฎหมายเพื่อรองรับหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. ๒๕๑๐ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และได้มีการตรากฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนมาสู่ยุคอุตสาหกรรมหนักในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - พ.ศ. ๒๕๒๙ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ หรือพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อเนื่องไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดดในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ - พ.ศ. ๒๕๔๐ และมีการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายอย่างชัดเจนโดยการจัดตั้ง “คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อพิจารณาศึกษาตรวจสอบบรรดากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนการเสนอให้มีการตรากฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือการบริหารราชการของประเทศ ซึ่งนับเป็นช่วงเวลาที่สำคัญของการปฏิรูปกฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ

ช่วงภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นมา นับเป็นช่วงเวลาของการพัฒนาแนวความคิดในด้านประชาธิปไตยและการควบคุมการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ในช่วงเวลานี้จึงเริ่มมีการตรากฎหมายที่สำคัญในการกำกับและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และสร้างกลไกส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ขึ้นในสังคมไทย เช่น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดความชัดเจนและโปร่งใส ตลอดจนการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้การตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาสำคัญของการปฏิรูปกฎหมายมหาชนในประเทศไทย

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา ด้วยการพัฒนาทางสังคมและเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดนิวัตน์สัมพันธวิธีในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายและซับซ้อน

ยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการตรากฎหมายขึ้นรองรับเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นไปเพื่อเป็นการควบคุม ส่งเสริม และเพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายรองรับรูปแบบของนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการตรากฎหมายเพื่อให้สอดคล้องตามพันธกรณีระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล กฎหมายหลายฉบับถูกตราขึ้นและกำหนดมาตรการที่มุ่งเน้นการควบคุม ทำให้เกิดขึ้นตอนและสร้างภาระแก่ประชาชน และก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมายอันเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการค้า การลงทุน และการพัฒนาความสามารถของประเทศ เนื่องจากไม่มีการวิเคราะห์ผลกระทบก่อนการตรากฎหมาย ประกอบกับกฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้รับการทบทวนเพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดความล่าช้าและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ กฎหมายหลายฉบับถูกมองว่าไม่สอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาของสังคมโลก ขัดต่อหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ตลอดจนไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนของประเทศ และทำให้ขาดความยอมรับนับถือในประชาคมโลก ดังตัวอย่างที่เห็นได้จากกรณีของการควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU Fishing) การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยการบินของประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากล ซึ่งแม้ที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมาเป็นลำดับแต่ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพ ซึ่งมักจะเริ่มดำเนินการต่อเมื่อเกิดปัญหาอย่างรุนแรงจนยากต่อการแก้ไข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้มีการกำหนด “หลักการ” และ “กลไก” ที่สำคัญไว้หลายประการเพื่อให้เกิดการปฏิรูปกฎหมาย โดยเฉพาะหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกลไกการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้กฎหมายเป็น “กฎหมายที่ดี” และสอดคล้องกับสภาพความต้องการที่แท้จริงของสังคม ทั้งการกำหนดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายเพื่อคำนึงถึงภาระและต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมาย การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและติดตามตรวจสอบทั้งในขั้นตอนของการจัดทำร่างกฎหมายและการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายเพื่อสื่อถึงความต้องการของสังคมและเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจกฎหมายได้อย่างถูกต้อง อันจะทำให้สามารถใช้ “สิทธิ” ของตนได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติ “หน้าที่” ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการกำหนดกลไกเพื่อรองรับให้เกิดการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ อันเป็นประเด็นที่นำมาสู่การปฏิรูปกลไกทางกฎหมายเพื่อรองรับให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๓. การดำเนินการของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมา

ที่ผ่านมารัฐบาลในสมัย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการผลักดันการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนที่เป็นการดำเนินการโดยมาตรการทางบริหาร เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน (คณะที่ ๓) เพื่อติดตามและขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ของรัฐบาล หรือการมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบ “นโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหาร” เพื่อวางกรอบการดำเนินการในเรื่องทางกฎหมายให้เกิดความชัดเจน ทั้งการกำหนดให้มีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย (checklist) โดยมีการวิเคราะห์ผลกระทบและรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านก่อนการเสนอร่างกฎหมาย และการกำหนดให้มีการทบทวนความ

เหมาะสมของกฎหมายตามรอบระยะเวลาที่กำหนดเพื่อพัฒนาคุณภาพของกฎหมาย ฯลฯ ตลอดจนได้มีการผลักดันกฎหมายในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายสำคัญเพื่อประโยชน์แก่การปฏิรูปและพัฒนาระบบราชการ เช่น พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารการพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ เช่น พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ เช่น พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติก้าง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๔) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายสำคัญเพื่อสนับสนุนการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๕) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ เช่น พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธะสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗

(๖) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินและการบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศ เช่น พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

นอกจากนี้ ได้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อกำกับการปฏิรูปกฎหมาย (ทปก.)” ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการผลักดันและติดตามให้การปฏิรูปด้านกฎหมายเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต่อมาได้ปรับปรุงบทบาทเป็น “คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” และดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

๔. ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ

เนื่องจากปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นตามขั้นตอนที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงได้นำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ จัดทำขึ้นมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องตามมาตรา ๒๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นหลักในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้น และจะมีการพิจารณาทบทวนในประเด็นนี้อีกครั้งเมื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บทแล้วเสร็จต่อไป

๔.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านกฎหมายกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ

ร่างแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (ฉบับวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐)

๔.๑.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

หัวข้อที่ ๒.๒.๒ การพัฒนาสังคมผู้ประกอบการเพื่อสร้างผู้ประกอบการทางธุรกิจ โดยการพัฒนากฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกในการตั้งธุรกิจใหม่ได้ง่ายขึ้น

๔.๑.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

หัวข้อที่ ๔.๔.๑ สร้างความเสมอภาคโดยการปรับแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความทันสมัย ลดความขัดแย้งของกฎหมาย และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการไขกฎหมายกฎหมายตั้งแต่ขั้นตอนการร่าง มีการสร้างความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย ในชุมชน ตลอดจนบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเคร่งครัด

๔.๑.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

หัวข้อที่ ๖.๖ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจนทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยปรับปรุงยกเลิกกฎหมาย ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดินและการพัฒนาประเทศ การประกอบธุรกิจ และการให้บริการประชาชน การออกกฎหมายใหม่ต้องมีการตรวจสอบความจำเป็นและวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ครอบคลุมระยะเวลา โดยต้องมีการกำหนดวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นไปตามมาตรฐานสากล

๔.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านกฎหมายกับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

- ยังไม่มีข้อมูล -

๕. เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

การกำหนดกรอบการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจะยึดตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นหลัก โดยพิจารณาประกอบกับกลไกการปฏิรูปกฎหมายที่มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในส่วนของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งทำหน้าที่ในหลักต้นให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายมาอย่างต่อเนื่อง และการดำเนินการของคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อกำกับการปฏิรูปกฎหมาย ที่ภายหลังได้เปลี่ยนมาเป็น คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ซึ่งเป็นกลไกที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเร่งรัดการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว มุ่งเน้นการสร้างกลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปตามหลัก “ทวิยุคศาสตร์” อันได้แก่ การมีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการมีกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาสู่ THAILAND ๔.๐ ตามนโยบายของรัฐบาล และเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ตลอดจนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ

การปฏิรูปดำเนินการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายในครั้งนี้ดำเนินการบนพื้นฐานสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์หรือผลอันพึงประสงค์ที่ชัดเจน (Purpose) การกำหนดกลไกการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม (Process) และดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public) โดยในร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้มีการกำหนดผลอันพึงประสงค์ กิจกรรมและวิธีการดำเนินการ ขั้นตอนการดำเนินการ รวมทั้งตัวชี้วัดและวงเงินที่ใช้ในการดำเนินการ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กำหนด โดยผ่านการศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิรูปที่เกี่ยวกับด้านกฎหมายทั้งหมดในช่วงที่ผ่านมา ตลอดจนได้จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานผู้รักษาการหรือมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ทั้งการเชิญมาร่วมประชุมโดยตรง มีหนังสือสอบถามเป็นลายลักษณ์อักษร และการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไปครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ และนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุงในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศประกอบด้วยทั้งหมด เพื่อให้การปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ๑๐ ประการดังต่อไปนี้

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๑

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๒

ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๓	มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๔	มีกลไกให้มีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๕	พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับเงื่อนไขเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๖	มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญ และจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๗	มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่ายรวมทั้งการพัฒนากระบวนการพื้นฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๘	ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๙	พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐	มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศแผนปฏิรูปแล้ว จะต้องมีการกำกับและติดตามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดเพื่อให้การดำเนินการสำเร็จได้ตามเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ รวมทั้งมีการปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๕.๑ วัตถุประสงค์รวม

- (๑) เพื่อให้กฎหมายที่ตราขึ้นเป็นกฎหมายที่ดี มีการตรากฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป
- (๒) เพื่อให้มีการทบทวนหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน
- (๓) เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายในการสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำ
- (๔) เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ
- (๕) เพื่อให้มีการพัฒนากระบวนการตรากฎหมายให้เป็นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๖) เพื่อให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย และมีกลไกช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๗) เพื่อให้มีการจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายภาครัฐเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย

(๘) เพื่อให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายเป็นผู้มีความรอบรู้ มีคุณธรรม และจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ

(๙) เพื่อให้มีการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อราชการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย

(๑๐) เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ เป้าหมายรวม

๑) กฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักนิติธรรม

๒) กฎหมายเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชน และไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายอย่างเหมาะสม

๔) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย และสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย

๕) ผู้บังคับใช้กฎหมายมีความรู้ความเข้าใจ และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

๖. ตัวชี้วัด

๑) คุณภาพของกฎหมาย

๒) จำนวนของกฎหมายที่ล้าสมัย กฎหมายที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรม และกฎหมายที่สร้างภาระแก่ประชาชนและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ ที่มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง

๓) ตัวชี้วัดจากการจัดอันดับในเรื่องต่าง ๆ ที่มีการนำกฎหมายมาเป็นข้อพิจารณา

๔) ความสะดวกการเข้าถึง รับรู้ และปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชน

๗. วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน : ๙๙๑ ล้านบาท และ ๕๒๘ ล้านบาทต่อปี และงบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอน และเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังได้กำหนดให้รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่กำหนด หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

หลักการดังกล่าวข้างต้นถือเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายให้เป็นกฎหมายที่ดี สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากจะต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและมีการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านก่อนการตรากฎหมาย ตลอดจนมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเมื่อมีผลใช้บังคับแล้วเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ค. (๑) จึงได้กำหนดผลของการปฏิรูปด้านกฎหมายรองรับไว้อย่างชัดเจนว่า จะต้องมีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้งานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดสภาพบังคับที่จะต้องนำหลักการดังกล่าวไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบนโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องฝ่ายบริหารเพื่อวางกรอบการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะการกำหนดให้มีการตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมายอย่างเคร่งครัด และต่อมาได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการมาในระยะหนึ่ง แต่เป็นเพียงช่วงเริ่มต้นและเป็นไปอย่างจำกัด โดยเฉพาะในเรื่องการมีส่วนร่วมในการรับรู้และแสดงความคิดเห็นของประชาชน

ซึ่งแม้จะมีกลไกและช่องทางเผยแพร่ร่างกฎหมายให้ประชาชนได้รับรู้และร่วมแสดงความคิดเห็น แต่ยังมีผู้รับรู้รับทราบเป็นจำนวนน้อยและไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องมีการกำหนดกลไกเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและมีสภาพบังคับ รวมทั้งจัดให้มีกลไกในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตลอดจนต้องจัดช่องทางให้ประชาชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากกฎหมายได้รับทราบและเข้าใจถึงสาระสำคัญ และความจำเป็นของการเสนอกฎหมายได้โดยง่าย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายที่ตราขึ้นให้เป็นกฎหมายที่ดี สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงกำหนดให้มีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้เกิดความชัดเจน มีการกำหนดวิธีการดำเนินการและผู้รับผิดชอบ รวมทั้งหลักเกณฑ์และกลไกในการรับฟังความคิดเห็น ทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ผลกระทบในการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ตลอดจนกำหนดให้มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศกลาง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางกฎหมายและเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และแสดงความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์เป็นไปโดยง่าย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มอบหมายผู้รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการให้เกิดความชัดเจน เพื่อให้มีการประเมินคุณภาพของการดำเนินการ ตลอดจนดูแลและจัดการข้อมูลในระบบให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงผ่านช่องทางที่หลากหลายและสามารถเข้าใจได้โดยง่าย ซึ่งจะทำให้การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายอย่างเป็นระบบต่อไป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ทั้งในส่วนของการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ ตลอดจนการเปิดเผยผลการดำเนินการต่อสาธารณะ ซึ่งมีความชัดเจนและสามารถบังคับให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒) มีกลไกตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งมีการจัดทำระบบสารสนเทศกลางเพื่อเป็นเครื่องมือและช่องทางในการดำเนินการและการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) มีการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา ที่สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายและการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย เพื่อพัฒนาให้เป็นกฎหมายที่ดี

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๓) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย และมีการออกอนุบัญญัติรองรับการดำเนินการตามกฎหมายอย่างครบถ้วน

๒) มีการกำหนดส่วนงานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งมีระบบสารสนเทศกลางเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับรองรับการดำเนินการให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ระดับความรู้และเข้าใจของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐและประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของการจัดสัมมนาและจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา ตลอดจนจำนวนครั้งของการจัดหลักสูตรอบรมและจำนวนผู้ผ่านหลักสูตรอบรม

๔) ระดับหรือจำนวนของการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย หรือการดำเนินการอื่นใดตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๕) จำนวนของกฎหมายที่มีการนำมาทบทวนหรือปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๔๐๐ ล้านบาท และ ๕ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดทำกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว

๑.๑ จัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ จัดทำร่างอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายในข้อ ๑.๑

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือนนับแต่ประกาศใช้กฎหมายตามข้อ ๑.๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๓ สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ส่วน

(๑) จัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐอย่างทั่วถึง

- ระยะเวลา : ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่กฎหมายประกาศใช้
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- งบประมาณ : ๕๐ ล้านบาท

(๒) จัดหลักสูตรอบรมการปฏิบัติตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ ผนวกไว้ในหลักสูตรอบรมนักกฎหมายภาครัฐ

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน นับแต่กฎหมายมีผลใช้บังคับ และอบรมต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่การจัดหลักสูตรอบรมตามข้อ ๑.๓ (๒) ให้ดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร่างกฎหมายตามข้อ ๑.๑ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติตามกฎหมายข้อ ๑.๑ ครบถ้วน
- (๓) ความรับรู้ของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากจำนวนของการจัดสัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา ตลอดจนจำนวนการจัดหลักสูตรอบรมและผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๕๐ ล้านบาท จากงบประมาณแผ่นดิน สำหรับการจัดสัมมนาเพื่อสร้างการรับรู้
นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

**๒. จัดให้มีกลไกตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตาม
กฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยเฉพาะในเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**

๒.๑ กำหนดผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑
โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) **ระยะแรก** ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาจัดตั้งหรือกำหนดส่วนงานระดับกอง
เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ การสร้างการรับรู้ ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ
และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งอย่างน้อย
ควรต้องประกอบด้วยบุคลากรที่เป็นนักกฎหมาย และนักวิชาการด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์และประเมินผล
กระทบของกฎหมาย เช่น เศรษฐศาสตร์ การเงิน สังคมวิทยา ฯลฯ โดยจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมและประเมิน
คุณภาพในการทำหน้าที่ และมีการกำหนดค่าตอบแทนให้เหมาะสมในลักษณะเดียวกับนักกฎหมายกฤษฎีกา
ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่สามารถจัดให้มีอัตราตำแหน่งนักวิชาการด้านอื่นนอกจากนักกฎหมาย ให้ดำเนินการร่วมกับ
นักวิชาการด้านอื่นในหน่วยงานอื่นของรัฐหรือนักวิชาการในภาคส่วนอื่นไปพลางก่อน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๕ ล้านบาทต่อปี

(๒) **ระยะยาว** ให้มีการพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ (บุคลากรประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ คน)
เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ต่อเนื่องจากการดำเนินการในระยะแรก โดยให้เพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ในการศึกษาวิจัยเชิงลึก
เกี่ยวกับการพัฒนาหลักเกณฑ์การดำเนินการ การวิเคราะห์ผลกระทบ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
เพื่อให้สามารถดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว
ตลอดจนให้มีหน้าที่และอำนาจในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ การจัดฝึกอบรม หรือรับดำเนินการในเรื่อง
ดังกล่าวแทนหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : อย่างน้อย ๕๐ ล้านบาท และจะต้องมีการประเมินงบประมาณที่ชัดเจนอีกครั้ง

ตามรูปแบบและจำนวนบุคลากรของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้น

๒.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จัดทำระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะของระบบกลาง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและช่องทางสำหรับรับฟัง
ความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
โดยให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเป็นผู้รับผิดชอบในการลงข้อมูลในระบบดังกล่าว ตลอดจนใช้สำหรับเป็น
ช่องทางของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมและติดตามตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (จัดทำและดูแลรักษาระบบ) / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กำหนดรูปแบบในการลงข้อมูล) / หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย (ลงข้อมูลในระบบ)
- งบประมาณ : ๓๐๐ ล้านบาท

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

- ระยะแรก ดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- ระยะยาว ดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการกำหนดส่วนงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ และมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการออกกฎหมายในเชิงลึก ตลอดจนให้คำปรึกษาหรือรับดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในระยะยาว
- (๒) จัดทำระบบสารสนเทศกลางตามข้อ ๒.๒ แล้วเสร็จ และสามารถรองรับการใช้งานให้เป็นไปตามกฎหมายในข้อ ๑.๑

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

- ๕ ล้านบาทต่อปี สำหรับรองรับการทำหน้าที่ของส่วนงานหรือหน่วยงานในระยะสั้นตามข้อ ๒.๑ (๑)
- ๓๕๐ ล้านบาท สำหรับการจัดตั้งหน่วยงานในระยะยาวตามข้อ ๒.๑ (๒) และการจัดทำระบบสารสนเทศกลางตามข้อ ๒.๒
- นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. กำหนดเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างกฎหมายหรือทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายตามมาตรา ๒๕๔ ค. (๑) และหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๓.๑ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกลไกการใช้ระบบอนุญาต ระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา เพื่อให้เป็นไปตามหลักการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๔ ค. (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามข้อ ๑.๓

๓.๒ รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการสัมมนาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบถึงแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป ทั้งนี้ อาจเสนอให้มีการกำหนดเป็นมติคณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติไปพลางก่อน โดยการกำหนดเป็นมติคณะรัฐมนตรีหรืออาจพิจารณากำหนดเพิ่มเติม

ไว้ในแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๓ ดำเนินการยกร่างกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามข้อ ๓.๒ (ถ้ามี) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เช่น การเสนอปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และกรอบระยะเวลาสำหรับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ หรือเสนอให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการกำหนดโทษทางอาญาที่เหมาะสมหรือปรับปรุงโทษปรับทางอาญาให้เป็นโทษปรับทางปกครอง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๔ จัดสัมมนาเพื่อสร้างความรับรู้และความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

(๑) จัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐอย่างทั่วถึง

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน - ๑ ปี นับแต่มีการกำหนดเกณฑ์หรือมีการประกาศใช้กฎหมาย
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามข้อ ๑.๓

(๒) จัดทำหลักสูตรอบรม ผนวกไว้ในหลักสูตรอบรมนักกฎหมายภาครัฐ

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน นับแต่มีการกำหนดเกณฑ์หรือประกาศใช้กฎหมาย และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

๒ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) การกำหนดเกณฑ์การพิจารณาตามข้อ ๓.๒
- (๒) กฎหมายเพื่อรองรับเกณฑ์ตามข้อ ๓.๓ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๓) ระดับการรับรู้และความเข้าใจ โดยพิจารณาจากจำนวนการจัดสัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา หรือจำนวนการจัดหลักสูตรอบรมและผู้ผ่านการอบรม

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามข้อ ๑.๓ และงบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ : มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓						๔
๑. จัดทำกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย การกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว																					
๑.๑ จัดทำร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การจัดทำและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการเป็นกฎหมายที่ดีตามรัฐธรรมนูญ	ร่างกฎหมายตามข้อ ๑.๑ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																									
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๑.๒ จัดทำอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายในข้อ ๑.๑																					สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีสภาพบังคับและเกิดความชัดเจนในการดำเนินการ อันจะทำให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม	ออกอนุบัญญัติครบถ้วนตามที่กฎหมายตามข้อ ๑.๑ กำหนด
๑.๓ สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) จัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐอย่างทั่วถึง																					สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๕๐	งบแผ่นดิน	เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง	จำนวนครั้งของการจัดสัมมนา และผู้เข้าร่วมสัมมนา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																									
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓		๔	๑					๒	๓	๔
(๒) จัดอบรมหลักสูตรอบรมการปฏิบัติตามกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ																					สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของกฎหมายและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง	จำนวนครั้งของหลักสูตรที่จัดอบรม และจำนวนผู้ผ่านการอบรม
๒. จัดให้มีกลไกตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมายตามข้อ ๑.๑ โดยเฉพาะในเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องตามหลักการที่กำหนดในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
๒.๑ กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยให้พิจารณาดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้																									

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																														
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																														
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																														
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
(๑) ระยะเวลาแรก ให้พิจารณาจัดตั้งหรือกำหนดส่วนงานระดับกอง เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ สร้างการรับรู้ ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว																					สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	๕ (ต่อปี)	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อให้ การ ตรวจ สอบ ติดตาม และ ประเมิน ผล การดำเนินการ ตามกฎหมาย ใน ข้อ ๑.๑ เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และเพื่อให้มีการ พัฒนากฎหมาย อย่างเป็นระบบ	มีการกำหนดส่วนงานที่มี หน้าที่รับผิดชอบและมี บทบาทที่ชัดเจน					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																							
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					บาท)				แหล่ง เงิน	
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
(๒) ระยะเวลา ให้มีการพัฒนาการ ดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการให้ เป็นไปตาม มาตรา ๗๗ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																			สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	๕๐* ต้อง ประเมิน อีกครั้ง ตาม รูปแบบ ที่จะ จัดตั้ง			มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อ ดำเนินการในระยะยาว ทั้งนี้ ให้มีการประเมิน ความจำเป็นของรูปแบบ การดำเนินการที่เหมาะสม ในระยะยาวต่อไป
๒.๒ จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเครือข่ายเชื่อมโยง ในลักษณะ ระบบกลาง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม ข้อมูลและเป็นช่องทางในการมีส่วน ร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินการตามกฎหมายข้อ ๑.๑																			สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (รับผิดชอบ จัดทำและดูแล รักษาระบบ) +	๓๐๐ งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อเป็นแหล่ง รวบรวมและ เผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับกฎหมาย ในการรับฟัง ความคิดเห็น	จัดทำระบบแล้วเสร็จ และสามารถรองรับการ ใช้งานเพื่อดำเนินการตาม กฎหมายในข้อ ๑.๑ ได้	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																									
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒				๓	๔		
ตลอดจนเป็นแหล่งเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินการ ในเรื่องดังกล่าว																					สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา (รับผิดชอบ บริหารจัดการ ข้อมูล และกำหนด หลักเกณฑ์ การลงข้อมูล) + หน่วยงาน ผู้รักษาการ ตามกฎหมาย (รับผิดชอบ			และวิเคราะห์ ผลกระทบของ ร่างกฎหมาย และการทบทวน ความเหมาะสม ของกฎหมาย ตลอดจนเป็น ช่องทางสำหรับ การมีส่วนร่วม แสดง ความ คิดเห็นในการ จัดทำร่าง กฎหมายให้ เป็นไปอย่างมี	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																									
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				บาท)				แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓							๔			
																				ลงข้อมูล ในระบบ)			ประสิทธิภาพ และมีฐานข้อมูล ในการดำเนินการ อย่างเป็นระบบ		
๓. กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการพิจารณากำหนดโทษทางอาญา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกร่างกฎหมายหรือทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ค. (๑) และหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
๓.๑ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกลไกการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา																				สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา			ใช้งบ ที่ได้รับ จัดสรร ตาม ข้อ ๑.๓	เพื่อเป็นข้อมูล สำหรับนำมาใช้ ในการพิจารณา กำหนดเกณฑ์ที่ เหมาะสม เพื่อ นำมาใช้ในการ พิจารณายกร่าง	จำนวนครั้ง และจำนวน หัวข้อของการจัดสัมมนา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																									
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)		แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๓.๒ เสนอเกณฑ์ที่เหมาะสมในการกำหนดกลไกการใช้ระบบอนุญาตระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณา ยกร่างกฎหมายหรือทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย และเสนอ																			สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีเกณฑ์ ที่ เหมาะ สม สำหรับใช้เป็น แนวทางในการ ยกร่างกฎหมาย หรือ ทบทวน ความเหมาะสม ของกฎหมายที่มี	มีการเสนอเกณฑ์การ พิจารณาในเรื่องดังกล่าว ครบถ้วนตามที่กำหนด ใน มาตรา ๗๗ ของ รัฐธรรมนูญฯ			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																								
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน	
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓
คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบถึงแนวทางการดำเนินการระยะต่อไป ทั้งนี้ อาจเสนอให้มีการกำหนดเป็นมติคณะรัฐมนตรีไปพลางก่อน เพื่อให้หน่วยงานถือปฏิบัติเป็นการนำร่อง																							ผลใช้บังคับแล้ว	
๓.๓ จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																					สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้เกณฑ์การพิจารณา มีความชัดเจน และมีผลใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ	กฎหมายตามข้อ ๓.๓ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
๓.๔ สร้างความรู้ความเข้าใจในการ																					สำนักงาน	ใช้งบ	เพื่อให้เจ้าหน้าที่	จำนวนครั้งของการสัมมนา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																									
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓		๔	๑					๒	๓	๔
ดำเนินการตามเกณฑ์ในข้อ ๓.๒ หรือตามกฎหมายในข้อ ๓.๓ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) จัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐอย่างทั่วถึง (๒) จัดอบรมหลักสูตรอบรมการปฏิบัติตามกฎหมาย ให้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ																					คณะกรรมการ กฤษฎีกา		ที่ได้รับ จัดสรร ตาม ข้อ ๑.๓	มีความรู้ความ เข้าใจในการ ดำเนินการตาม เกณฑ์ที่กำหนด	และผู้เข้าร่วม และจำนวน ครั้งของการจัดหลักสูตร อบรม และจำนวนผู้ผ่าน การอบรม

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

: กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการในการจัดทำร่างกฎหมาย ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบ การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์การพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายหรือทบทวนกฎหมายเพื่อให้เป็นกฎหมายที่ดี ตลอดจนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ :

ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงพอที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ตลอดจนกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

“กฎหมายที่ล้าสมัย” มุ่งเน้นถึงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ตามบริบทของสังคม เช่น กฎหมายที่ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้หมายความรวมถึงกฎหมายที่ตราขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งต้องนำมาทบทวนว่ายังคงสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหรือไม่ ส่วน “กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ” มุ่งเน้นถึงกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หรือมีการกำหนดหน้าที่หรือขั้นตอนการดำเนินการที่เป็นการสร้างภาระหรือต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการขออนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียน ฯลฯ ซึ่งจะมีขั้นตอนในการติดต่อกับทางราชการ

โดยที่กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญของภาครัฐในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การตรากฎหมายจึงต้องกระทำอย่างจำกัดตามความจำเป็นของสถานการณ์และบริบทของสังคม เมื่อเวลาผ่านไปและบริบทของสังคมเปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนถึงความเหมาะสมและการคงอยู่ของกฎหมาย เพื่อมิให้การดำเนินการตามกฎหมายกฎหมายนั้นกลายเป็นต้นทุนในการดำเนินการที่ไม่จำเป็น สร้างภาระแก่ประชาชนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีความพยายามผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายในเรื่องนี้แล้ว โดยการเสนอให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ การแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าประกันและจำนอง หรือแม้กระทั่งการตราพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อสร้างกลไกในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อราชการ

ผลงานสำคัญของรัฐบาลในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปในเรื่องนี้ ได้แก่ การตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายว่ายังมีความเหมาะสม เป็นธรรม และสอดคล้องกับบริบทของสังคมและวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายมีหน้าที่จัดให้มีการพิจารณาทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบของตนที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในประเด็นต่าง ๆ เช่น เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายนั้น

สถานการณ์ด้านต่าง ๆ ของประเทศและบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลง ความสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม ภาระของประชาชนที่เกิดขึ้นจากกฎหมายนั้น ตลอดจนผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การป้องกันและจัดการทุจริตที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายนั้น ฯลฯ ซึ่งได้มีการดำเนินการมาแล้วช่วงหนึ่ง แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากยังอยู่ในระยะเริ่มต้นและหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ยังคงเห็นว่ามีจำเป็นต้องคงอำนาจตามกฎหมายในความรับผิดชอบของตนไว้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีการคำนึงถึงต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมาย หรือประเมินผลกระทบต่อภาระหรืออุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนอย่างจริงจัง อันทำให้การทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ภายหลังจึงได้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อกำกับการปฏิรูปกฎหมาย” ซึ่งปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็น “คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เพื่อช่วยพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงกำหนดให้มีการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว เพิ่มขึ้นอีกช่องทางหนึ่ง นอกจากกลไกในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายดำเนินการอยู่ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม และที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อให้มีช่องทางในการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่หลากหลายและครอบคลุมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมาย” เพื่อพิจารณากฎหมายที่ล้ำสมัยและสร้างภาระแก่ประชาชนที่ควรยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงอย่างจริงจัง โดยให้มีการนำข้อมูลจากเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนที่ได้รับมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อให้การทบทวนกฎหมายครอบคลุมถึงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อีกทางหนึ่ง และให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน” เพื่อรับผิดชอบในการทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ และการขออนุญาต อนุมัติ หรือขึ้นทะเบียนในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจของประชาชนอันมีผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศ และจัดทำข้อเสนอเพื่อให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายหรือขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาตต่างๆ ในรูปแบบของการพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับในคราวเดียว หรือ “Regulatory Guillotine” เพื่อให้การแก้ไขเป็นไปอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้เพื่อเป็นการประหยัดภาระงบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อรองรับการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้โอนสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนอยู่แล้วในปัจจุบัน มาสนับสนุนการดำเนินการโดยปรับบทบาทเป็น “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เพื่อให้สามารถตอบสนองการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายตามนโยบายของรัฐบาลได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิรูปกฎหมายของประเทศเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็วต่อไป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีกลไกทบทวนกฎหมายที่ล้ำสมัย หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์
- ๒) มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน
- ๓) มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๕) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) ร่างกฎหมายที่กำหนดให้ดำเนินการประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- ๒) มีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน และสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- ๓) มีการกำหนดกลไกในการทบทวนกฎหมายที่ล้ำสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชน
- ๔) จำนวนของกฎหมายและอนุบัญญัติที่เสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุง
- ๕) ระดับความรู้และความเข้าใจในการดำเนินการของผู้เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของการจัดหลักสูตรอบรมการพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ล้ำสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชนและจำนวนผู้ผ่านการอบรม
- ๖) การพัฒนาตัวชี้วัดทางด้านกฎหมายในมิติต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการพิจารณาประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนผลการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ การติดต่อราชการ หรือการบริหารจัดการภาครัฐ

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๘๕ ล้านบาท และ ๑๐๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. มีกลไกทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์

๑.๑ จัดตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง นักวิชาการ ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฯลฯ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อทำหน้าที่ในการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของกฎหมาย และเสนอแนะให้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

๑) ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย สร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมต่อประชาชน

๒) ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน โดยเฉพาะกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนในการขออนุมัติ อนุญาต ฯลฯ ซึ่งทำให้เกิดต้นทุนและขั้นตอนการดำเนินการ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้โอนสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) มาจัดตั้งเป็น “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เป็นหน่วยงานภายในสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาและขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ และดำเนินการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ตลอดจนให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยให้อำนาจในการขอยืมตัวบุคลากรเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือนนับแต่มีการจัดตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

- งบประมาณ : ๑๐๐ ล้านบาทต่อปี และให้โอนงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมาด้วย

๑.๓ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ แต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมาย” ภายใต้คณะกรรมการดังกล่าว โดยอาจแต่งตั้งคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสม เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย โดยเริ่มจากกฎหมายที่ตราขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นลำดับแรก เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน เช่น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภิกษุ พุทธศักราช ๒๔๗๕ พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ ฯลฯ และเสนอผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ เพื่อรายงานไปยังรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายให้พิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายและคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ มีความเห็นไม่ตรงกัน ให้ดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นผู้วินิจฉัย และให้นำผลการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีประกาศในเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เว็บไซต์ของหน่วยงานผู้รักษาการ

ตามกฎหมาย และระบบสารสนเทศกลางที่จัดทำขึ้นตามข้อ ๒.๒ ในผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ และให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือนนับแต่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๔ จัดให้มีหรือปรับปรุงหลักสูตรสำหรับการอบรมนักกฎหมายภาครัฐ ให้มีเนื้อหาสาระในส่วนของแนวความคิดหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น และไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ รวมทั้งกฎหมายที่เป็นสรางภาระแก่ประชาชน และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำรายงานเกี่ยวกับข้อเสนอในการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงต้นสังกัดด้วย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ใช้งบประมาณสำหรับการจัดหลักสูตรอบรม ตามข้อ ๑.๓ ในผลอันพึงประสงค์ที่ ๑

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่การจัดหลักสูตรอบรมตามข้อ ๑.๔ ให้ดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการจัดตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ และมีสำนักงานรองรับตามข้อ ๑.๒
- (๒) ข้อเสนอในการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย
- (๓) จำนวนการจัดหลักสูตรอบรมและผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรตามข้อ ๑.๔

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๑๐๐ ล้านบาทต่อปี เพื่อรองรับการจัดตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๑.๑ และสำนักงานฯ ตามข้อ ๑.๒ นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

๒.๑ กำหนดผู้รับผิดชอบในการพิจารณาศึกษากฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

(๑) ระยะแรก ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เป็นผู้พิจารณาเสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการขายฝาก กฎหมายที่เกี่ยวกับการถือครองที่ดินของเกษตรกร การปรับปรุงการกำหนดประเภทยาเสพติดให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงและการลงโทษ ฯลฯ และให้มีการรวบรวมรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในข่ายต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาในระยะต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(๒) ระยะเวลา ให้ “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๑ เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยมอบหมายให้คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายตามข้อ ๑.๓ เป็นผู้ดำเนินการ โดยจะต้องจัดให้มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลการร้องเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย และภาคประชาชน โดยให้ประสานหน่วยงานที่ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน เช่น ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ (สำนักนายกรัฐมนตรี) ศูนย์ดำรงธรรม (กระทรวงมหาดไทย) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (กระทรวงยุติธรรม) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฯลฯ ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาสังคมและภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ตามข้อ ๑.๒
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) จำนวนของกฎหมายและอนุบัญญัติที่เสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุง
- (๒) จำนวนเรื่องร้องทุกข์ที่นำมาประกอบการพิจารณา

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

๓.๑ จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือกฎหมายที่เข้าข่ายเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจของประชาชน เช่น กฎหมายที่มีการใช้ระบบอนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียน หรือจัดแจ้ง หรือกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินการธุรกิจของประชาชน โดยประสานหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อขอให้ส่งข้อมูลในความรับผิดชอบ และจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของ Licensing and e-Registry เพื่อประโยชน์สำหรับการสืบค้นในระยะต่อไป โดยจะต้องมีการกำหนดประเภทและรายละเอียดของข้อมูลที่จะจัดเก็บให้ชัดเจน เช่น ชื่อใบอนุญาต หน่วยงานที่ออก แบบฟอร์มและรายการเอกสารที่ใช้ประกอบการยื่นคำขอ ค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียม ความเชื่อมโยงของกระบวนการยื่นคำขอ ระยะเวลาที่ใช้ จำนวนทางสถิติ ปีที่เริ่มใช้บังคับและปีที่มีการทบทวนครั้งล่าสุด ข้อมูลตัวชี้วัดของการดำเนินการหรือความพึงพอใจของประชาชน ฯลฯ โดยให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเป็นผู้พิจารณากำหนด

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / สำนักงาน ก.พ.ร.
- งบประมาณ : ๒๐ ล้านบาท

๓.๒ กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการพิจารณากฎหมายที่มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ และการดำเนินการธุรกิจของประชาชน โดยจะต้องเป็นไปตามหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบริหารจัดการ ฯลฯ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาและง่ายต่อการทบทวนโดยเจ้าหน้าที่ และเมื่อมีการกำหนดแล้วให้นำมาตรวจสอบกับฐานข้อมูลที่รวบรวมขึ้นตามข้อ ๓.๑ ต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / สำนักงาน ก.พ.ร.
- งบประมาณ : ๕ ล้านบาท

๓.๓ กำหนดผู้รับผิดชอบในการพิจารณาทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินการธุรกิจของประชาชน โดยแบ่งการดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ได้แก่

(๑) ระยะแรก ให้จัดตั้ง “คณะทำงานทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชน” ประกอบด้วยบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน (จำนวนไม่เกิน ๖๐ คน) ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ การบริหารธุรกิจ เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ เพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมตามข้อ ๓.๑ โดยใช้เกณฑ์ตามข้อ ๓.๒ เป็นข้อพิจารณาในการทบทวนความจำเป็นและเหมาะสมของกฎหมายและใบอนุญาตต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐและเอกชนอย่างกว้างขวาง และจัดทำข้อเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเพื่อรวบรวมเสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย และคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงตามความเหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ ในกรณีที่จำเป็นอาจเสนอให้มีการตรากฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- งบประมาณ : ๖๐ ล้านบาท

(๒) ระยะยาว เมื่อมีการจัดตั้ง “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๒ ให้สำนักงานดังกล่าวเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก และให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจของประชาชน” ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนตามข้อ ๑.๑ โดยมีองค์ประกอบจากภาคเอกชนเป็นเสียงส่วนใหญ่ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินการธุรกิจของประชาชนต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๔ พิจารณาจัดทำหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีผลต่อการอำนวยความสะดวก การลดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจ เช่น กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ กฎหมายว่าด้วยการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนกฎหมายอื่นที่มีผลต่อการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ ฯลฯ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

(๑) **ระยะแรก** ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เป็นผู้พิจารณาเสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เข้าข่าย และให้มีการรวบรวมรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในข่ายต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาในระยะต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(๒) **ระยะยาว** ให้ “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๑ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยจัดให้มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลจากกลุ่มนักธุรกิจ และผู้ประกอบการภาคเอกชน หรือตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่การจัดหลักสูตรอบรมตามข้อ ๑.๔ และกรณีที่กำหนดให้ดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ฐานข้อมูลกฎหมายและใบอนุญาตที่เข้าข่ายเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและสร้างภาระแก่ประชาชน
- (๒) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากจำนวนของการมีส่วนร่วมในกระบวนการและการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ
- (๓) จำนวนของกฎหมายหรือใบอนุญาตหรือระบบการติดต่อราชการที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข
- (๔) ผลการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of doing business) ของประเทศ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๘๒ ล้านบาท สำหรับการรวบรวมข้อมูล กำหนดหลักเกณฑ์ และการวิเคราะห์กฎหมายและใบอนุญาตที่ควรมีการยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข และการจัดทำฐานข้อมูล นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓		๔	๑				
๑. มีกลไกทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์																						
๑.๑ จัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป กฎหมายในระยะเร่งด่วน”																	คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อเป็นกลไก ขับเคลื่อนการ ปฏิรูปกฎหมาย ของประเทศ	มีการจัดตั้งคณะกรรมการฯ แล้วเสร็จ	
๑.๒ จัดตั้งเป็น “สำนักงานขับเคลื่อน การปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน”																	คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน + สำนักงาน คณะกรรมการ ปฏิรูปกฎหมาย	๑๐๐ ต่อปี	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อมีหน่วยงาน สนับสนุนการ ดำเนินการของ คณะกรรมการ ตามข้อ ๑.๑	มีการจัดตั้งสำนักงานแล้ว เสร็จ	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ :																								
ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑.๓ แต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมาย” ภายใต้คณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ โดยอาจแต่งตั้งคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสมเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย โดยเริ่มจากกฎหมายที่ตราขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นลำดับแรก																					คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย	แต่งตั้งแล้วเสร็จ
๑.๔ จัดให้มีหรือปรับปรุงหลักสูตรสำหรับการอบรมนักกฎหมายภาครัฐให้มีเนื้อหาสาระในส่วนของแนวความคิดหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น และไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ รวมทั้งกฎหมายที่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชน																					สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	งบประมาณที่ได้รับตามผลฯ ๑ ข้อ ๑.๓	เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวและนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่	จำนวนครั้งของการจัดหลักสูตรอบรม และจำนวนผู้ผ่านการอบรม

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓						๔		
๒. มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน																							
๒.๑ กำหนดผู้รับผิดชอบในการพิจารณาศึกษากฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้																							
(๑) <u>ระยะแรก</u> ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน และให้มีการรวบรวมรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในข่ายต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาในระยะต่อไป																							
																				คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไก ดำเนินการเรื่อง ดังกล่าว	จำนวนของกฎหมาย ที่เสนอให้ยกเลิกหรือ ปรับปรุงแก้ไข

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
(๒) <u>ระยะยาว</u> ให้ “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๑ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยจัดให้มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลการร้องเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายและภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาด้วย																					คณะกรรมการ ทบทวน กฎหมาย ที่ล้าสมัย หรือสร้างภาระ แก่ประชาชน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไก รับผิดชอบใน เรื่องดังกล่าว อย่างชัดเจน	จำนวนของกฎหมาย ที่เสนอให้ยกเลิกหรือ ปรับปรุงแก้ไข	
๓. มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน																									
๓.๑ จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือกฎหมายที่เข้าข่ายเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจของประชาชน																					คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน	๒๐	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อให้มีข้อมูล ในเรื่องดังกล่าว สำหรับสืบค้น และนำมาใช้	จำนวนข้อมูลที่รวบรวม และจำนวนข้อมูลที่มีการ จัดเก็บไว้ในระบบ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ :																									
ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
/ กฎหมายที่มีการใช้ระบบอนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียน หรือจดทะเบียน / หรือกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการ จำกัดสิทธิและเสรีภาพในการ ประกอบอาชีพหรือการดำเนินการ ธุรกิจของประชาชน และจัดเก็บไว้ใน ระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประโยชน์ สำหรับการสืบค้นในระยะต่อไป																					+	สำนักงาน ก.พร.		ในการพิจารณา ดำเนินการของ ระยะต่อไป	
๓.๒ กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการ พิจารณากฎหมายหรือใบอนุญาต ที่มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อการ ประกอบอาชีพและการดำเนินการ ธุรกิจของประชาชน																					๕	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อให้มีเกณฑ์ ในการพิจารณา อย่างเหมาะสม และเป็นไปใน มาตรฐานเดียว	กำหนดเกณฑ์เพื่อใช้เป็น ข้อพิจารณาแล้วเสร็จ	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓.๓ กำหนดผู้รับผิดชอบในการพิจารณาทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชนอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งการดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ได้แก่																					
(๑) <u>ระยะแรก</u> ให้จัดตั้ง “คณะทำงานทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชน” (จำนวนไม่เกิน ๖๐ คน) เพื่อทำหน้าที่พิจารณาทบทวนความจำเป็นและเหมาะสมของกฎหมายและใบอนุญาตต่าง ๆ โดยจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐและเอกชน																	คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน	๖๐	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การ พิจารณายกเลิก หรือปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย เป็นไปอย่าง เหมาะสม	ปริมาณข้อมูลจากการ รับฟังความคิดเห็น และ จำนวนกฎหมายที่เสนอ ให้มีการยกเลิกหรือแก้ไข ปรับปรุง

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ :																					
ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
อย่างกว้างขวาง และจัดทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามความเหมาะสม																					
(๒) <u>ระยะยาว</u> เมื่อมีการจัดตั้ง “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” แล้วให้สำนักงานฯ เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการในภาพรวม และให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน” ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนตามข้อ ๑.๑ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการทบทวนกฎหมาย																	คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน + สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีการพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นระบบ	จำนวนกฎหมายที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ :																					
ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
หรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชนในระยะต่อไป																					
๓.๔ พิจารณาจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีผลต่อการอำนวยความสะดวก ลดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจ เช่น กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ หรือกฎหมายว่าด้วยการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนกฎหมายอื่นที่มีผลต่อการพิจารณาจัดอันดับความยาก-ง่าย ในการประกอบธุรกิจ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้																					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ :																								
ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
(๑) <u>ระยะแรก</u> ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเป็นผู้พิจารณาเสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เข้าข่ายและให้มีการรวบรวมรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในข่ายต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาในระยะต่อไป																					คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกรับผิดชอบเรื่องดังกล่าวในเบื้องต้น	จำนวนของกฎหมายที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง
(๒) <u>ระยะยาว</u> ให้ “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๑ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยจัดให้มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลจากกลุ่มนักธุรกิจ และผู้ประกอบการภาคเอกชน หรือตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาด้วย																					คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว	จำนวนของกฎหมายที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- ไม่มี -

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมหมายถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ที่มีโอกาสกับผู้ขาดโอกาสในการเข้าถึงอำนาจการต่อรองหรือการได้รับการจัดสรรประโยชน์ทางสังคม แม้การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาอาจยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบางกลุ่มให้ดีขึ้น แต่ประชาชนส่วนหนึ่งยังคงประสบปัญหาจากการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม และเผชิญอุปสรรคในการเข้าถึงบริการสาธารณะ สาธารณูปโภค และสวัสดิการของรัฐ ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นอาจมีเหตุปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นฐานะทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และส่วนหนึ่งก็มีที่มาจากกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ซึ่งก่อให้เกิดผลอันไม่เป็นธรรม ดังเช่นจากการที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ พบว่า มีตัวอย่างของกฎหมายที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมหลายกรณี เช่น ปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน หรือการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาอันเนื่องมาจากการทำสัญญาขายฝาก ซึ่งมักจะมีการตกลงกำหนดคืนเงินในสัญญาไว้ในราคาที่สูงมากจนผู้ขายฝากส่วนใหญ่ไม่สามารถหาเงินมาไถ่ทรัพย์สินของตนคืนได้ ซึ่งถือว่าไม่เป็นธรรมแก่ผู้ขายฝากซึ่งมักเป็นผู้มีฐานะยากจนและมีความเดือดร้อนทางการเงิน และไม่มีความรู้ทางกฎหมาย แม้การขายฝากยังคงมีประโยชน์และมีความจำเป็นสำหรับการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน แต่การที่บทบัญญัติของกฎหมายเปิดกว้างจึงทำให้เกิดการนำไปใช้อย่างไม่เป็นธรรมซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักเกิดจากการบังคับใช้จึงต้องมีการสำรวจและศึกษาจากปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และนำมาพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้มีกลไกในการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้จึงกำหนดให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๕๘ ง. (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้มีการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคมด้วย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เสียหายที่ถูกต้อง และสร้างระบบการประเมินภาษีที่มีประสิทธิภาพเพื่อกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้ามาในระบบภาษีหรือมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษี รวมถึงกำหนดกลไกในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างเป็นธรรมโดยไม่เอื้อผู้มีรายได้สูงและช่วยบรรเทาภาระให้กับผู้มีรายได้ต่ำ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการภาษีอากร และเพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางภาษีและเป็นธรรม อีกทั้งยังได้กำหนดให้มีการทบทวนกรอบการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยให้พิจารณา เปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับและรายได้ของรัฐที่สูญเสียไปด้วย เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ประกอบการและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ตลอดจนกำหนดให้มีการพิจารณาจัดทำกฎหมายเพื่อรักษาสิทธิให้แก่เจ้าของเงินหรือทรัพย์สินที่ตกค้างอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน และพิจารณา

ช่องทางในการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมไปพลางก่อน โดยเจ้าของทรัพย์สินยังมีสิทธิในการเรียกคืนได้ตามเดิม
ทุกประการ

นอกจากนี้ โดยที่ในปัจจุบันยังขาดกลไกทางกฎหมายที่จะเอื้ออำนวยให้มีการขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำ
และเสริมสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม จึงได้กำหนดให้มีการพิจารณาศึกษามาตรการทางกฎหมายเพื่อสร้างความ
เป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมในการเข้าถึงบริการหรือสวัสดิการภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นในด้านสาธารณสุข
เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกล และรณรงค์ให้มีการรักษาเชิงป้องกันโดยเฉพาะในกลุ่ม
ผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีอุปสรรคในการเข้าถึงการสาธารณสุข ด้านการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบ
อาชีพให้กับผู้ที่อยู่ในชนบทและสนับสนุนการประกอบอาชีพในท้องถิ่นหรือพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นเขต
เศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงสนับสนุนให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย
และเสนอให้มีการพิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น
ไม่ว่าจะมีสาเหตุจากตัวบทกฎหมายเองหรือเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในกรณีของ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝาก รวมทั้งการเสนอให้มีการพิจารณาจัดทำกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม
เพื่อเป็นการสนับสนุนการประกอบธุรกิจที่มีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชนเป็นประโยชน์ในการลดความ
เหลื่อมล้ำได้อีกทางหนึ่ง

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- ๒) มีระบบภาษีที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำ

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- ๒) มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาษี รวมถึงมีระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี
- ๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษามาตรการทางกฎหมายตามที่กำหนด
- ๔) ร่างกฎหมายตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนฯ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๑๕๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” เพื่อพิจารณากำหนดให้มีมาตรการและเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

๑.๑ ให้มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงให้มีการเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีองค์ประกอบจากผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ตัวแทนภาคประชาสังคม ตัวแทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขจัดความเหลื่อมล้ำ เพื่อทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : ๑๕๐ ล้านบาท สำหรับการจัดตั้งสำนักงานฯ นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้สำนักงานที่จัดตั้งขึ้นตามข้อ ๑.๑ ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ไม่ว่าจะด้วยตัวบทกฎหมายเองหรือในทางปฏิบัติอันเกิดจากการใช้กฎหมายดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานตามข้อ ๑.๑
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการจัดตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และมีการจัดตั้งสำนักงานตามข้อ ๑.๑
- (๒) มีการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม หรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

วงเงิน : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

๒. มีกลไกทางกฎหมายในการกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้ามาในระบบภาษี หรือมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษี สร้างระบบการประเมินภาษีที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม และสร้างฐานข้อมูล ผู้เสียภาษีที่ถูกต้อง

๒.๑ ให้กระทรวงการคลังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้การจัดเก็บภาษี จากผู้ประกอบการที่ยังไม่อยู่ในระบบภาษีหรือยังเสียภาษีไม่ถูกต้อง มีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นการกำกับดูแลและการตรวจสอบผู้ประกอบการที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจและผู้ประกอบการ ที่จ่ายค่าสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการในต่างประเทศ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร) กระทรวงพาณิชย์ / สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบและพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยน ข้อมูลทางภาษีระหว่างกรมสรรพากร กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดเก็บและการขอคืนภาษี รวมถึงให้มีการตั้งคณะทำงานร่วมประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงาน ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร) และหน่วยงานภายนอก ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนอย่างบูรณาการในการกำกับดูแลและตรวจสอบการเสียภาษีของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ โดย ดำเนินการประสานงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล และการกำกับดูแลตรวจสอบการเสียภาษีครอบคลุมถึงภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร) / กรมพัฒนาธุรกิจการค้า / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ให้ดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (๒) มีระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานจัดเก็บภาษีต่าง ๆ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. พิจารณาให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างเป็นธรรม โดยกำหนดสิทธิหักลดหย่อนและยกเว้นภาษีที่ไม่เอื้อผู้มีรายได้สูงและช่วยบรรเทาภาระให้กับผู้มีรายได้ต่ำ

๓.๑ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาปรับโครงสร้างภาษี โดยให้มีการศึกษาว่าในปัจจุบัน การให้สิทธิยกเว้นภาษีและการลดหย่อนภาษีมีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้ในระดับที่แตกต่างในทางใดบ้าง มีความเป็นธรรม และสอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีหรือไม่ รวมทั้งมีผลกระทบต่อรายได้ของรัฐหรือไม่ อย่างไร และพิจารณาเสนอร่างกฎหมายเพื่อเป็นกลไกรองรับการดำเนินการให้สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการศึกษาและเสนอร่างกฎหมายที่สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. กำหนดกรอบการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้กับผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI เท่าที่จำเป็นต่อการแข่งขันของประเทศและที่มีความชัดเจน

๔.๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) พิจารณาศึกษาว่าการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือไม่ โดยเปรียบเทียบประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับและรายได้ของรัฐที่สูญเสียไป และให้คำนึงถึงการเสียภาษีในประเทศถิ่นที่อยู่ของผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและผู้ได้รับผลประโยชน์จากผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยให้พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ภายใต้อนุสัญญาภาษีซ้อนประกอบด้วย รวมถึงการพิจารณาเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบติดตามผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนว่ามีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพหรือไม่ และให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเสนอร่างกฎหมายและร่างกฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับผลการศึกษา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน / กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการศึกษาและเสนอร่างกฎหมายที่สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว
วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕. พิจารณาจัดทำกฎหมายว่าด้วยการกำหนดให้เงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่ไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง มาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๕.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชน โดยให้มีการรวบรวมข้อมูลด้วยว่ามีประเภทใดบ้างและมีจำนวนเท่าใด และพิจารณากำหนดขอบเขตและการจัดการ “เงินหรือทรัพย์สินตกค้าง” ให้มีความเหมาะสมและรัดกุม เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อเจ้าของหรือผู้ที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ และสามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมหรือเพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ จะต้องมีการตรวจสอบด้วยว่ามีกฎหมายที่บังคับใช้กับเงินหรือทรัพย์สินตกค้างอยู่แล้วหรือไม่เพื่อป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซ้อน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง / ธนาคารแห่งประเทศไทย / สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ / สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย / สำนักงาน กสทช.

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๒ จัดทำและเสนอร่างกฎหมายเพื่อกำหนดให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนและไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้องมาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมหรือเพื่อสาธารณประโยชน์ โดยอาจกำหนดให้นำเข้ากองทุนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำเพื่อมาใช้ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพื่อหมุนเวียนในการใช้จ่ายตามความเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

(๑) มีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ร่างกฎหมายตามข้อ ๕.๒ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๖. พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝาก เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรม

๖.๑ พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝาก หรือจัดทำกฎหมายที่ช่วยบรรเทาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรมโดยนำผลการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน และกระทรวงยุติธรรม
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

มีการพิจารณากำหนดมาตรการหรือปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๗. พิจารณาผลักดันและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจซึ่งมีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชน

๗.๑ พิจารณาผลักดันและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจและหากำไร และกระจายผลกำไรกลับคืนสู่สังคมหรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยไม่นำมาแบ่งปันเฉพาะในหมู่ผู้ถือหุ้น และให้มีการบัญญัติกฎหมายหรือระเบียบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ระดมทุนให้กับวิสาหกิจเพื่อสังคม และเปิดช่องทางให้วิสาหกิจชุมชนได้แสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานงานและสนับสนุนในส่วนที่วิสาหกิจชุมชนต้องการอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / กระทรวงการคลัง / สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- มีกลไกรองรับการดำเนินการในเชิงวิสาหกิจเพื่อสังคม
- ร่างกฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๘. พิจารณาแนวทางในการดำเนินการเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๘.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำทางด้านสาธารณสุข โดยให้มีกลไกในการสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนระบบแพทย์ทางไกล รวมถึงสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้คำแนะนำทางด้านการรักษาเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ เปิดให้ประชาชนได้เข้าถึงแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และลดจำนวนผู้ป่วยที่ต้องเข้ามารักษาพยาบาลในเมืองใหญ่

(๒) สนับสนุนการดูแลสุขภาพตั้งแต่วัยเด็กและการรักษาเชิงป้องกัน เช่น การกำหนดให้วัคซีนที่จำเป็นในเด็กเป็นยาในบัญชีที่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ การสนับสนุนให้มีโครงการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก และโครงการทันตกรรมเคลื่อนที่ เป็นต้น

(๓) จัดทำข้อมูลประชาชนด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐานเพื่อประกอบการพิจารณาการเข้าถึงกระบวนการรักษาและป้องกัน รวมถึงให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส (โดยนำข้อมูลประชากรที่รัฐบาลควรรวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในด้านภาษีอากร ความยากจน มารวบรวมไว้ในระบบข้อมูลประชากรกลาง)

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๘.๒ พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้สิทธิประโยชน์กับนายจ้างที่จัดการอบรมพนักงานหรือลูกจ้างเพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่ เช่น การสอนภาษาในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ การคิดค้นนวัตกรรมจากทรัพยากรในท้องถิ่น การสอนการทำเกษตรสมัยใหม่ในพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม และการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (Digital Park Thailand) รวมถึงกำหนดให้สิทธิประโยชน์กับบุคคลธรรมดาที่สมัครใจเข้ารับการศึกษาหรือการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะดังกล่าวด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงแรงงาน

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๘.๓ พิจารณาทบทวนกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคทั้งระบบ โดยให้มีการปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในปัจจุบัน และจัดทำกฎหมายขึ้นใหม่เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ และป้องกันการตั้งราคาสินค้าและค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ ให้พิจารณากำกับดูแลการคิดค่าธรรมเนียมของธนาคาร ผู้ให้บริการธุรกรรมทางการเงินที่มีลักษณะคล้ายกัน และการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม รวมถึงการจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับและกำกับดูแลการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ตและร้านค้าที่ไม่มีสถานประกอบการเป็นหลักแหล่งและมาตรการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหลังการขายสินค้าและบริการในลักษณะดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงพาณิชย์ / สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) / สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๘.๔ พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการเพื่อรองรับการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย และให้มีการตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีต้นทุนต่ำ พิจารณาความเป็นไปได้ในการผ่อนปรนเกณฑ์การปล่อยกู้ให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อย และการบริหารจัดการโครงการที่อยู่อาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : กรมธนารักษ์ / กรมโยธาธิการและผังเมือง / ธนาคารแห่งประเทศไทย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอผลการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																			
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																			
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
๑. ตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมเพื่อปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ																			
๑.๑ เสนอร่างกฎหมายให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่อคณะรัฐมนตรี และกำหนดให้จัดตั้งสำนักงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขจัดความเหลื่อมล้ำเพื่อทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ															คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะ เร่งด่วน	๑๕๐	งบ ประมาณ แผ่นดิน	มีกลไกในการ ปรับปรุงและ แก้ไขกฎหมาย ที่ไม่เป็นธรรม และก่อให้เกิด ความเหลื่อมล้ำ	มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :																							
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒			๓	๔
๑.๒	ให้สำนักงานตามข้อ ๑.๑																			สำนักงาน ตามข้อ ๑.๑	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีกลไกในการ ปรับปรุงและ แก้ไขกฎหมายที่ ไม่เป็นธรรมและ ก่อให้เกิดความ เหลื่อมล้ำ	มีการจัดทำข้อเสนอแนะ มาตรการเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำและสร้าง ความเป็นธรรมในสังคม หรือข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงและแก้ไข กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม และก่อให้เกิดความ เหลื่อมล้ำ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																										
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด							
																๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๒. มีกลไกทางกฎหมายในการกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้ามาในระบบภาษีหรือมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษี สร้างระบบการประเมินภาษีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางภาษีและเป็นธรรม และสร้างฐานข้อมูลผู้เสียภาษีที่ถูกต้อง																										
๒.๑ ปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้การจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการที่ยังไม่อยู่ในระบบภาษีหรือยังเสียภาษีไม่ถูกต้อง มีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นการกำกับดูแลและการตรวจสอบผู้ประกอบการที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการ ประกอบ ธุรกิจ และผู้ประกอบการที่จ่ายค่าสินค้าหรือค่าบริการให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการในต่างประเทศ															คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะ เร่งด่วน + กระทรวง การคลัง (กรมสรรพากร) (กรมสรรพสามิต) (กรมศุลกากร) + กระทรวง พาณิชย์ +	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	สร้างระบบการ ประเมินภาษีที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความ เสมอภาคทาง ภาษีและเป็นธรรม	มีการปรับปรุงกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง								

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
																				สำนักงาน พัฒนาธุรกรรม ทาง อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)				
๒.๒ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบ และพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยน ข้อมูลระหว่างกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับ ดูแลและตรวจสอบการจัดเก็บและการ ขอคืนภาษี รวมถึงให้มีการตั้ง คณะทำงานร่วมประกอบด้วยผู้แทน จากหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับ การจัดเก็บรายได้ (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร)																				คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะ เร่งด่วน + กระทรวง การคลัง (กรมสรรพากร) (กรมสรรพสามิต) (กรมศุลกากร)	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	สร้างระบบการ ประเมินภาษี ที่มีประสิทธิภาพ และสร้างฐาน ข้อมูลผู้เสียภาษี ที่ถูกต้อง	มีระบบการแลกเปลี่ยน ข้อมูลระหว่างหน่วยงาน จัดเก็บภาษีต่าง ๆ	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนอย่างบูรณาการในการ กำกับดูแลและตรวจสอบการเสียภาษี ของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ โดยดำเนินการ ประสานงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการ จัดทำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลและ การกำกับดูแลตรวจสอบการเสียภาษี ครอบคลุมถึงภาษีขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย																					+ กระทรวง พาณิชย์ (กรมพัฒนา ธุรกิจการค้า) + องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น				
๓. ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างเป็นธรรม โดยกำหนดสิทธิหักลดหย่อนและยกเว้นภาษีที่ไม่เอื้อผู้มีรายได้สูงและช่วยบรรเทาภาระให้กับผู้มีรายได้ต่ำ																									
๓.๑ ให้กระทรวงการคลังพิจารณา ปรับโครงสร้างภาษีโดยให้มีการศึกษา ว่าในปัจจุบัน การให้สิทธิประโยชน์ ทางภาษี โดยเฉพาะการยกเว้นภาษี และการลดหย่อนภาษีมีความเหมาะสม																					กระทรวง การคลัง (กรมสรรพากร) (กรมสรรพสามิต) (กรมศุลกากร)	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีการให้สิทธิ ประโยชน์ทาง ภาษีอย่างเป็น ธรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการศึกษาและ เสนอร่างกฎหมายหรือ แนวทางการดำเนินการ ที่ ส อ ด ค ล ็ อ ง กั บ พ ล	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
หรือไม่ เพียงใดมีผลกระทบต่อผู้มี รายได้ในระดับที่แตกต่างกันในทาง ใดบ้างมีความเป็นธรรม และสอดคล้อง กับหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี หรือไม่ รวมทั้งมีผลกระทบต่อรายได้ ของรัฐหรือไม่ อย่างไร และให้ กระทรวงการคลังพิจารณาเสนอ ร่างกฎหมายเพื่อดำเนินการให้ สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว																					(สำนักงาน เศรษฐกิจ การคลัง) + องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น				การศึกษาดังกล่าว
๔. กำหนดกรอบในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI เท่าที่จำเป็นต่อการแข่งขันของประเทศและที่มีความชัดเจน																									
๔.๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน (BOI) พิจารณาศึกษาว่าการให้ สิทธิให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับ ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการ ลงทุน มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และ มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือไม่																					สำนักงาน คณะกรรมการ ส่งเสริมการ ลงทุน + กระทรวง	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีการให้สิทธิ ประโยชน์ ทาง ภาษี แก่ ผู้ประกอบการ ที่ได้รับ การ ส่งเสริมการลงทุน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการศึกษาและ เสนอร่างกฎหมายหรือ แนวทางการดำเนินการ ที่สอดคล้องกับผล การศึกษาดังกล่าว	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
โดยเปรียบเทียบประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับและรายได้ของรัฐที่สูญเสียไป และให้คำนึงถึงการเสียภาษีในประเทศถิ่นที่อยู่ของผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยให้พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ภายใต้อนุสัญญาภาษีซ้อนประกอบด้วย รวมถึงการพิจารณาเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบติดตามผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนว่ามีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพหรือไม่และให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาเสนอร่างกฎหมายและร่างกฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว																					การคลัง (กรมสรรพากร) (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)		แหล่งเงิน	จาก BOI เท่าที่จำเป็นต่อการแข่งขันของประเทศและที่มีความชัดเจน	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																																												
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																									
																๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔					๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
																๑	๒			๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๕. จัดทำกฎหมายกำหนดให้เงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนและไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง นำเข้ากองทุนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำ																																												
๕.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาว่าเงินหรือทรัพย์สินของประชาชนประเภทใดบ้างที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนและเป็นเงินจำนวนเท่าใด ทั้งนี้ ให้มีการกำหนดคณิยามของ “เงินหรือทรัพย์สินตกค้าง” ให้รัดกุม และกำหนดระยะเวลาว่าเงินหรือทรัพย์สินต้องอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนนานเท่าใด จึงจะถือเป็นเงินหรือทรัพย์สินตกค้างและให้ตรวจสอบว่าในปัจจุบันมีกฎหมายที่บังคับใช้กับเงินหรือทรัพย์สินตกค้างอยู่แล้วหรือไม่ เพื่อป้องกันการดำเนินการซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำ															กระทรวง การคลัง + ธนาคารแห่งประเทศไทย + สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ + สำนักงานคณะกรรมการกำกับและ	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อรักษาสิทธิให้แก่เจ้าของทรัพย์สิน และเพื่อให้มีการนำเงินที่ตกค้างมาดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่สังคม โดยเจ้าของทรัพย์สินยังมีสิทธิในการเรียกคืนได้ตามเดิม	มีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลภายในระยะเวลาที่กำหนด																										

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
แนวทางการนำเงินหรือทรัพย์สินตกค้างไปบริหารจัดการหรือใช้ประโยชน์ให้ชัดเจน																					ส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย + สำนักงาน กสทช.				
๕.๒ ให้มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อกำหนดเกี่ยวกับเงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนและไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง โดยกำหนดให้นำเข้ากองทุนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำเพื่อมาใช้ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ																			งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อรักษาสิทธิให้แก่เจ้าของทรัพย์สินและเพื่อให้มีการนำเงินที่ตกค้างมาดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยเจ้าของทรัพย์สินยังมีสิทธิในการเรียกคืนได้ตามเดิม	มีการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว				

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																																												
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																									
																๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔					๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
																๑	๒			๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๖. พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกรรมการขายฝากเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกรรมการขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรม																																												
๖.๑ พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกรรมการขายฝาก หรือจัดทำกฎหมายที่ช่วยบรรเทาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกรรมการขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรมโดยนำผลการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา															กระทรวง ยุติธรรม + คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อแก้ไขปัญหา การเอาเปรียบ บุคคล ที่นำทรัพย์สิน ไปฝากขาย	มีการเสนอแนวทางการ ปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว ภายในระยะเวลาที่กำหนด																										

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																																												
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																									
																๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔					๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
																๑	๒			๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๗. พิจารณาผลักดันและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจซึ่งมีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชน																																												
๗.๑ พิจารณาผลักดันและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจและหากำไรแต่ไม่นำผลกำไรทั้งหมดมาแบ่งปันในหมู่ผู้ถือหุ้นและให้มีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชนและให้มีการบัญญัติกฎหมายหรือระเบียบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ระดมทุนให้กับวิสาหกิจเพื่อสังคมและเปิดช่องทางให้วิสาหกิจชุมชนได้แสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานงานและสนับสนุนในส่วนที่วิสาหกิจชุมชนต้องการอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ															คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน + กระทรวง การคลัง + สำนักงาน ส่งเสริม วิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อม		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน		เพื่อให้มีการ กระจายผลกำไร กลับสู่สังคมหรือ ชุมชน		มีการประกาศใช้กฎหมาย ดังกล่าว																							

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																			
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																																			
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																
																๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					(ล้านบาท)		แหล่ง เงิน		
																๑	๒			๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓		๔	
๘. พิจารณาแนวทางในการดำเนินการเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																																			
๘.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำทางด้านสาธารณสุข เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลและรณรงค์ให้มีการดูแลสุขภาพตั้งแต่วัยเด็กและการรักษาเชิงป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดโรค โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีอุปสรรคในการเข้าถึงสาธารณสุข โดยเฉพาะในประเด็นดังต่อไปนี้ (๑) สนับสนุนระบบแพทย์ทางไกลรวมถึงสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้คำแนะนำทางด้านการรักษาเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ เปิดให้ประชาชนได้เข้าถึง															กระทรวง สาธารณสุข		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	ข จั ด ค ว า ม เหลื่อมล้ำด้าน สาธารณสุข	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอ รายงานผลการศึกษา ภายในระยะเวลาที่กำหนด																

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
<p>แพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และลดจำนวนผู้ป่วยที่ต้องเข้ามา รักษาพยาบาลในเมืองใหญ่</p> <p>(๒) สนับสนุนการดูแลสุขภาพตั้งแต่ วัยเด็กและการรักษาเชิงป้องกัน เช่น การ กำหนดให้วัคซีนที่จำเป็นในเด็ก เป็นยาในบัญชีที่สามารถเบิกค่า รักษาพยาบาลได้ การสนับสนุนให้มี โครงการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก และ โครงการทันตกรรมเคลื่อนที่ เป็นต้น</p> <p>(๓) จัดทำข้อมูลประชาชนด้าน สาธารณสุขขั้นพื้นฐานเพื่อประกอบการ พิจารณาการเข้าถึงกระบวนการรักษา และป้องกัน รวมถึงให้ความช่วยเหลือแก่ ประชาชนผู้ด้อยโอกาส</p>																					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :																							
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๘.๒	พิจารณาศึกษาแนวทางในการ																			กระทรวง แรงงาน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อเป็นการเพิ่ม ประสิทธิภาพ การประกอบ อาชีพในท้องถิ่น	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอ รายงานผลการศึกษา ภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
และนวัตกรรมดิจิทัล รวมถึงกำหนดให้ สิทธิประโยชน์กับบุคคลธรรมดาที่สมัคร ใจเข้ารับการศึกษาก่อนหรือการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนทักษะดังกล่าวข้างต้นด้วย																								
๘.๓ พิจารณาศึกษาแนวทางในการ ทบทวนกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคทั้ง ระบบ โดยให้มีการปรับปรุงกฎหมาย คุ้มครองผู้บริโภคในปัจจุบัน และจัดทำ กฎหมายขึ้นใหม่เพื่อคุ้มครองสิทธิของ ผู้บริโภคมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจาก ผู้ประกอบการ และป้องกันการตั้งราคา สินค้าและค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ ให้พิจารณากำกับดูแลการคิด ค่าธรรมเนียมของธนาคารผู้ให้บริการ ธุรกรรมทางการเงินที่มีลักษณะคล้ายกัน และการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม รวมถึงการจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับและ																	สำนักงาน คณะกรรมการ คุ้มครอง ผู้บริโภค + กระทรวง พาณิชย์ + สำนักงาน กสทช.	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	คุ้มครองสิทธิ ของผู้บริโภค มิให้ถูกเอารัด เอาเปรียบจาก ผู้ประกอบการ และ ป้องกัน การตั้งราคา สิน ค้ า แ ล ะ ค่าธรรมเนียม ที่ไม่เป็นธรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอ รายงานผลการศึกษา ภายในระยะเวลาที่กำหนด				

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :																								
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
กำกับดูแลการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ตและร้านค้าที่ไม่มีสถานประกอบการเป็นหลักแหล่งและมาตรการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหลังการขายสินค้าและบริการในลักษณะดังกล่าว																								
๘.๔ พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อรองรับการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย และให้มีการตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีต้นทุนต่ำพิจารณาความเป็นไปได้ในการผ่อนปรนเกณฑ์การปล่อยกู้ให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อย และการบริหารจัดการโครงการที่อยู่อาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ																					กระทรวงการ พัฒนาสังคม และความ มั่นคงของ มนุษย์ + กระทรวง การคลัง (กรมธนารักษ์) + ธนาคารแห่ง ประเทศไทย	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน		หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอ รายงานผลการศึกษา ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- (๑) ร่างกฎหมายเพื่อให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
: กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงให้มีการเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) ร่างกฎหมายเพื่อกำหนดให้นำเงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่ไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง มาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
: กำหนดให้เงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชน และไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง มาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยกำหนดให้นำเข้ากองทุนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำเพื่อมาใช้ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ
- (๓) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ.
: กำหนดให้มีกลไกในการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมเพื่อสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจซึ่งมีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชน

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ :

มีกลไกให้มีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

โดยที่ในปัจจุบันการแข่งขันในตลาดโลกมีความรุนแรงมากขึ้นและประเทศต่าง ๆ ก็มีความพยายามในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น เนื่องจากภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้การเคลื่อนย้ายคน เงินทุน องค์ความรู้ เทคโนโลยี สินค้าและบริการเป็นไปอย่างเสรี ประเทศไทยในสถานการณ์ดังกล่าวจึงต้องมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นฐานรากที่สำคัญของเศรษฐกิจของประเทศ ที่จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้มีการพัฒนาและเติบโตไปได้ แต่โดยที่การดำเนินนโยบายทางด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังมีความซ้ำซ้อนและขาดการบูรณาการในเชิงระบบ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการกำหนดให้มีกลไกทางกฎหมาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๕๘ ค. (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่กำหนดให้มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงได้กำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และธุรกิจสตาร์ทอัพ อย่างบูรณาการและเป็นระบบ รวมถึงกำหนดให้มีกลไกในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร การท่องเที่ยวและบริการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีกลไกในการปรับปรุงและลดทอนอุปสรรคในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้ง ยังได้กำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และการให้ความช่วยเหลือในการเข้าถึงเทคโนโลยีเหล่านั้น รวมถึงกำหนดให้มีจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาครัฐแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาเพื่อให้การดำเนินนโยบายทางภาครัฐ เป็นไปอย่างเหมาะสม

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการตรากฎหมายใหม่เพื่อให้ประเทศไทยมีระบบกฎหมายที่เอื้อต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- ๒) มีกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลระบบกฎหมายในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงประมวลรัษฎากรภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ๒) มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ
- ๓) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อบูรณาการอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อคณะรัฐมนตรี
- ๔) มีระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs และมีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs
- ๕) มีการจัดตั้ง National Startup Center
- ๖) มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ SMEs ตามข้อ ๒.๔ รวมถึงการกำหนดนโยบายหรือมาตรการตามข้อ ๒.๖ ข้อ ๒.๘ และข้อ ๒.๙
- ๗) มีการเสนอผลการพิจารณาตามข้อ ๒.๕ ต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ๘) มีการจัดฝึกอบรมความรู้ให้แก่ SMEs อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อเดือน และมีการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ
- ๙) มีการเสนอร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมตามข้อ ๓.๑ ต่อคณะรัฐมนตรี รวมถึงแนวทางการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยผังเมืองตามข้อ ๓.๒
- ๑๐) มีการทบทวนกฎหมายตามข้อ ๓.๓
- ๑๑) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงกฎหมายธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ๑๒) มีการดำเนินการศึกษาดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๒๕๐ ล้านบาท และ ๕๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. กำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยอาศัยมาตรการทางภาษีอากร และจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ

๑.๑ ให้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงประมวลรัษฎากรเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางภาษีทั้งระบบเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาภาษีอากรแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ประชาชนและภาควิชาการ เพื่อทำหน้าที่ในการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายด้านภาษีอากร รวมถึงมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร เช่น การจัดตั้งองค์กรจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระ เป็นต้น และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- (๑) ประธานกรรมการที่มาจากการสรรหาจากผู้มีความรู้ทางด้านเศรษฐกิจการเงินการคลังหรือกฎหมาย
- (๒) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน ๕ คน
- (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิที่กระทรวงการคลังแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ทางบัญชี การเงิน และกฎหมาย จำนวน ๓ คน
- (๔) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย และประธานสภาธุรกิจตลาดทุนไทย จำนวน ๔ คน
- (๕) ภาควิชาการจำนวน ๔ คน (อาจมาจากมหาวิทยาลัย หรือ TDRI)
- (๖) อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพสามิต ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๕ คน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงประมวลรัษฎากรภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๒) มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาภาษีอากรแห่งชาติ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. กำหนดให้มีกลไกส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และธุรกิจสตาร์ทอัพ อย่างบูรณาการและเป็นระบบ

๒.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อให้มีการบูรณาการอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเฉพาะการให้ความสนับสนุนของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยพิจารณาแบ่งการสนับสนุนให้เหมาะสมกับแต่ละประเภทอุตสาหกรรม อาทิเช่น อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ เป็นต้น โดยจัดหางบประมาณที่ได้เคยจัดสรรให้กระทรวง ทบวง หรือกรมมารวมกัน เพื่อให้สามารถบูรณาการในเชิงนโยบายและสนับสนุนเงินทุนทั้งหมด ทั้งนี้ ให้มีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพัฒนาระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs โดยให้มีการลงทะเบียนและจัดให้มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs ที่ได้มาลงทะเบียน (SMEs Credit Rating Database) โดยอ้างอิงจากภายนอก (เช่น ข้อมูลเครดิตจากบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด) โดยมีการให้สิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการให้ความสนับสนุนทางการเงินสำหรับ SMEs ที่ลงทะเบียนกับหน่วยงานเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ SMEs เข้าร่วม นอกจากนี้ อาจพิจารณาจัดตั้งกองทุนสนับสนุนสตาร์ทอัพ โดยอาศัยงบประมาณจากรัฐหรือการระดมทุนจากเอกชน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- งบประมาณ : ๕๐ ล้านบาท

๒.๓ พิจารณาจัดตั้ง National Startup Center เพื่อรวบรวมผู้ที่มีแนวความคิดหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ผู้ลงทุน และผู้สนับสนุนให้ได้ทำความรู้จักกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ อาจพิจารณาจัดตั้งกองทุนสนับสนุนสตาร์ทอัพโดยอาศัยงบประมาณจากรัฐหรือการระดมทุนจากเอกชน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- งบประมาณ : ๑๐๐ ล้านบาท

๒.๔ ให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ SMEs จากภาครัฐโดยพิจารณาจากข้อมูลจากการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ โดยงบประมาณและการให้เงินสนับสนุนควรจะดำเนินการโดยผ่านระบบพร้อมเพย์ (Prompt Pay) หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เงินไปถึงมือ SMEs โดยตรง

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยจะต้องบูรณาการงบประมาณมารวมกันที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๒.๕ พิจารณากำหนดมาตรการในการนิรโทษกรรมภาษี โดยไม่ตรวจภาษีย้อนหลังสำหรับ SMEs เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ SMEs เข้าสู่ระบบและมีการปรับโครงสร้างทางภาษีและการทำบัญชีให้ถูกต้องตามมาตรฐาน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๖ พิจารณากำหนดนโยบายและมาตรการให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐให้กู้แก่ SMEs ที่มีการปรับโครงสร้างภาษีและมีความโปร่งใสในการทำบัญชีและการเสียภาษีให้แก่รัฐ โดยกำหนดหลักเกณฑ์พิเศษเพื่อให้ SMEs สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น รวมถึงธุรกิจสตาร์ทอัพ ทั้งนี้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐอาจพิจารณาการให้สินเชื่อโดยอ้างอิงข้อมูลส่วนหนึ่งจากการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs และธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาดำเนินการปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกและลดข้อจำกัดให้แก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐในการสนับสนุนด้านการเงินแก่ SMEs และสตาร์ทอัพ โดยอาจให้กองทุนของรัฐบาลที่จัดตั้งหรือบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นผู้ค้ำประกันการกู้เงินดังกล่าว ในกรณีที่มีผู้กู้มีมาตรฐานไม่ถึงเกณฑ์

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และธนาคารแห่งประเทศไทย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๗ ให้มีการจัดฝึกอบรมความรู้ทางบัญชี การเงิน การตลาด และการบริหาร ให้แก่ SMEs และผู้ที่มีความคิดจะริเริ่มธุรกิจสตาร์ทอัพ โดยอาศัยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาและองค์กรเอกชน ทั้งนี้ อาจพิจารณาดรากรกฎหมายให้สิทธิประโยชน์สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาและองค์กรเอกชน นอกจากนี้ ภายในระยะเวลา ๔ ปี ให้กระทรวงศึกษาธิการโดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจพิจารณาจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพเช่นเดียวกับในประเทศญี่ปุ่นเพื่อเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่ SMEs และสตาร์ทอัพ โดยจะต้องวางหลักสูตรซึ่งไม่มีการให้ปริญญาบัตร (Non Degree Program) ให้ตอบโจทย์การประกอบธุรกิจทุกแบบที่มี โดยให้ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมศึกษา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงพาณิชย์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า) กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับการดำเนินการจัดฝึกอบรม กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) สำหรับการพิจารณาให้สิทธิประโยชน์สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และกระทรวงศึกษาธิการโดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ

- งบประมาณ : ๕๐ ล้านบาทต่อปี สำหรับการจัดฝึกอบรม และ ๑๐๐ ล้านบาท สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและสตาร์ทอัพ นอกนั้น ให้ใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๒.๘ พิจารณากำหนดนโยบายและมาตรการทางภาษีอากรเพื่อจูงใจให้บริษัทขนาดใหญ่ที่มีการค้าและการลงทุนในต่างประเทศเป็นผู้สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถเข้าสู่ตลาดต่างประเทศในรูปแบบของบริษัทประชารัฐวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีกลไกกฎหมายที่ชัดเจน รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่บริษัทร่วมลงทุน (Venture Capital) และผู้ลงทุนรายใหญ่ (High Net Worth) สำหรับการลงทุนใน SMEs

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนในการยกร่างปรับปรุงประมวลรัษฎากร
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๙ พิจารณาเสนอกฎหมายให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่เกี่ยวข้องกับการขยายกิจการไปต่างประเทศ แก่กลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการเติบโตสูง เช่น ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศ การอนุญาตให้นำค่าใช้จ่ายในการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ในการออกไปลงทุนมาลดหย่อนภาษีได้เป็น ๒ เท่า เป็นต้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
- งบประมาณ : ให้ใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ ให้ดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อบูรณาการอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) มีระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs และมีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs
- (๓) มีการจัดตั้ง National Startup Center
- (๔) มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ SMEs ตามข้อ ๒.๔ รวมถึงการกำหนดนโยบายหรือมาตรการตามข้อ ๒.๖ ข้อ ๒.๘ และข้อ ๒.๙
- (๕) มีการเสนอผลการพิจารณาตามข้อ ๒.๕ ต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๖) มีการจัดฝึกอบรมความรู้ให้แก่ SMEs อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อเดือน และมีการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

- ๕๐ ล้านบาท สำหรับการจัดทำระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ตามข้อ ๒.๒
- ๕๐ ล้านบาทต่อปี สำหรับการจัดฝึกอบรมความรู้ให้แก่ SMEs และ ๑๐๐ ล้านบาท สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและสตาร์ทอัพ
- นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. กำหนดให้มีกลไกในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร การท่องเที่ยวและบริการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๓.๑ พิจารณาเสนอร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม การบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบ การรักษาพื้นที่ที่เหมาะสมกับเกษตรกรรมไว้ให้เป็นฐานการผลิตการเกษตรที่มั่นคง รวมถึงการกำหนดเขตการใช้พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการทำเกษตรอย่างมีระบบ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคการเกษตร

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ พิจารณาศึกษาแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองเพื่อให้สามารถจัดตั้งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย
- งบประมาณ : ให้ใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๓.๓ พิจารณาทบทวนกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวและบริการ เพื่อปรับปรุงไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและขัดแย้ง โดยต้องคำนึงถึงข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยมีกับประเทศอื่น ๆ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกฎหมายภายในและข้อตกลงระหว่างประเทศ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- งบประมาณ : ให้ใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๓.๔ พิจารณาและผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประกอบการและผู้บริโภคในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มากขึ้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

- ๑ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑)

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการเสนอร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมตามข้อ ๓.๑ ต่อคณะรัฐมนตรี รวมถึงแนวทางการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองตามข้อ ๓.๒
- (๒) มีการทบทวนกฎหมายตามข้อ ๓.๓
- (๓) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงกฎหมายด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. กำหนดให้มีกลไกปรับปรุงและลดทอนอุปสรรคที่เกิดจากข้อกำหนดที่เกี่ยวกับใบอนุญาตที่เกินความจำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการขอใบอนุญาตที่ซ้ำซ้อนและใช้เวลานานเกินไป

๔.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางการลดทอนใบอนุญาตที่ไม่จำเป็น และปรับปรุงระบบและขั้นตอนในการขอใบอนุญาตให้มีกระชับ สะดวก และทันสมัย (เช่น ใช้การส่งเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แทนการส่งเอกสารเป็นตัวกระดาษ)

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

๑ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑)

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

มีการดำเนินการศึกษาดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																			
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																			
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
๑. กำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยอาศัยมาตรการทางภาษีอากร รวมถึงจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ																			
๑.๑ จัดทำหรือปรับปรุงและแก้ไขประมวลรัษฎากร โดยดำเนินการปรับปรุงประมวลรัษฎากรเพื่อปรับปรุงโครงสร้างภาษีในภาพรวมทั้งระบบ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยเฉพาะในส่วนของบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)															คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อปรับปรุง โครงสร้างภาษี ในภาพรวมทั้ง ระบบ	มีการเสนอร่างกฎหมาย เพื่อปรับปรุงประมวล รัษฎากรภายในระยะเวลา ที่กำหนด
๑.๒ จัดตั้ง “คณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ” ซึ่งมีความเป็นอิสระประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และภาควิชาการ เพื่อทำหน้าที่															กระทรวง การคลัง		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไก ในการทบทวน และ จัด ทำ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับนโยบาย	มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ที่ปรึกษานโยบายภาษี อากรแห่งชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ในการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายด้านภาษีอากร รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร																							ด้านภาษีอากร ของประเทศ	
๒. กำหนดให้มีกลไกส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างบูรณาการและเป็นระบบ																								
๒.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางในการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อบูรณาการอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นหน่วยงานหลักใน																	สำนักงาน ส่งเสริม วิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อม + ธนาคาร พัฒนาวิสาหกิจ		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไก ในการส่งเสริม และ พัฒนา ความสามารถ การแข่งขันของ วิสาหกิจขนาด กลางและขนาด ย่อม (SMEs) และ	มีการเสนอร่างกฎหมาย ดังกล่าวภายในระยะเวลา ที่กำหนด			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																									
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
การให้การสนับสนุนผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ เหมาะสมกับแต่ละประเภทอุตสาหกรรม																					ขนาดกลางและ ขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย + กระทรวง อุตสาหกรรม			ธุรกิจสตาร์ทอัพ อย่างบูรณาการ และเป็นระบบ	
๒.๒ พัฒนาระบบฐานข้อมูลของ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ทั้งหมด โดยให้มีการลงทะเบียนและจัดให้มี การจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs (SMEs Credit Rating Database) เพื่อให้สิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการให้ความสนับสนุนทางด้าน การเงินแก่ SMEs ที่ร่วมลงทะเบียน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ SMEs เข้าร่วม																					สำนักงาน ส่งเสริม วิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อม	๕๐	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อให้มีกลไก ในการส่งเสริม และ พัฒนา ความสามารถ การแข่งขันของ วิสาหกิจขนาด กลางและขนาด ย่อม (SMEs)และ ธุรกิจสตาร์ทอัพ	มีระบบฐานข้อมูลของ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs และมีการจัดอันดับความ น่าเชื่อถือ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																								
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
																						อย่างบูรณาการ และเป็นระบบ		
๒.๓ พิจารณาจัดตั้ง National Startup Center เพื่อรวบรวมผู้ที่มีแนวความคิดหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ผู้ลงทุน และผู้สนับสนุนให้ได้ทำความรู้จักกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ อาจพิจารณาจัดตั้งกองทุนสนับสนุนสตาร์ทอัพโดยอาศัยงบประมาณจากรัฐหรือการระดมทุนจากเอกชน																				สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	๑๐๐	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อให้มีกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการแข่งขันของธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างเป็นระบบ	มีการจัดตั้ง National Startup Center
๒.๔ กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ SMEs จากภาครัฐโดยพิจารณาจากข้อมูลจากการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ การให้เงินสนับสนุนควรจะดำเนินการโดย																				สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการแข่งขันของ	มีการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																					
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
ผ่านระบบพร้อมเพย์ (Prompt Pay) หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เงินไปถึงมือ SMEs โดยตรง																					
๒.๕ พิจารณาเสนอร่างกฎหมายนิรโทษกรรมภาษี โดยไม่ตรวจประเมินภาษีย้อนหลังสำหรับ SMEs ที่เข้าร่วมลงทะเบียนให้ถูกต้อง																	กระทรวง การคลัง (กรมสรรพากร)	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	สร้างแรงจูงใจ ให้ SMEs ปรับ โครงสร้างทาง ภาษีและการทำ บัญชีให้ถูกต้อง และมีมาตรฐาน	มีการเสนอผลการ พิจารณาต่อคณะรัฐมนตรี ภายในระยะเวลาที่กำหนด	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																								
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒.๖ พิจารณากำหนดนโยบายให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐ ปลดปล่อยให้แก่ SMEs ที่มีการปรับโครงสร้างภาษีและมีความโปร่งใสในการทำบัญชีและการเสียภาษีให้แก่รัฐ โดยกำหนดหลักเกณฑ์พิเศษเพื่อให้ SMEs และธุรกิจสตาร์ทอัพสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้นและอาจพิจารณาให้สินเชื่อโดยอ้างอิงข้อมูลส่วนหนึ่งจากการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs นอกจากนี้ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาดำเนินการปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกและลดข้อจำกัดให้แก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐในการสนับสนุนด้าน																					กระทรวง การคลัง (สำนักงาน เศรษฐกิจ การคลัง) + ธนาคารแห่ง ประเทศไทย	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อเป็นการ สร้างแรงจูงใจ ให้ SMEs ปรับ โครงสร้างทาง ภาษีและการทำ บัญชีให้ถูกต้อง และมีมาตรฐาน	มีการพิจารณากำหนด หลักเกณฑ์ดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																									
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
การเงินแก่ SMEs และสตาร์ทอัพโดยให้กองทุนของรัฐบาลที่จัดตั้งหรือบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นผู้ค้ำประกันการกู้เงินดังกล่าว ในกรณีที่ผู้กู้มีมาตรฐานไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด																									
๒.๗ จัดฝึกอบรมความรู้ทางบัญชีการเงิน การตลาด และการบริหารให้แก่ SMEs และผู้ที่มีความคิดจะริเริ่มธุรกิจสตาร์ทอัพ โดยอาศัยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาและองค์กรเอกชน ทั้งนี้ อาจพิจารณาตรากฎหมายให้สิทธิประโยชน์สำหรับค่าใช้จ่ายต่างๆ ของสถาบันการศึกษาและองค์กรเอกชน นอกจากนี้																					สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม + กระทรวงพาณิชย์ +	๕๐ สำหรับการจัดฝึกอบรมและ ๑๐๐ สำหรับการ	งบประมาณแผ่นดิน	ให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ SMEs และสตาร์ทอัพ	(๑) มีการจัดฝึกอบรมอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อเดือน (๒) มีการจัดตั้งวิทยาลัยดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																								
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ภายในระยะเวลา ๔ ปี ให้กระทรวง ศึกษาธิการโดยความร่วมมือของ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม และสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษาจัดตั้ง วิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาด ย่อม และสตาร์ทอัพเช่นเดียวกับ ในประเทศญี่ปุ่นเพื่อเป็นสถานที่ ให้ความรู้แก่ SMEs และสตาร์ทอัพ โดยจะต้องวางหลักสูตรซึ่งไม่มีการให้ ปริญญาบัตร (Non Degree Program)ให้ตอบโจทย์การประกอบ ธุรกิจทุกแบบที่มี โดยให้ทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้าร่วมศึกษา																					กระทรวง อุตสาหกรรม + กระทรวง ศึกษาธิการ โดยความ ร่วมมือของ สกอ. สสว. และ สอศ. สำหรับการ จัดตั้งวิทยาลัย วิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ	จัดตั้ง วิทยาลัยฯ		

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																								
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒.๘ พิจารณากำหนดนโยบาย/ มาตรการทางภาษีอากรเพื่อจูงใจ ให้บริษัทขนาดใหญ่ที่มีการค้าและการ ลงทุนในต่างประเทศเป็นผู้สนับสนุน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้สามารถเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ ในรูปของบริษัทประชารัฐวิสาหกิจ เพื่อสังคมที่มีกลไกกฎหมายชัดเจน รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี แก่บริษัทร่วมลงทุน (Venture Capital) และผู้ลงทุนรายใหญ่ (High Net Worth) สำหรับการลงทุนใน SMEs																					คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ระยะเร่งด่วน + กระทรวง การคลัง (กรมสรรพากร)	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อจูงใจให้ บริษัทขนาดใหญ่ ที่มีการค้าและ การลงทุนใน ต่างประเท เป็นผู้สนับสนุน วิสาหกิจขนาด กลางและขนาด ย่อมให้สามารถ เข้าสู่ตลาด ต่างประเทศ	มีการพิจารณาดำเนินการ ภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																								
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒.๙ พิจารณาให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่เกี่ยวข้องกับการขยายกิจการไปต่างประเทศแก่กลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการเติบโตสูง เช่น ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศ การอนุญาตให้นำค่าใช้จ่ายในการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ในการออกไปลงทุนมาลดหย่อนภาษีได้เป็น ๒ เท่า เป็นต้น																					กระทรวง การคลัง (กรมสรรพากร) + สำนักงาน คณะกรรมการ ส่งเสริม การลงทุน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	สนับสนุนการ ขยายกิจการ ในต่างประเทศ ของกลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการ เติบโตสูง และมี ศักยภาพ	มีการพิจารณาดำเนินการ ภายในระยะเวลาที่กำหนด
๓. กำหนดให้มีกลไกในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวและบริการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
๓.๑ พิจารณาเสนอร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม การบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบ การรักษาพื้นที่ที่เหมาะสมกับเกษตรกรรมไว้ให้เป็นฐานการผลิต																					กระทรวง เกษตร และสหกรณ์ +	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	ส่งเสริมการทำ การเกษตรอย่าง มีระบบ และ เพิ่มศักยภาพ การแข่งขันของ	มีการเสนอร่างกฎหมาย ดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :																									
มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
การเกษตรที่มั่นคง รวมถึงการกำหนดเขตการใช้พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการทำเกษตรอย่างมีระบบ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคการเกษตร																					กระทรวงมหาดไทย			ภาคการเกษตร	
๓.๒ พิจารณาศึกษาแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยผังเมืองเพื่อกำหนดให้สามารถจัดตั้งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ + กระทรวงมหาดไทย	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	งบ	เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคการเกษตร	มีการเสนอแนวทางต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๓.๓ พิจารณาทบทวนกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวและบริการ เพื่อปรับปรุงไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและขัดแย้ง โดยต้องคำนึงถึงข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยมีกับประเทศอื่น ๆ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกฎหมายภายในและข้อตกลงระหว่างประเทศ																					หน่วยงาน ผู้รักษาการ ตามกฎหมาย	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้กฎหมาย ไม่ซ้ำซ้อนหรือ ขัดแย้งกันเอง และเป็นไปตาม ข้อตกลงระหว่าง ประเทศ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทบทวนกฎหมายที่อยู่ ภายใต้ความรับผิดชอบ
๓.๔ พิจารณาผลักดันและปรับปรุงกฎหมายด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่มีประสิทธิภาพ																					กระทรวง ดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจ และสังคม +	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อสร้างความ เชื่อมั่นให้กับ ผู้ประกอบการ และผู้บริโภคใน การใช้พาณิชย์	มีการเสนอร่างกฎหมาย ดังกล่าวภายในระยะเวลา ที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
																			สำนักงาน พัฒนาธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)			อิเล็กทรอนิกส์ ที่มากขึ้น	
๔. กำหนดให้มีกลไกปรับปรุงและลดทอนอุปสรรคที่เกิดจากข้อกำหนดที่เกี่ยวกับใบอนุญาตที่เกินความจำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการขอใบอนุญาตที่ซ้ำซ้อนและใช้เวลานาน																							
๔.๑ ให้มีการดำเนินการศึกษา เพื่อลดทอนใบอนุญาตที่ไม่จำเป็น และปรับปรุงระบบและขั้นตอนในการ ขอใบอนุญาตให้มีกระชับ สะดวก และ ทันสมัย(เช่น ใช้การส่งเอกสารใน รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แทนการส่ง เอกสารเป็นตัวกระดาษ) และให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอ ร่างกฎหมายเพื่อลดทอน หรือ ปรับปรุงใบอนุญาตและขั้นตอนในการ ขอใบอนุญาต																			คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อ อำนวย ความสะดวก และลดต้นทุน ผู้ประกอบการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการศึกษาภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- ไม่มี -

ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ :

พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ค. (๑) กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปกฎหมายให้เกิดผลในการมีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการเป็นกฎหมายที่ดีตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบกับตามที่มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ นอกจากนี้ มาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังได้กำหนดรับรองไว้ด้วยว่า ร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้การพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย โดยกำหนดให้มี “คณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวง” ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรของกระทรวงและภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่ในการกลั่นกรองและกำกับดูแลการปฏิรูปของกระทรวงในส่วนที่ต้องมีกฎหมายรองรับ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชนในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง รวมทั้งจัดให้มีการอบรมหลักสูตรด้านการร่างกฎหมายเป็นการเฉพาะ และให้มีการจัดทำคู่มือร่างกฎหมายและการเสนอเรื่องทางกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่จัดเตรียมร่างกฎหมาย และเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้การดำเนินการมีความครบถ้วนและสอดคล้องตามหลักการที่กำหนดในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนกำหนดให้มีการจัดทำคำอธิบายประกอบร่างกฎหมายในภาษาที่เข้าใจง่ายประกอบมาพร้อมกับการเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้คณะรัฐมนตรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจถึงหลักการและสาระสำคัญของร่างกฎหมายที่เสนอได้โดยง่ายและถูกต้อง

ในส่วนของการพัฒนากระบวนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายนั้น ได้กำหนดให้มีการจัดทำ “แผนนิติบัญญัติสำหรับการเสนอร่างกฎหมายประจำปี” เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสามารถวางแผนเตรียมการสำหรับตรวจพิจารณาร่างกฎหมายได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาล รวมถึงการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีการพิจารณาปรับปรุงบทบาทการทำงานที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกาและคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการให้ความเห็นทางกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

และเพื่อให้ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาเป็นกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมตามความจำเป็นเร่งด่วน นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีการประสานงานเพื่อให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภাজัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกเพื่อหารือแนวทางการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา เช่น พิจารณาปรับปรุงข้อบังคับการประชุมเพื่อกำหนดกรอบเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสม่าเสมอ ตลอดจนกำหนดกลไกเร่งรัดการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและเร่งด่วน เช่น กรณีร่างกฎหมายสำคัญเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร่างกฎหมายสำคัญตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ฯลฯ เพื่อให้การพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

นอกจากนี้ ได้เสนอให้มีการพิจารณাজัดทำกฎหมายเพื่อกำหนดกลไกรองรับการจัดทำร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ หรือนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อให้การจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วตามกรอบเวลาและความจำเป็นของสถานการณ์ โดยจะต้องมีกลไกการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อยุติในเชิงนโยบายโดยเร็ว การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศในการตรวจสอบหรือพิจารณาร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ทั้งในขั้นตอนก่อนเสนอร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ตลอดจนกำหนดกลไกรองรับการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและสอดคล้องกับการดำเนินการตามหลักการในมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กระบวนการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นมีความสมบูรณ์ มีคำอธิบายและข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ชัดเจน
- ๒) กระบวนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่ตรวจพิจารณาเป็นกฎหมายที่ดี เป็นไปตามหลักสากล และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม
- ๓) มีกลไกรองรับการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่ต้องตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้เป็นไปตามกรอบเวลาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งมีกลไกรองรับการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่ต้องมีเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศหรือตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) ความสมบูรณ์ของร่างกฎหมาย และความครบถ้วนของข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐเสนอ
- ๒) ระยะเวลาที่ใช้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และคุณภาพของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณา
- ๓) จำนวนกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด หรือเพื่อรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๖ ล้านบาท และ ๘ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. ปรับปรุงกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นมีความสมบูรณ์ มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีคำอธิบายและข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วน ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย

๑.๑ กำหนดให้มีหรือปรับปรุงองค์ประกอบและบทบาทของ “คณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวง” โดยนอกจากข้าราชการในกระทรวงและผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐแล้ว ต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนจากภาคเอกชน กลุ่มผู้ประกอบการ หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่มีความชำนาญในเรื่องดังกล่าว ในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการกลั่นกรองร่างกฎหมายของกระทรวง กำกับดูแลการปฏิรูปของกระทรวงในส่วนที่ต้องมีกฎหมายรองรับ ตลอดจนพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชน และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง เพื่อให้การพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายหรือการปรับปรุงกฎหมายของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะรัฐมนตรี (กำหนดแนวทาง) / หน่วยงานของรัฐระดับกระทรวงทั้งหมด
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ จัดให้มีหรือพัฒนาหลักสูตรอบรมด้านการร่างกฎหมายเป็นการเฉพาะ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการร่างกฎหมายของรัฐ โดยให้หน่วยงานของรัฐคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำร่างกฎหมายเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีการอบรมความรู้ในเรื่องการจัดทำร่างกฎหมายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐสามารถรับผิดชอบในการจัดทำร่างกฎหมาย และเผยแพร่ความรู้ด้านการร่างกฎหมายให้แก่บุคลากรของหน่วยงานได้ต่อไป ทั้งนี้ ในหลักสูตรการฝึกอบรมต้องกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายของหน่วยงานของตนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลด้วย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๕ ล้านบาทต่อปี

๑.๓ จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายให้มีความครบถ้วนเพื่อใช้เป็นคู่มืออ้างอิงในการจัดทำร่างกฎหมาย โดยคู่มือดังกล่าวจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในการยกร่างกฎหมาย แบบการร่างกฎหมาย ตลอดจนความรู้พื้นฐานและข้อพิจารณาต่าง ๆ ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำร่างกฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๓ ล้านบาท

๑.๔ จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี โดยคู่มือดังกล่าวจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเสนอเรื่อง (แนวปฏิบัติ) ที่เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง แบบหนังสือและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการเสนอเรื่อง ข้อมูลที่ต้องแนบพร้อมร่างกฎหมายเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนต้องมีการระบุกรอบระยะเวลาที่ต้องใช้ในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และแนวทางปฏิบัติภายหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินการในชั้นการพิจารณาของรัฐสภา และเตรียมการในขั้นตอนการประกาศใช้กฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- งบประมาณ : ๓ ล้านบาท

๑.๕ กำหนดให้หน่วยงานผู้เสนอร่างกฎหมายจัดทำคำอธิบายประกอบร่างกฎหมาย (Explanatory memorandum) ซึ่งจะต้องมีการอธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับที่มาของสภาพปัญหา และวัตถุประสงค์หรือความเป็นมาของการเสนอร่างกฎหมาย โครงสร้างและกลไกการดำเนินการตามร่างกฎหมาย ตลอดจนคำอธิบายร่างกฎหมาย โดยใช้ถ้อยคำที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย และใช้เป็นเอกสารสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ต่อประชาชน และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของร่างกฎหมายที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงสาระให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการจัดทำร่วมกับนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยหรือภาคเอกชน และจะต้องมีการเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศของหน่วยงานเจ้าของร่างกฎหมาย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และระบบสารสนเทศกลางที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

๒ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวงตามองค์ประกอบและบทบาทที่กำหนด
- (๒) ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรหน่วยงานของรัฐในการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมาย
- (๓) ระยะเวลาในการจัดทำร่างกฎหมายและการเสนอร่างกฎหมายเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (๔) จำนวนร่างกฎหมายที่มีความสมบูรณ์และมีข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วน
- (๕) มีการจัดทำคู่มือการร่างกฎหมาย และคู่มือการเสนอเรื่องกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี
- (๖) จำนวนของการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่มีการเสนอและสร้างการรับรู้ต่อประชาชน

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

- ๕ ล้านบาทต่อปี สำหรับการจัดให้มีหรือปรับปรุงหลักสูตรอบรมด้านการร่างกฎหมาย
- ๖ ล้านบาท สำหรับการจัดทำคู่มือการร่างกฎหมายและการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี
- นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. ปรับปรุงกระบวนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาเป็นกฎหมายที่ดี เป็นไปตามหลักสากล และสอดคล้องกับสภาพ
ความต้องการของสังคม

๒.๑ กำหนดให้มีการจัดทำแผนนิติบัญญัติสำหรับการเสนอร่างกฎหมายประจำปี เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับการวางแผนเสนอร่างกฎหมายและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย โดยพิจารณาจัดลำดับให้สอดคล้องตามความจำเป็นเร่งด่วนโดยพิจารณาตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยให้คณะรัฐมนตรีพิจารณามอบหมายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้ชัดเจน และให้ประสานสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อจัดลำดับการตรวจพิจารณาให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : คณะรัฐมนตรี / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเสนอร่างกฎหมาย โดยกำหนดเป็นหลักการให้ชัดเจนว่าหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายจะต้องบูรณาการเชิงนโยบายให้ได้หลักการเป็นที่ยุติก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน และแก้ปัญหาความล่าช้าในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประสานหน่วยงานของรัฐที่เสนอเรื่องเพื่อกลั่นกรองก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ทั้งนี้ ในกรณีเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหาข้อยุติในระดับหน่วยงานได้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้เป็นที่ยุติแล้วจึงส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา นอกจากนี้ในกรณีที่ปรากฏภายหลังว่ายังมีปัญหาในหลักการของร่างกฎหมายและไม่สามารถหาข้อยุติได้ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอเรื่องมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการตั้งแต่แผนปฏิรูปมีผลใช้บังคับ
- หน่วยงานหลัก : คณะรัฐมนตรี / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๓ ปรับปรุงบทบาทการทำหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกาในการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้เป็นไปในลักษณะของผู้เตรียมรายงาน/ผู้เสนอรายงานต่อคณะกรรมการ (rapporteur) โดยเน้นการทำงานด้านวิชาการและการวิเคราะห์ร่างกฎหมาย และมีการค้นคว้ากฎหมายต่างประเทศเพื่อประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายด้วย ทั้งนี้ นักกฎหมายกฤษฎีกาจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเตรียมร่างกฎหมาย ปรับปรุงรูปแบบและถ้อยคำในร่างกฎหมาย พิจารณาความสอดคล้องของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเสนอประเด็นเชิงหลักการต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา เพื่อให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๔ ปรับปรุงระบบการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยให้มีการวางระเบียบเกี่ยวกับการทำงานของนักกฎหมายกฤษฎีกา เพื่อให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดตัวชี้วัดและกรอบเวลาการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนโดยพิจารณาตามลักษณะและ

ขนาดของร่างกฎหมายที่รับผิดชอบ เช่น ขนาดเล็กสำหรับกรณีร่างกฎกระทรวง ขนาดกลางสำหรับกรณีที่เป็น การแก้ไขกฎหมายในประเด็นเล็กน้อย ขนาดใหญ่สำหรับกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่แก้ไขปรับปรุงจำนวนมากหรือกรณี ร่างกฎหมายใหม่ที่ไม่มีความซับซ้อน และขนาดใหญ่มากสำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เป็นการปรับปรุงทั้งฉบับหรือ ร่างกฎหมายใหม่ที่เป็นเรื่องซับซ้อนหรือมีผลกระทบค่อนข้างมาก ฯลฯ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติ หน้าที่ราชการและการประเมินเลื่อนระดับ ตลอดจนต้องมีกลไกในการแบ่งภาระงานที่รับผิดชอบให้เป็นไปอย่างสมดุล และเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๕ จัดให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่างกรรมการกฤษฎีกาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการให้ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการ กฤษฎีกา การแบ่งภาระงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่ละคณะให้มีความเหมาะสมและได้สัดส่วน การกำหนด กรอบเวลาในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมาย การกำหนดให้มีคณะอนุกรรมการ กฤษฎีกาเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ตลอดจนการกำหนดมาตรการรองรับสำหรับการ ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่ต้องพิจารณาเป็นการเร่งด่วน เช่น ร่างกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร่างกฎหมายสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้การ ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๓ ล้านบาทต่อปี

๒.๖ จัดให้มีการหารือร่วมกันระหว่างประธานกรรมการกฤษฎีกาทุกคณะ เพื่อปรึกษาหารือถึง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการให้ความเห็นทางกฎหมาย การปรับปรุงบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนการพิจารณาปรับปรุงบทบาท อำนาจหน้าที่ และที่มาของกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้การทำหน้าที่เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๗ หารือร่วมกันถึงแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดลำดับการเสนอร่างกฎหมายและการพิจารณา ร่างกฎหมายของรัฐสภา โดยประสานงานให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างสมาชิก เพื่อหารือแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา หรือปรับปรุง แก้ไขข้อบังคับการประชุมเพื่อให้มีการกำหนดกรอบเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และสม่ำเสมอ และการกำหนดกลไกเร่งรัดการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและเร่งด่วน เช่น ร่างกฎหมาย เพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร่างกฎหมายตามนโยบาย สำคัญของรัฐบาล ฯลฯ เพื่อให้การพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร / สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

๒ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) การจัดทำแผนนิติบัญญัติ การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี และข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา
- (๒) จำนวนของร่างกฎหมายและระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายแต่ละฉบับ โดยแยกพิจารณาตามขนาดของร่างกฎหมาย และคุณภาพของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๓) จำนวนของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณา และระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาร่างกฎหมายแต่ละฉบับของรัฐสภา
- (๔) จำนวนร่างกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

- ๓ ล้านบาทต่อปี สำหรับการจัดสัมมนากรรมการกฤษฎีกา นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. มีกลไกติดตามตรวจสอบการเสนอร่างกฎหมายให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งมีกลไกกลั่นกรองและเร่งรัดการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ

๓.๑ พิจารณาจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับการเสนอและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่จะต้องตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อให้การจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วตามกรอบเวลาและความจำเป็นของสถานการณ์ โดยอย่างน้อยจะต้องมีการกำหนดกลไกการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อยุติในเชิงนโยบายโดยเร็ว การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศในการตรวจสอบหรือพิจารณาร่างกฎหมาย ทั้งในขั้นตอนก่อนเสนอร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย การกำหนดกลไกรองรับการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและสอดคล้องกับการดำเนินการตามหลักการในมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี/ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ / คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ จัดให้มีระบบการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามแผนและข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนด และประสานให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศรายงานให้ทราบถึงการปฏิบัติตามแผนฯ เพื่อรวบรวมรายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรีให้ทันภายในห้วงระยะเวลาที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการปฏิรูปแล้ว ให้มีกลไกในการแจ้งรัฐสภาเพื่อทราบให้ชัดเจนด้วยว่าเป็นร่างกฎหมายที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการตั้งแต่แผนการปฏิรูปประเทศมีผลใช้บังคับ
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๓ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามให้มีการเสนอกฎหมายให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เพื่อให้มีการตรากฎหมายรองรับการดำเนินการตามหลักการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างครบถ้วน และกำหนดให้มีการรายงานสถานะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบอย่างน้อยทุกห้วงระยะเวลา ๓ เดือน และให้มีการประสานข้อมูลร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายระยะเร่งด่วนด้วย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการตั้งแต่แผนการปฏิรูปประเทศประกาศใช้ผลบังคับ
- หน่วยงานหลัก : คณะรัฐมนตรี / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / กระทรวงยุติธรรม / คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดของกิจกรรม

- (๑) กฎหมายเพื่อรองรับการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ ประกาศใช้บังคับ
- (๒) มีกลไกรองรับการจัดทำร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่จำเป็นต้องดำเนินการโดยเร็วเพื่อรองรับตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ และตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล
- (๓) ระยะเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายที่รองรับตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ หรือตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล
- (๔) มีกลไกติดตามและบูรณาการผลการดำเนินการของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามแผนปฏิรูป เพื่อรวบรวมรายงานคณะรัฐมนตรีและเสนอรัฐสภาเพื่อทราบได้ตามห้วงระยะเวลาที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																								
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																								
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)										ผู้รับ ผิดชอบ		วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด									
												(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน											
																๒๕๖๑					๒๕๖๒			
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	
๑. ปรับปรุงกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นมีความสมบูรณ์ มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีคำอธิบายและข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วน ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย																								
๑.๑ กำหนดให้มีหรือปรับปรุงองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ของ “คณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวง” ซึ่งจะต้องประกอบด้วยนักวิชาการหรือตัวแทนจากภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อทำหน้าที่ในการกลั่นกรองร่างกฎหมายของกระทรวง กำกับดูแลการปฏิรูปของกระทรวงในส่วนที่ต้องมีกฎหมายรองรับ ตลอดจนพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชน และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง										หน่วยงาน ระดับกระทรวง ทั้งหมด		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน		เพื่อให้การจัดทำร่างกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามสภาพความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับหลักการเป็นกฎหมายที่ดีตามรัฐธรรมนูญ					ร่างกฎหมายตามข้อ ๑.๑ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																									
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑.๒ จัดให้มีหรือพัฒนาหลักสูตรอบรมด้านการร่างกฎหมายเป็นการเฉพาะ โดยให้หน่วยงานของรัฐคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำร่างกฎหมายเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว																					สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๕ (ต่อปี)	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการร่างกฎหมายให้แก่บุคลากรภาครัฐ	จำนวนครั้งของการจัดหลักสูตร และจำนวนผู้ผ่านการอบรม
๑.๓ จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายให้มีความครบถ้วน โดยคู่มือดังกล่าวจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในการยกร่างกฎหมาย แบบการร่างกฎหมาย ตลอดจนความรู้พื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำร่างกฎหมาย																					สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๓	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดทำร่างกฎหมาย	จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายแล้วเสร็จ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																						
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๕ จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือหรือ แนวปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งต้องประกอบด้วย สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และ ขั้นตอนการเสนอเรื่อง (แนวปฏิบัติ) ที่เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับการ ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยและมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้อง แบบหนังสือและเอกสาร ที่ต้องใช้ประกอบการเสนอเรื่อง ข้อมูล ที่ต้องแนบพร้อมร่างกฎหมายเพื่อใช้ ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนต้องมีการระบุกรอบระยะเวลา ที่ใช้ในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง																			๓	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อใช้เป็นคู่มือ สำหรับการเสนอ ร่างกฎหมาย	จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือ การเสนอร่างกฎหมาย แล้วเสร็จ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																								
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑.๕ กำหนดให้มีการจัดทำคำอธิบายประกอบร่างกฎหมาย ซึ่งจะต้องมีการอธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับที่มาของสภาพปัญหา และวัตถุประสงค์หรือความเป็นมาของการเสนอร่างกฎหมาย โครงสร้างและกลไกการดำเนินการตามร่างกฎหมาย ตลอดจนคำอธิบายร่างกฎหมาย โดยใช้ถ้อยคำที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่าย																					หน่วยงาน ผู้เสนอ ร่างกฎหมาย + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบ การพิจารณา ร่างกฎหมาย และใช้สำหรับ เป็นเอกสารสร้าง การรับรู้ และประชาสัมพันธ์	จำนวนร่างกฎหมายที่มีข้อมูล ประกอบ การพิจารณาที่ครบถ้วน
๒. ปรับปรุงกระบวนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาเป็นกฎหมายที่ดี เป็นไปตามหลักสากล และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม																								
๒.๑ จัดทำแผนนิติบัญญัติสำหรับการเสนอร่างกฎหมายประจำปี																					คณะรัฐมนตรี + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี +	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับวางแผน ในการเสนอร่างกฎหมายและตรวจพิจารณา ร่างกฎหมาย	การกำหนดส่วนงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและมีบทบาทที่ชัดเจน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																									
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
																					สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา			เพื่อให้เกิดความ รวดเร็วและเป็น ระบบ	
๒.๒ ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเสนอร่าง กฎหมาย เพื่อกำหนดเป็นหลักการให้ ชัดเจนว่าหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่าง กฎหมายจะต้องบูรณาการเชิงนโยบาย ให้ได้หลักการเป็นที่ยุติก่อนที่จะเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณา																					คณะรัฐมนตรี + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การตรวจ พิจารณาร่าง กฎหมายมีความ รวดเร็ว และลด ความขัดแย้ง ระหว่าง หน่วยงานของ รัฐและภาค ประชาชน	มีการกำหนด/ปรับปรุง มติคณะรัฐมนตรีในเรื่อง ดังกล่าว	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																								
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒.๓																					สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การตรวจ พิจารณาร่าง กฎหมายเป็นไป อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตาม หลักสากล	ระยะเวลาและคุณภาพ ของร่างกฎหมาย ที่รับผิดชอบ
๒.๔																					สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การตรวจ พิจารณาร่าง กฎหมายเป็นไป ด้วยควม รวดเร็วและมี ประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของนัก กฎหมายกฤษฎีกา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																					
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
ของร่างกฎหมายที่รับผิดชอบ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ราชการและการประเมินเลื่อนระดับ																					
๒.๕ จัดให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่างกรรมการกฤษฎีกาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพในการตรวจพิจารณา ร่างกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา																	สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	๓ ต่อปี	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมาย	และจำนวนกรรมการที่เข้าร่วมสัมมนา และจำนวนข้อเสนอจากการสัมมนา
๒.๖ จัดให้มีการหารือร่วมกันระหว่างประธานกรรมการกฤษฎีกาทุกคณะ เพื่อปรึกษาหารือถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการ																	สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการให้	การปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรรมการกฤษฎีกา และข้อเสนอเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติ	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																						
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
ให้ความเห็นทางกฎหมาย																					ความเห็นทาง กฏหมายมี ประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น	หน้าที่
๒.๗ หาหรือแนวทางการกำหนด หลักเกณฑ์การจัดลำดับการเสนอ ร่างกฎหมายและการพิจารณาร่าง กฎหมายของรัฐสภา โดยประสานงาน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือ ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุม ร่วมกันระหว่างสมาชิก เพื่อหาหรือแนว ทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการ ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา หรือปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับการ ประชุมเพื่อให้มีการกำหนดกรอบเวลา ในการพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไป อย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ																			งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน		เพื่อให้การ พิจารณา กฎหมายของ รัฐสภาเป็นไป อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	มีการแก้ไขข้อบังคับการ ประชุม หรือมีการกำหนด หลักเกณฑ์ในการพิจารณา กฎหมายอย่างชัดเจน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																				
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																				
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																				
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓					
๓. มีกลไกติดตามตรวจสอบการเสนอร่างกฎหมายให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งมีกลไกกลั่นกรองและเร่งรัดการตรวจพิจารณากฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ																				
๓.๑ จัดทำกฎหมายเพื่อรองรับการเสนอและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่จะต้องตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล																	คณะรัฐมนตรี + คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ระยะเร่งด่วน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การจัดทำ และพิจารณา ร่างกฎหมาย ที่มีความสำคัญ ดำเนินการได้ อย่างรวดเร็ว ตามกรอบเวลา และ ความ จำเป็นของ สถานการณ์	ร่างกฎหมายตามข้อ ๓.๑ ประกาศใช้เป็นกฎหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด
๓.๒ มีกลไกติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ และประสานให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดำเนินการ																	สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาการ เศรษฐกิจ และสังคม	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การ ดำเนินการ ตามแผนปฏิรูป ประเทศเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ	ผลการติดตามการ ดำเนินการงานของ หน่วยงาน และวงรอบของ การรายงานความคืบหน้า ต่อคณะรัฐมนตรี

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :																									
พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
ตามแผนปฏิรูปประเทศรายงานให้ทราบถึงการปฏิบัติตามแผนฯ และรวบรวมรายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรี																					แห่งชาติ + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี			ประสิทธิภาพ และสอดคล้อง ตามเงื่อนไข ที่รัฐธรรมนูญ กำหนด	
๓.๓ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามให้มีการเสนอกฎหมายให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และให้มีการรายงานสถานะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบอย่างน้อยทุกหัวระยะเวลา ๓ เดือน																					สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี + กระทรวง ยุติธรรม			เพื่อติดตาม ให้มีการตรา กฎหมายรองรับ การดำเนินการ ตามหลักการ ที่รัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ อย่างครบถ้วน	ความครบถ้วนของข้อมูล ที่รายงานต่อคณะรัฐมนตรี

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดทำและเสนอกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล

: กำหนดกลไกการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ การกำหนดกลไกในการบูรณาการและการกลั่นกรอง ตลอดจนขั้นตอนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับการดำเนินการตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญ และจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ค. (๔) กำหนดให้การปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ต้องจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้การใช้สิทธิของประชาชนในการเสนอร่างกฎหมายเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักการสำคัญในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย โดยก่อนการตรากฎหมายจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน จึงจำเป็นต้องกำหนดกลไกช่วยเหลือประชาชนทั้งในส่วนของกรจัดทำร่างกฎหมายและการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อลดภาระในการดำเนินการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายให้เกิดผลอย่างจริงจังตามเจตนารมณ์ที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นอกจากนี้แม้ที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรีจะได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ กำหนดแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเฉพาะในส่วนของกรรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนกรจัดทำร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐดำเนินการอยู่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ตลอดจนรูปแบบ วิธีการหรือช่องทางการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนยังไม่กว้างขวางหรือครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกลไกเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายจัดให้มีช่องทางสำหรับให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้มีการนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาทบทวน แก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำร่างกฎหมาย เช่น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐประสงค์จะจัดทำร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชนจะต้องดำเนินการสร้างการรับรู้โดยจัดแถลงข่าวหรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งจัดทำสรุปประเด็นปัญหาหรือความจำเป็นในการเสนอกฎหมายตลอดจนหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่ายเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเมื่อดำเนินการแล้วต้องมีการเผยแพร่รายละเอียดในการรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของการพิจารณาให้ทราบไว้ด้วย

นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีกลไกรองรับการรับฟังความคิดเห็น และการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เสนอโดย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ร่างกฎหมาย ทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร วิทยุโทรทัศน์ของรัฐสภา และระบบสารสนเทศกลางที่จะจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมาย ตลอดจนกำหนดให้มีหน่วยงานสำหรับให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการจัดทำ ร่างกฎหมาย เช่น สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ฯลฯ เพื่อเป็นกลไกช่วยเหลือ ประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายอีกทางหนึ่ง ตลอดจนกำหนดให้มีกลไกการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย แก่ประชาชน ทั้งในส่วนของ การเชื่อมโยงกลไกของยุติธรรมชุมชน การพัฒนาให้มีอาสาสมัครนักกฎหมายประจำท้องถิ่น เพื่อให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในเบื้องต้นแก่ประชาชน การพัฒนากลไกการอบรมให้ความรู้ ทางกฎหมายแก่ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ และการลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาทางกฎหมายและให้ความ ช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่เพื่อให้ช่วยเหลือ ทางกฎหมายแก่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีกลไกให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ร้องเรียนหรือสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายนำความคิดเห็นหรือข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย

๒) มีกลไกให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ หรือที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓) มีการตรากฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อกำหนดขั้นตอนและวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนมีกลไกหรือหน่วยงานทำหน้าที่เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

๔) มีกลไกการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายในเบื้องต้น

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๕) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

๑) การจัดให้มีช่องทางในการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป

๒) การกำหนดให้มีหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ

๓) มีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบของร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๔) มีการตรากฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อกำหนดขั้นตอนและวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนมีหน่วยงานของรัฐซึ่งทำหน้าที่โดยตรงในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

๕) มีกลไกในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนซึ่งสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายในระดับพื้นที่

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๓๑๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดให้มีกลไกสำหรับประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

๑.๑ ในระหว่างที่กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายจัดให้มีช่องทางสำหรับให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เช่น จัดให้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่หน่วยงานเป็นผู้รักษาการที่ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนจัดให้มีช่องทางสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยตรง หรือกำหนดให้ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่จัดตั้งขึ้นในหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลทางกฎหมายกฎหมาย รวมทั้งมีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายทุกหน่วยงาน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายเสนอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการทุก ๑ ปี และเก็บเป็นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และรวบรวมประกอบการรายงานทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายทุกหน่วยงาน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายจัดให้มีช่องทางสำหรับให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย
- (๒) หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่ตนเป็นผู้รักษาการครบถ้วน
- (๓) จำนวนกฎหมายที่มีการร้องเรียนหรือรายงานปัญหาจากการบังคับใช้ที่ได้รับการทบทวน ยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. จัดให้มีกลไกเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ

๒.๑ ในระหว่างที่กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้มีการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการรับฟังความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ โดยอาจเพิ่มเติมไว้ในมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ประเภทของกฎหมายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องก่อนการพิจารณาร่าง

(๒) รูปแบบหรือวิธีการรับจัดให้มีการฟังความคิดเห็นทั้งในรูปแบบการจัดประชุมหรือสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น (Oral hearing) หรือการรับฟังความคิดเห็นโดยลายลักษณ์อักษร (Literal hearing)

(๓) ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องที่ต้องรับฟังความคิดเห็น

(๔) หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมของการมีส่วนร่วมหรือการรับฟังความคิดเห็นที่ถือว่าเป็นการรับฟังความคิดเห็นที่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น จำนวนหรือสัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องที่ต้องรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น รูปแบบหรือวิธีการรับฟังความคิดเห็น ฯลฯ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

(๕) รูปแบบและแนวทางในการรายงานผลหรือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ในระหว่างที่กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งตราขึ้นเพื่อรองรับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังไม่มีผลใช้บังคับ หากมีกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการจัดทำร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชน ให้ดำเนินการแถลงข่าวหรือประชาสัมพันธ์ให้ทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งจัดทำสรุปประเด็นปัญหาหรือความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมาย ตลอดจนสรุปหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายที่ประสงค์จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนการดำเนินการ

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการทันที และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว

- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๓ ให้หน่วยงานของรัฐนำผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๒.๒ มาใช้ประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายในร่างแรก และเมื่อจัดทำร่างแรกเสร็จแล้วต้องมีการแสดงไว้ในรายงานให้เห็นด้วยว่าได้มีการนำความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาในส่วนใด โดยต้องแสดงผลในการดำเนินการหรือไม่ดำเนินการตามที่ได้มีการแสดงความคิดเห็นให้ปรากฏไว้ด้วย จึงให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไปแล้ว

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการทันที และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๔ ให้หน่วยงานของรัฐนำร่างกฎหมายที่จัดทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว พร้อมทั้งสรุปความเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามข้อ ๒.๓ จัดทำเป็นรายงานรวมไว้กับคำอธิบายประกอบร่างกฎหมายโดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น วิธีการรับฟังความคิดเห็น จำนวนประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ประเด็นความคิดเห็นที่นำมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างกฎหมายและเหตุผลประกอบการดำเนินการ ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปประกอบการพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการทันที และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- ๑) การกำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการรับฟังความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ
- ๒) ร้อยละของจำนวนร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐที่จะดำเนินการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายได้ดำเนินการให้ข้อมูล แลกเปลี่ยน หรือจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างแพร่หลายเป็นการทั่วไป และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดครบถ้วน
- ๓) ร้อยละของจำนวนร่างกฎหมายที่มีการจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. มีกลไกให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓.๑ จัดให้มีกลไกรองรับการรับฟังความคิดเห็นและการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ร่างกฎหมายทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎรและวิทยุโทรทัศน์ของรัฐสภา ตลอดจนระบบสารสนเทศกลางที่จะจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการดำเนินการตาม มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามข้อ ๓.๑ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย โดยต้อง ดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในข้อ ๒.๔

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร้อยละของร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนที่เปิดโอกาสให้ มีส่วนร่วมหรือจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นโดยประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- (๒) ร้อยละของร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนที่มีการจัดทำรายงาน สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นประกอบร่างกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

๔.๑ จัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔.๒ จัดให้มีกลไกเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบภารกิจช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. เช่น การช่วยเหลือประชาชนจัดทำร่างกฎหมาย การช่วยรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การสนับสนุนงบประมาณสำหรับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือ รณรงค์ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและ หน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการเสนอร่างกฎหมาย การจัดทำรายงานวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมาย และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน หลังจากร่างกฎหมายตามข้อ ๔.๑ ประกาศใช้บังคับ
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร / สถาบันพระปกเกล้า / สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- งบประมาณ : หน่วยงานละ ๒๐ ล้านบาทต่อปี (รวม ๖๐ ล้านบาทต่อปี) และในกรณีที่ต้องมีการ จัดส่วนงานใหม่รองรับการดำเนินการให้สามารถของงบประมาณเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีกลไกหรือช่องทางในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างกฎหมาย และการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย รวมทั้งช่วยเหลือการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- (๓) จำนวนร่างกฎหมายที่เข้าชื่อเสนอโดยประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภา

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๖๐ ล้านบาทต่อปี สำหรับการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย และในกรณีที่ต้องมีการจัดส่วนงานใหม่รองรับการดำเนินการให้สามารถของงบประมาณเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

๕. มีกลไกในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

๕.๑ พิจารณาผลักดันกลไกกระบวนการยุติธรรมชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการยุติข้อพิพาท และดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในระดับชุมชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาผลักดันกฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชน เพื่อให้เกิดผลและสภาพบังคับในทางกฎหมายที่รองรับการกำหนดกลไกและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และเป็นกลไกช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายในระดับชุมชน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : กระทรวงยุติธรรม
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๒ ให้กระทรวงยุติธรรมจัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัครนักกฎหมายประจำท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนประจำในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าฝึกอบรมจากผู้สำเร็จการศึกษาทางนิติศาสตร์หรือผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ทางกฎหมายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำ หรือช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในท้องถิ่น และเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลไกยุติธรรมชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายในเบื้องต้น โดยให้มีการพิจารณาออกระเบียบเพื่อกำหนดอัตราค่าตอบแทนหรือสวัสดิการแก่อาสาสมัครดังกล่าวตามความเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- งบประมาณ : ๑๕๐ ล้านบาทต่อปี

๕.๓ พัฒนากลไกในการอบรมและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ทั้งในส่วนของ การให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมายและการให้ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงช่องทางหรือกลไกการขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการติดต่อราชการในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาทางกฎหมายและให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยจะต้องจัดให้มีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงมากกว่าเดิม

และเชื่อมโยงเครือข่ายอาสาสมัครนักกฎหมายประจำท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อให้การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงมหาดไทย / องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น / สำนักงานอัยการสูงสุด
- งบประมาณ : ๑๐๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการตรากฎหมายรองรับ ให้พิจารณาจากการที่กฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชนประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) จำนวนของยุติธรรมชุมชนที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในชุมชน และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมให้ทำหน้าที่ยุติธรรมชุมชน
- (๓) จำนวนอาสาสมัครนักกฎหมายประจำท้องถิ่นทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่ และความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ต่อการทำหน้าที่ดังกล่าว
- (๔) ความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนในการเข้าถึงหรือการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๒๕๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																				
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																				
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																				
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓					
๑. ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย																				
๑.๑ ให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษากฎหมายตามกฎหมายจัดให้มีช่องทางให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งมีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย																	หน่วยงาน ของรัฐ ทุกหน่วยงาน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีช่องทางในการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย	หน่วยงานของรัฐผู้รักษากฎหมาย จัดให้มีช่องทางให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย
๑.๒ ให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษากฎหมาย จัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกฎหมาย ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการ																	หน่วยงาน ของรัฐ ทุกหน่วยงาน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดจากการใช้บังคับกฎหมาย	ร้อยละของกฎหมายที่มีการจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																					
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
บังคับใช้กฎหมาย เสนอรัฐมนตรี ผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อทราบ และพิจารณาสั่งการทุก ๑ ปี และเก็บ รวบรวมเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ และรายงานการทบทวนความเหมาะสม ของกฎหมาย																				และ เสนอ รัฐมนตรี ผู้รักษาการตามกฎหมาย	
๒. ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ																					
๒.๑ กำหนดหลักเกณฑ์อันเป็น มาตรฐานขั้นต่ำของกระบวนการรับฟัง ความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของ ประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ จัดทำและการเสนอร่างกฎหมาย โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์อันเป็น มาตรฐานในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) ประเภทของกฎหมายที่ต้อง จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของ																	สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็นของ ประชาชนและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดทำร่าง กฎหมายอย่าง มีประสิทธิภาพ	มีการกำหนดหลักเกณฑ์ อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ของกระบวนการรับฟัง ความคิดเห็นหรือการมี ส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำร่างกฎหมาย โดยหน่วยงานของรัฐ	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ :																					
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
ประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำร่าง																					
(๒) รูปแบบหรือวิธีการรับจัดให้มีการฟังความคิดเห็นทั้งในรูปแบบการจัดประชุมหรือสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น (Oral hearing) หรือการรับฟังความคิดเห็นโดยลายลักษณ์อักษร (Literal hearing)																					
(๓) ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เกี่ยวข้องที่ต้องรับฟังความคิดเห็น																					
(๔) หลักเกณฑ์ในการมีส่วนร่วมหรือการรับฟังความคิดเห็นที่ถือว่าเป็นการรับฟังความคิดเห็นที่สมบูรณ์ เช่น จำนวนหรือสัดส่วนที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น รูปแบบหรือ																					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																					
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
วิธีการรับฟังความคิดเห็น (๕) รูปแบบและแนวทางการ รายงานผลหรือการเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ผลการรับฟังความ คิดเห็น เพื่อสร้างการรับรู้และการมี ส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป																					
๒.๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่จะจัดทำ ร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชน จัดให้มีการแถลงข่าวหรือ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับ ทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งจัดทำ สรุปประเด็นปัญหาหรือความจำเป็น ที่ต้องมีกฎหมาย ตลอดจนสรุป หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย ที่ประสงค์จะจัดทำขึ้น เพื่อ ประกอบการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องก่อนการ จัดทำร่างกฎหมาย																	หน่วยงาน ของรัฐ ทุกหน่วยงาน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้ประชาชน ได้รับทราบข้อมูล เพื่อประกอบการ แสดง ความคิดเห็นได้อย่าง เหมาะสมและ เข้าใจได้ง่าย และ เพื่อให้การรับฟัง ความคิดเห็น เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และตรงประเด็น	ร้อยละของการจัดทำร่าง กฎหมายที่มีการให้สรุป ข้อมูลและเผยแพร่แก่ ประชาชนอย่างครบถ้วน และสามารถเข้าใจได้ง่าย	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ :																					
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓						๔
๒.๓ ให้องค์กรของรัฐจัดทำรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๒.๒ และนำผลดังกล่าวมาประกอบการจัดทำร่างกฎหมายร่างแรก โดยต้องแสดงให้เห็นว่าได้นำความเห็นของประชาชนไปประกอบการพิจารณาจัดทำร่างในส่วนตัว พร้อมอธิบายเหตุผลในการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้ชัดเจน																			งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อเป็นการ สร้างการรับรู้ และให้ข้อมูลถึง เหตุผลในการ พิจารณาจัดทำ ร่างกฎหมาย	ร้อยละของการจัดทำร่าง กฎหมายที่มีการ ดำเนินการตามที่กำหนด
๒.๔ ให้องค์กรของรัฐนำร่างกฎหมายที่จัดทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว พร้อมทั้งสรุปความเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดทำเป็นรายงานรวมไว้กับคำอธิบายประกอบร่างกฎหมายโดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด																			งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีข้อมูล ประกอบการ พิจารณาร่าง กฎหมายอย่าง ครบถ้วน	ร้อยละของร่างกฎหมาย ที่มีการแสดงข้อมูลตามที่ กำหนดครบถ้วน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																								
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น วิธีการรับฟังความคิดเห็น จำนวนประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ประเด็นความคิดเห็นที่นำมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างกฎหมายและเหตุผลประกอบการดำเนินการ ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปประกอบการพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป																								
๓. ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง																								
๓.๑ จัดให้มีกลไกรองรับการรับฟังความคิดเห็นและการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง																	สำนักงาน เลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อเป็นช่องทาง ในการมีส่วนร่วม และรับฟังความ คิดเห็นของร่าง กฎหมายที่เสนอ โดยสมาชิกสภา	การกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินการ และ ร้อยละของร่างกฎหมาย ที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม หรือจัดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็น			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																						
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย																				ผู้แทนราษฎรและประชาชน และมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญฯ		
๓.๒ จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																			สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	มีผู้รับผิดชอบในการสรุปและรวบรวมผลการรับฟังความคิดเห็น และการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญฯ	จำนวนของร่างกฎหมายที่มีการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ :																					
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓						๔
๔. จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย																					
๔.๑ จัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																	สำนักงาน เลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีหลักเกณฑ์ และกลไกรองรับ การเข้าชื่อเสนอ กฎหมายโดย สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร และ ประชาชนผู้มี สิทธิเลือกตั้ง ตามที่กำหนด ในรัฐธรรมนูญ	กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อ เสนอกฎหมายประกาศใช้ บังคับ
๔.๒ จัดให้มีกลไกเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบภารกิจช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายเพื่อเป็นกลไกรองรับการดำเนินการ																	สำนักงาน เลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร +	๖๐ ต่อปี	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ	เพื่อให้มีกลไก ช่วยเหลือในการ ดำเนินการให้ เป็นไปตาม	มีการจัดตั้งหรือกำหนด ส่วนงานที่รับผิดชอบใน การดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																								
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.																					สถาบันพระปกเกล้า + สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย	หน่วยงาน	กฏหมาย โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน	
๕. มีกลไกการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
๕.๑ พิจารณาผลักดันกลไกกระบวนการยุติธรรมชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการยุติข้อพิพาท และให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในระดับชุมชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจพิจารณาผลักดันกฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชนเพื่อให้เกิดผลและสภาพบังคับในทางกฎหมายในการดำเนินการที่ชัดเจน																					กระทรวงยุติธรรม	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในระดับชุมชนหรือท้องถิ่น	มีกลไกรองรับกระบวนการยุติธรรมชุมชน และกฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชนมีผลประกาศใช้บังคับ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ :																					
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓						๔
๕.๒ จัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัคร นักกฎหมายประจำท้องถิ่น เพื่อทำ หน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย แก่ประชาชนประจำในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในระดับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น																	กระทรวง ยุติธรรม + กระทรวง มหาดไทย + องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	๑๕๐ ต่อปี		มีกลไกสำหรับ ทำหน้าที่ในการ ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือ ช่วยเหลือทาง กฎหมายแก่ ประชาชนใน ท้องถิ่น	- จำนวนอาสาสมัคร นักกฎหมายประจำท้องถิ่น - ความพึงพอใจของ ประชาชนในท้องถิ่นต่อ บทบาทของอาสาสมัคร นักกฎหมายประจำท้องถิ่น ในการให้ความช่วยเหลือ ประชาชนทางกฎหมาย
๕.๓ พัฒนากลไกในการอบรมและให้ ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้นำชุมชนและ ประชาชนในพื้นที่ ในการให้ความรู้ พื้นฐานทางกฎหมายและการให้ข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงช่องทางหรือกลไกการ ขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือการติดต่อราชการในเรื่องต่าง ๆ																	กระทรวง ยุติธรรม + กระทรวง มหาดไทย + องค์กรปกครอง	๑๐๐ ต่อปี	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไก ในการให้ความรู้ ทางกฎหมาย แก่ประชาชน	ความพึงพอใจของประชาชน ในชุมชนในการเข้าถึงหรือ การได้รับความช่วยเหลือ ทางกฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																								
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓						๔			
รวมทั้งการลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาทางกฎหมายและให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยจะต้องจัดให้มีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงมากกว่าเดิม																				ส่วนท้องถิ่น + สำนักงาน อัยการสูงสุด				

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย พ.ศ.

: มีหลักการและสาระสำคัญรับรองหลักการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในเรื่องดังต่อไปนี้

- มีกลไกสนับสนุนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่รวมตัวกันเข้าซื้อกันเอง
- มีกลไกสนับสนุนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาขอความช่วยเหลือในการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมาย
- มีหน่วยงานรับผิดชอบในการช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายโดยตรง โดยอาจปรับปรุงบทบาทภารกิจหรือมอบหมายหน้าที่แก่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้รับผิดชอบภารกิจดังกล่าว หรือกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสถาบันพระปกเกล้ามีหน้าที่รับผิดชอบสนับสนุนภารกิจช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายด้วย
- มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย โดยอาจโอนกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองตามกฎหมายว่าด้วยสภาพัฒนาการเมืองมาเป็นกองทุนตามกฎหมายนี้
- มีวิธีการเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าซื้อเสนอกฎหมายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติไว้ในหมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา ๕๐ (๓) ให้บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยรัฐมีหน้าที่ต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ดี การที่บุคคลจะปฏิบัติตามกฎหมายนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าประชาชนต้องรู้ว่ามียกกฎหมายในเรื่องดังกล่าวและเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายดังกล่าวว่าได้กำหนดหน้าที่หรือข้อห้ามไว้อย่างไร ซึ่งประชาชนทั่วไปที่อยู่ในชนบทห่างไกลหรือไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอที่จัดหาทนายหรือที่ปรึกษาทางกฎหมายอาจไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายหรือไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ความไม่รู้กฎหมายดังกล่าวทำให้ประชาชนอาจกระทำผิดกฎหมายโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ รวมถึงเป็นการเปิดช่องให้มีการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างบุคคลที่ฐานะเอื้ออำนวยให้สามารถเข้าถึงกฎหมายกับประชาชนที่มีฐานะยากจนซึ่งไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ดังนั้น จึงเป็นภารกิจสำคัญของรัฐประการหนึ่งในการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายนั้น เพื่อการนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ ค. (๓) ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการและการตีความกฎหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่เพื่อทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาสืบค้นได้ โดยกำหนดให้มีระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมต่อถึงกันผ่านระบบกลางดังกล่าวได้โดยสะดวก และต้องวางระบบการเข้าถึงข้อมูลให้ง่ายต่อการใช้งานและมีความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าถึงและคุ้มครองข้อมูล เพื่อให้ระบบช่วยหน่วยงานในการร่วมกันพัฒนาฐานข้อมูลกลางให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการตรากฎหมายขึ้นบังคับใช้เป็นจำนวนมาก โดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหนึ่งอาจกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับทั้งระดับพระราชบัญญัติและอนุบัญญัติซึ่งเป็นอุปสรรคและภาระแก่ประชาชนในการสืบค้นกฎหมายหลายฉบับ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงได้กำหนดให้มีกลไกในการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายที่มีหลักการและสาระสำคัญในเรื่องเดียวกันมาบัญญัติไว้ด้วยกันโดยจัดโครงสร้างของบทบัญญัติในส่วนต่าง ๆ ขึ้นใหม่เป็นหมวดเป็นหมู่และมีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงและเอื้อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่ายขึ้น

อีกทั้งเพื่อให้ประชาชนทั่วไปรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้ง่าย จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำคำอธิบายกฎหมายสำหรับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจเจตนารมณ์และเนื้อหาของกฎหมายนั้นได้ดียิ่งขึ้น และยังได้กำหนดให้มีการจัดทำคำแปลกฎหมายในฐานข้อมูลที่รวบรวมไว้และคำอธิบายกฎหมายเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีการเผยแพร่ให้ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง รวมถึงจัดให้มีการอบรมวิธีการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลทางกฎหมายของรัฐให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนได้รู้กฎหมายและมีความรู้ความเข้าใจ
- ๒) มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

ภายใน ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๔) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) มีหลักเกณฑ์กำหนดรูปแบบ และวิธีการในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ
- ๒) มีการเสนอแผนปฏิบัติการตามแผนปฏิรูปในการจัดทำฐานข้อมูลของกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ๓) ร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- ๔) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวและมีการดำเนินการจัดทำประมวลกฎหมาย
- ๕) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย
- ๖) มีการจัดทำคำอธิบายกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ๗) มีคำแปลกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ
- ๘) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน
- ๙) คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน
- ๑๐) มีการจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่ตอบปัญหาให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อ
- ๑๑) มีการจัดอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสองครั้งต่อปี
- ๑๒) มีการจัดทำอินโฟกราฟิกหรือการทำคู่มือคำอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายที่ครอบคลุมกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- ๑๓) ร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัลมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- ๑๔) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้หน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล
- ๑๕) มีระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ โดยมีการดูแลรักษา ระบบอย่างต่อเนื่อง
- ๑๖) มีระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศในรูปแบบของโปรแกรมประยุกต์

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๑๐๐ ล้านบาท และ ๕ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดให้มีการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นการวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ และการตีความกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วนและจัดหมวดหมู่เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล

๑.๑ จัดให้มีร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ และวิธีการในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอแผนการดำเนินการในการจัดทำและการเผยแพร่ฐานข้อมูลทางกฎหมายในความรับผิดชอบของหน่วยงาน โดยกำหนดระยะเวลาในการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการและการตีความกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วน โดยให้มีการรวบรวมแผนดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

(๑) มีหลักเกณฑ์กำหนดรูปแบบ และวิธีการในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ

(๒) มีการเสนอแผนการดำเนินการในการจัดทำฐานข้อมูลทางกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

๒.๑ จัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางในการจัดทำประมวลกฎหมายหรือรวบรวมกฎหมายและอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาไว้ในที่เดียวกัน เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อรับผิดชอบในการจัดทำประมวลกฎหมายที่สำคัญเพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินการ โดยให้พิจารณาจัดทำประมวลกฎหมายในเรื่องที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนก่อนเป็นลำดับแรก เช่น ประมวลกฎหมายผังเมือง ประมวลกฎหมายควบคุมอาคาร ประมวลกฎหมายแรงงาน ประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษี ฯลฯ พร้อมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการสำหรับประมวลกฎหมายแต่ละเรื่องไว้โดยชัดเจน ทั้งนี้ ให้พิจารณาดำเนินการร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และนักกฎหมายภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่กฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกมีผลใช้บังคับ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๕ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีการกำหนดกลไกและแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาจัดทำประมวลกฎหมาย
- (๓) จำนวนของประมวลกฎหมายที่เริ่มดำเนินการจัดทำ และที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. จัดทำคำอธิบายกฎหมายสำหรับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่

๓.๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำคำอธิบายกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้โดยง่าย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ ให้คณะรัฐมนตรีกำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการดำเนินการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย โดยพิจารณากำหนดลำดับการดำเนินการจากกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นหลัก และจะต้องระบุระยะเวลาการดำเนินการและแนวทางการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือน หลังจากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อ ๓.๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายใน ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑)

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย และจำนวนของกฎหมายที่ระบุไว้ในแผนการดำเนินการ
- (๒) จำนวนของคำอธิบายกฎหมายที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. จัดทำคำแปลกฎหมายและคำอธิบายกฎหมายเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางของอาเซียน

๔.๑ ให้มีการเร่งรัดการจัดทำคำแปลกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการนำร่องในช่วงแรก และเสนอแนวทางการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเป็นผู้ดำเนินการในระยะต่อไป ทั้งในส่วนของจัดทำคำแปลและคำอธิบายกฎหมาย และแนวทางการเผยแพร่เพื่อเป็นข้อมูลแก่ประชาชน ทั้งนี้ อาจมีการมอบหมายให้นักวิชาการคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และนักกฎหมายภาคเอกชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละกลุ่มร่วมในการดำเนินการก็ได้

- ระยะเวลา : ภายใน ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒)
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายทั้งหมด
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจต้องมีการขอรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดจ้างให้มีการจัดทำคำแปลกฎหมายตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

จำนวนของคำแปลกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับจัดสรรเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

๕. การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง รวมถึงจัดให้มีการอบรมวิธีการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลทางกฎหมายของรัฐให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

๕.๑ ให้กระทรวงยุติธรรมเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน รวมทั้งแผนการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยกำหนดให้ภารกิจในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนเป็นภารกิจของกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทย โดยประสานการดำเนินการร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งจะต้องโดยต้องดำเนินการในรูปแบบที่ทั่วถึงและสามารถเข้าใจได้ง่าย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงมหาดไทย / สำนักงานอัยการสูงสุด

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๒ ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายมีหน้าที่รับผิดชอบในการเผยแพร่และให้ความรู้ทางกฎหมายในส่วนที่ตนรับผิดชอบแก่ประชาชน โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) จัดบุคลากรที่มีความรู้ตอบปัญหาให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

(๒) จัดให้มีการอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่ตนรับผิดชอบให้แก่ประชาชนเป็นการทั่วไปไม่น้อยกว่าสองครั้งต่อปี

(๓) จัดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลและให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของประชาชน เช่น การจัดทำในรูปแบบของอินโฟกราฟิก (infographic) คู่มือคำอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายซึ่งใช้ภาษาที่เข้าใจได้โดยง่าย หรือการทำวิดีโอคำอธิบายสาระสำคัญ เป็นต้น และจัดให้มีการเผยแพร่ในช่องทางที่หลากหลายและง่ายต่อการเข้าถึงของประชาชน เช่น การเผยแพร่ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อประชาสัมพันธ์ทางสังคมต่าง ๆ

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายทุกหน่วย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

(๑) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๒) คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๓) มีการจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่ตอบปัญหาให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อ

(๔) มีการจัดอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสองครั้งต่อปี

(๕) มีการจัดทำอินโฟกราฟิกหรือการทำคู่มือคำอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายที่ครอบคลุม

กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๖. จัดให้มีระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศซึ่งทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมต่อผ่านระบบกลางดังกล่าวได้โดยสะดวก โดยต้องวางระบบการเข้าถึงข้อมูลให้ง่ายต่อการใช้งานและมีความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าถึงและคุ้มครองข้อมูล

๖.๑ ให้มีการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล เพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้มีฐานข้อมูลกลางในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงฐานข้อมูลทางกฎหมายในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นมาตรฐาน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ / คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมาย
ในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๖.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีมติกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลกลางเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นหรือการเข้าถึงข้อมูลทางด้านกฎหมายของประชาชน และเพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางทางด้านกฎหมายที่มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน โดยในระยะแรกอาจขอให้มีการส่งข้อมูลทางกฎหมายบางส่วนให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำมารวบรวมจัดเก็บในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อจัดทำหรือพัฒนาเป็นฐานข้อมูลทางกฎหมายสำหรับการสืบค้นเพื่อประโยชน์ในการใช้งานต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๖.๓ ให้มีการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะของระบบกลางที่สามารถเชื่อมข้อมูลต่อกันได้ เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ โดยมีการวางระบบและกำหนดรูปแบบเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลต่าง ๆ ในความรับผิดชอบเข้าไปจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลกลางได้โดยสะดวก และดูแลรักษาระบบให้มีความมั่นคงปลอดภัยเพื่อป้องกันการเข้าถึงหรือแก้ไขข้อมูลโดยบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือประชาชนที่ใช้ฐานข้อมูลในระบบกลางเพื่อการพัฒนาระบบและฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (จัดทำและดูแลรักษาระบบ) / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กำหนดรูปแบบในการลงข้อมูล) / หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย (ลงข้อมูลในระบบ)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เนื่องจากมีการกำหนด
งบประมาณในการจัดทำระบบกลางไว้แล้วตามผลอันพึงประสงค์ข้อ ๑

๖.๔ พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ ให้อยู่ในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (application) เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

- ระยะเวลา : ภายใน ๑ ปี หลังจากจัดทำระบบกลางแล้วเสร็จ
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๑๐๐ ล้านบาท

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัลมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้หน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล
- (๓) มีระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ โดยมีการดูแลรักษาระบบอย่างต่อเนื่อง
- (๔) มีระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศในรูปแบบของโปรแกรมประยุกต์

วงเงินและแหล่งเงิน

๑๐๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																			
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :																			
มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก																			
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)										ผู้รับผิดชอบ		วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
												(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓		๒๕๖๔		๒๕๖๕											
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒					๓	๔	๑	๒	๓	๔
๑. รวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัยและความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นการวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการและการตีความกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วนและจัดหมวดหมู่เพื่อทำเป็นฐานข้อมูล																			
๑.๑ กำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ และวิธีการในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้แนวทางในการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ มีความสอดคล้องและเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และส่งข้อมูลให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้รวบรวมต่อไป โดยอาจดำเนินการในรูปแบบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี										สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา + สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน		เพื่อให้ฐานข้อมูลกฎหมายมีข้อมูลที่ครบถ้วนและสมบูรณ์		มีหลักเกณฑ์ในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑.๒ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเสนอแผนปฏิบัติการตามแผนปฏิรูปในการจัดทำฐานข้อมูลของกฎหมาย โดยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการและการตีความกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วนและจัดหมวดหมู่เพื่อจัดทำฐานข้อมูล โดยให้เสนอแผนดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบด้วย																			หน่วยงาน ของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมด	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้ฐานข้อมูล กฎหมายมีข้อมูล ที่ครบถ้วนและ สมบูรณ์	มีการเสนอแผนปฏิบัติการ ตามแผนปฏิรูปภายใน ระยะเวลาที่กำหนดไว้			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒. จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน																					คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ระยะเร่งด่วน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีการจัดทำ ประมวล กฎหมายเพื่อ ให้เกิดความ สะดวก ในการใช้ และ สามารถเข้าถึง กฎหมายได้ โดยง่าย	มีการประกาศใช้กฎหมาย ดังกล่าว
๒.๑ จัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดทำ ประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ แนวทางในการจัดทำประมวล กฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่อง เดียวกัน และ อนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาไว้ในที่เดียวกัน และ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วนให้แล้ว เสร็จโดยเร็วโดยให้ถือเป็นกฎหมาย เพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๒๗๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๒.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำประมวลกฎหมายที่สำคัญ เพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินการ โดยให้พิจารณาจัดทำประมวลกฎหมายในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของประชาชน เป็นลำดับแรก																			สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีการจัดทำ ประมวล กฎหมายเพื่อ ให้เกิดความ สะดวก ในการใช้ และ สามารถเข้าถึง กฎหมายได้ โดยง่าย	(๑) มีการจัดตั้ง คณะกรรมการหรือ คณะอนุกรรมการดังกล่าว (๒) มีการดำเนินการจัดทำ ประมวลกฎหมาย		

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :																					
มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก																					
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)					ผู้รับ ผิดชอบ		วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด											
							(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน													
											๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕						
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓. จัดทำคำอธิบายสำหรับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่																					
๓.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำคำอธิบายกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้โดยง่าย										สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน		เพื่อให้การจัดทำคำอธิบายเป็นรูปแบบเดียวกัน		มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย					
๓.๒ ให้นำหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายจัดทำคำอธิบายกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว และจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย										หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน		เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย		มีการจัดทำคำอธิบายกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วภายในระยะเวลาที่กำหนด					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																			
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :																			
มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก																			
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)					ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด										
						(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน												
										๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕					
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔				
๔. จัดทำคำแปลกฎหมายและคำอธิบายกฎหมายเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางของอาเซียน																			
๔.๑ ให้มีการเร่งรัดการจัดทำคำแปลกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘										สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา + หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้สามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวก	มีคำแปลกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ						
๕. ให้มีการเผยแพร่ให้ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง รวมถึงจัดให้มีการอบรมวิธีการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลทางกฎหมายของรัฐให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง																			
๕.๑ พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยต้องดำเนินการในรูปแบบที่ทั่วถึงและสามารถเข้าใจได้ง่าย										กระทรวงยุติธรรม + กระทรวงมหาดไทย	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การเผยแพร่ความรู้เป็นไปอย่างทั่วถึงและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย	มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน						

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ : มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																		ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
(๒) จัดให้มีการอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่ตนรับผิดชอบให้แก่ประชาชนเป็นการทั่วไป ไม่น้อยกว่าสองครั้งต่อปี																				ผู้รักษาการตามกฎหมาย			
(๓) จัดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตัวบทกฎหมายที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของประชาชนทั่วไป เช่น การจัดทำอินโฟกราฟิก (infographic) การทำคู่มือคำอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายโดยการใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย การทำในรูปแบบของวีดิทัศน์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น																							

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																			
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :																			
มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก																			
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)										ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
											(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน							
															๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔				
๖. จัดให้มีระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมต่อกันผ่านระบบกลางดังกล่าวได้ โดยสะดวกและต้องวางระบบการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายต่อการใช้งานและมีความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าถึงและคุ้มครองข้อมูล																			
๖.๑ ให้มีการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล เพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้มีฐานข้อมูลกลางในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นมาตรฐานและสามารถใช้ในการอ้างอิงได้อย่างเป็นทางการ ซึ่งรวมถึงการดำเนินการให้มีฐานข้อมูลทางด้านกฎหมายที่จะต้องสามารถเชื่อมต่อกันได้										สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ + คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ระยะเร่งด่วน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	กำหนดหลักเกณฑ์ การจัดทำฐาน ข้อมูลหน่วยงาน ภาครัฐในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์	มีการประกาศใช้กฎหมาย ดังกล่าว					
๖.๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึง										สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ	มีระบบฐาน ข้อมูลกฎหมาย กลางของประเทศ ที่ใช้ระบบ	มีมติคณะรัฐมนตรี กำหนดให้หน่วยงานของ รัฐทุกหน่วยงานที่ได้ ดำเนินการรวบรวม					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :																										
มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
คำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นหรือการเข้าถึงข้อมูลทางด้านกฎหมายของประชาชน																								หน่วยงาน	อิเล็กทรอนิกส์	กฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติ คณะรัฐมนตรี รวมถึง คำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล
๖.๓ จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะของระบบกลางที่สามารถเชื่อมข้อมูลได้ เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ																							สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (จัดทำและดูแล รักษาระบบ) +	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มี ระบบ ฐาน ข้อมูล กฎหมายกลาง ของประเทศ ที่ ใช้ ระบบ อิเล็กทรอนิกส์	มีระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ โดยมีการดูแลรักษาระบบอย่างต่อเนื่อง

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)		แหล่ง เงิน										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒		๓		๔							
																									สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา (กำหนด รูปแบบในการ ลงข้อมูล) + หน่วยงาน ผู้รักษาการ ตามกฎหมาย (ลงข้อมูล ในระบบ)				

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕		(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒				๓	๔				
๖.๔ พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ ให้อยู่ในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (application)																							สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) + สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	๑๐๐ ล้านบาท	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อให้มีระบบ ฐานข้อมูล กฎหมายกลาง ของประเทศ	มีระบบฐานข้อมูลกลาง ทางกฎหมายของประเทศ ในรูปแบบโปรแกรม ประยุกต์ (application)

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก พ.ศ.

: กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางในการจัดทำประมวลกฎหมาย เพื่อรวบรวมกฎหมาย และอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาไว้ในที่เดียวกันเพื่อประโยชน์ในการใช้งาน

(๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ.

: กำหนดหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีระบบเอกสารที่ทำในรูปแบบของข้อมูลดิจิทัล การจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่รองรับการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐด้วยวิธีการดิจิทัล ตลอดจนจัดทำแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ :

ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพที่ดี

มาตรา ๒๕๘ ค. (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย เพื่อให้บรรลุผลดังที่กำหนดคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงกำหนดให้มีกลไกในการผลิตบัณฑิตทางนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพและเป็นนักกฎหมายที่ดี มีความรอบรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำกฎหมายไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนเพื่อให้มีการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนทางนิติศาสตร์ที่เป็นมาตรฐานและมีความหลากหลาย เพื่อให้สามารถรองรับแก่การนำไปปรับใช้ในการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้สำหรับการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายได้อย่างกว้างขวาง และรองรับต่อความต้องการบุคลากรทางกฎหมายขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านกฎหมายและประชาชน

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงกำหนดให้มีนโยบายระดับประเทศในการสร้างนักกฎหมายให้มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม และกำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาหลักสูตรการเรียนการสอนนิติศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่เป็นมาตรฐานเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนนิติศาสตร์ของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา เพื่อรองรับการผลิตบัณฑิตทางนิติศาสตร์ที่มีความรอบรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี มีองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและมีความเข้าใจในสภาพสังคม เพื่อให้สามารถนำกฎหมายไปปรับใช้ให้เกิดผลทางปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม ตลอดจนกำหนดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาอบรมวิชากฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายทุกสาขา เพื่อสร้างความรู้ที่ทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์และบังคับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรวิชาชีพและสถาบันการศึกษา จัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และมีการสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย และการกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ จัดให้มีหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในทางกฎหมาย รวมทั้งมีการให้ความรู้ด้านกฎหมายผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนดในรัฐธรรมนูญต่อไป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) หลักสูตรการศึกษานิตยศึกษามีคุณภาพ ผลผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ
- ๒) ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายมีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ๓) ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัยและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดความเป็นธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ เพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษาวิชานิติศาสตร์
- ๒) การกำหนดมาตรฐานหลักสูตรของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- ๓) การจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาบุคลากรทางกฎหมาย
- ๔) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย และมีความรู้ทางด้านกฎหมายผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๕๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. พัฒนาหลักสูตรการศึกษานิตินิติศาสตร์ระดับปริญญาตรี เพื่อผลิตบัณฑิตนิตินิติศาสตร์ที่มีคุณภาพทั้งด้าน ทฤษฎีและปฏิบัติ มีความรอบรู้ และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี

๑.๑ กำหนดนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับการสร้างนักกฎหมายให้มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

(๑) สืบหาข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการของ บุคลากรทางกฎหมาย ทั้งในเรื่องของปริมาณและคุณสมบัติความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑.๑) ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น เพื่อสำรวจข้อมูลปริมาณความต้องการบุคลากรทางกฎหมายของภาคส่วนต่าง ๆ และคุณสมบัติและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ต้องการ

(๑.๒) การดำเนินการสำรวจข้อมูลข้างต้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายสำรวจข้อมูลอย่างรอบด้าน และจัดรับฟังความคิดเห็นจากเนติบัณฑิตยสภา สภานายความ หน่วยงานของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย และตลอดจนองค์กรที่มีความ ต้องการใช้บุคลากรทางกฎหมายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างครอบคลุม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ซึ่งมีหน้าที่กำหนดมาตรฐานหลักสูตรพิจารณาแต่งตั้ง “คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ” เพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษานิตินิติศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การสร้างนักกฎหมายของประเทศที่มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ สามารถตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยให้มีองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ที่มีประสบการณ์ และคณบดีคณะนิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายมาอย่างยาวนาน โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าว และให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติจัดประชุมคณบดีจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียน การสอนวิชานิตินิติศาสตร์ นายกเนติบัณฑิตยสภา และนายกสภานายความ เพื่อร่วมกันจัดทำนโยบายในการสร้าง นักกฎหมายของประเทศ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนกฎหมาย เพื่อมุ่งผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมายที่ดี

(๒) เมื่อมีการจัดทำร่างนโยบายการสร้างนักกฎหมายของประเทศเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการ สภานิติศึกษาแห่งชาติจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย องค์กรภาครัฐและเอกชนที่ใช้บัณฑิตทางกฎหมาย และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓) ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติเสนอนโยบายการสร้างนักกฎหมายของประเทศ ที่สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๒๕๘ ค. (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศ เป็นนโยบายและเป็นทิศทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานิตินิติศาสตร์ต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๓ พัฒนาหลักสูตรและสร้างมาตรฐานการศึกษากฎหมายในระดับปริญญาตรี ตลอดจนพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพ โดยมีองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและมีความเข้าใจในทางปฏิบัติ รวมถึงมีความรอบรู้ทางด้านสังคมและมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี และมีความรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นเพื่อให้สามารถพิจารณาปรับใช้กฎหมายได้อย่างเหมาะสม โดยกำหนดให้มีการฝึกงานภาคปฏิบัติเป็นหน่วยกิตของวิชาด้วย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนวิชากฎหมายมีความเข้าใจสภาพสังคมมากยิ่งขึ้น โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตร์และสร้างมาตรฐานการศึกษาวิชากฎหมายในระดับปริญญาตรี โดยให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑.๑) จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) โดยอย่างน้อยจะต้องมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(ก) เนื้อหาหลักสูตรต้องมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และหลักวิชาชีพของนักกฎหมาย โดยให้มีการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพและเข้าใจสภาพของสังคมรองรับการเข้าสู่วิชาชีพกฎหมาย ทั้งผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ รวมถึงผู้ประกอบการอาชีพนักกฎหมายภาครัฐและภาคเอกชน

(ข) เนื้อหาหลักสูตรต้องมุ่งสร้างนักกฎหมายยุคใหม่ที่มีความรอบรู้ด้านกฎหมายควบคู่กับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ การเงินและการบัญชี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถเฉพาะด้านและสามารถใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นพลวัต และมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ

(ค) พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรให้มีการยกระดับเป็นหลักสูตรนานาชาติเพื่อสร้างนักกฎหมายที่สามารถทำงานในระดับสากล รวมถึงตลอดถึงการวางแผนงานในการจัดให้มีตำรากฎหมายของไทยและสื่อสารสนเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาค้นคว้าเป็นภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับอย่างเพียงพอ โดยระยะเริ่มแรกอาจจัดทำคำแปลหนังสือหรือตำรากฎหมายของไทยที่ได้มาตรฐานซึ่งได้เรียบเรียงให้เป็นภาษาอังกฤษ และในระยะยาวต้องส่งเสริมให้มีการเขียน เรียบเรียง หรือแต่งหนังสือตำราอธิบายกฎหมายไทยเป็นภาษาต่างประเทศที่หลากหลายมากขึ้น

(๑.๒) การจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) ต้องสอดคล้องกับนโยบายการสร้างนักกฎหมายของประเทศตามข้อ ๑.๑

(๑.๓) เมื่อคณะทำงานจัดทำร่างกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) เสร็จแล้ว ให้รับฟังความคิดเห็นจากคณบดีหรือผู้บริหารจัดการหลักสูตรหรือผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ หน่วยงานของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย สภานายความ เนติบัณฑิตยสภา หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในฐานะผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ

(๑.๔) เมื่อจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) เสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติเสนอต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อประกาศใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าประสงค์ต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๔ ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน นิติศาสตร์ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โดยให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติเป็นแกนกลางในการจัดประชุมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ เพื่อจัดทำแผนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกฎหมาย และเผยแพร่ความรู้ให้แก่นักศึกษาข้ามสถานศึกษา โดยในแผนอย่างน้อยต้องกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนกฎหมายที่เกี่ยวข้องชาวด้านต่าง ๆ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์และเอกสารประกอบการสอน รวมทั้งการจัดให้มีระบบการเรียนการสอนผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้นักศึกษากฎหมายในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในภูมิภาคมีโอกาสได้รับความรู้จากอาจารย์ผู้สอนกฎหมายหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้เสนอเรื่องผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ หรือพิจารณาใช้งบประมาณของสถาบันการศึกษาตามความเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๑.๕ ให้มีการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เหมาะสม ซึ่งอย่างน้อยต้องสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร โดยไม่มีการเทียบโอนรายวิชาที่ศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีคุณสมบัติครบถ้วนและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการเสนอนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับแผนและวิธีการสร้างนักกฎหมายที่มีความชัดเจน เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย
- (๒) คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) แต่งตั้งคณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ
- (๓) มีข้อเสนอเกี่ยวกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษากฎหมายในระดับปริญญาตรี
- (๔) แนวทางและแผนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสถานศึกษาต่าง ๆ
- (๕) หลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม

๒. จัดให้มีกลไกพัฒนาองค์ความรู้ทางกฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายเพื่อให้ความรู้ที่ทันสมัย สามารถประยุกต์และบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑ ให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรวิชาชีพและสถาบันการศึกษา จัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพ โดยสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแต่ละประเภท จัดให้มีหลักสูตรพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ โดยนอกจากมีเนื้อหาสาระในการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแล้ว จะต้องมีการสอดแทรกเนื้อหา เพื่อให้ตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมของนักกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ทั้งนี้ องค์กรกลางบริหารงานบุคคล แต่ละองค์กรอาจพิจารณาประสานขอความร่วมมือในการออกแบบหลักสูตรไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือองค์กรที่มีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ หรือพัฒนาความรู้เฉพาะด้าน เช่น สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ฯลฯ ตามความเหมาะสม เพื่อให้หลักสูตรมีความครอบคลุมและเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์กร

(๒) ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแต่ละประเภท พิจารณาจัดให้มีหลักสูตรอบรมกฎหมายและทดสอบความรู้ก่อนมีการเลื่อนระดับตำแหน่ง เพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแต่ละประเภท จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรตามข้อ (๑) และ (๒) ทุก ๕ ปี เพื่อปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและมีองค์ความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

(๔) ให้เนติบัณฑิตยสภาและสภานายความจัดให้มีหลักสูตรอบรมวิชากฎหมายที่มีองค์ความรู้ที่ทันสมัยและสอดแทรกจริยธรรม เพื่อให้ นักกฎหมายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ารับการอบรมพัฒนาองค์ความรู้ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการอบรมควรมีความเหมาะสมและนักกฎหมายทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้

(๕) ให้สภานายความจัดให้มีหลักสูตรอบรมกฎหมายและทดสอบความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความอยู่เสมอ ๆ โดยให้สภานายความกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ เข้ารับการอบรมกฎหมายและทดสอบความรู้ เพื่อให้ทนายความมีองค์ความรู้ที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคม โดยจะต้องมีการพิจารณาประเมินคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพด้วย

(๖) สำหรับหน่วยงานของรัฐฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ ให้จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลทุกศาล อัยการ รวมทั้งบุคลากรในองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ได้พัฒนาความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้ ให้คณะรัฐมนตรีทำหน้าที่ประสาน ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะ ต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : องค์กรกลางที่รับผิดชอบงานบริหารงานบุคคลของแต่ละองค์กร / เนติบัณฑิตยสภา / สภานายความ

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ จัดทำหลักสูตรการศึกษาภาคภูมิมาต่อเนือง เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพนักภูมิมาได้รับความรู้ที่ทันสมัยและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อนำไปใช้ประกอบวิชาชีพ โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ที่มีความพร้อม จัดให้มีหลักสูตรอบรมภูมิมาที่สอดคล้องกับจริยธรรมนักภูมิมาที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อเปิดให้นักภูมิมาทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ารับการอบรมพัฒนาองค์ความรู้และตระหนักถึงจริยธรรมการเป็นนักภูมิมา และผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่ผ่านการอบรมและทดสอบความรู้สามารถนำไปประกาศนียบัตรเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้ประกอบการพิจารณาประเมินเพื่อเลื่อนระดับได้

(๒) ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ จัดทำหลักสูตรการศึกษาภาคภูมิมาต่อเนือง เพื่อให้นักภูมิมาได้รับความรู้ที่ทันสมัยในการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๒.๑) ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติจัดประชุมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ทั่วประเทศ เพื่อสร้างความร่วมมือทางวิชาการในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านภูมิมา

(๒.๒) ให้ที่ประชุมสภานิติศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ทั่วประเทศร่วมกันจัดทำหลักสูตรการศึกษาภาคภูมิมาต่อเนือง เพื่อเปิดให้นักภูมิมาทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ารับการอบรมและทดสอบความรู้

(๒.๓) เมื่อที่ประชุมสภานิติศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ทั่วประเทศจัดทำหลักสูตรการศึกษาภาคภูมิมาต่อเนืองเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการเสนอหลักสูตรดังกล่าวต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อให้การรับรอง

(๒.๔) เมื่อคณะกรรมการการอุดมศึกษารับรองหลักสูตรแล้วให้มีการเปิดการอบรมได้ และให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติประสานงานไปยังหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนส่งผู้ปฏิบัติงานด้านภูมิมาเข้ารับการอบรมและทดสอบความรู้ตามหลักสูตรเป็นระยะ โดยให้ผู้ผ่านการอบรมและทดสอบความรู้ความสามารถนำผลการอบรมและทดสอบความรู้ไปประกอบการพิจารณาประเมินเพื่อเลื่อนระดับได้

(๒.๕) ให้สภานิติศึกษาแห่งชาติ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้ภาคเอกชนที่ประสงค์จะจัดทำหลักสูตรอบรมเพื่อให้นักภูมิมาที่มีความรู้ที่ทันสมัยสามารถจัดทำหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ / คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- งบประมาณ : ๕๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๓ หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรต่าง ๆ จัดให้มีหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านภูมิมาแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจภูมิมา รวมทั้งให้ความรู้ทางด้านภูมิมาแก่ประชาชนผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้กระทรวงยุติธรรมประสานความร่วมมือกับสำนักงานอัยการสูงสุดและสภานายความจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านภูมิมาแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

(๒) เมื่อมีการจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนทั่วไปเสร็จสิ้นแล้ว ให้มีการเปิดการอบรมโดยวิธีการดังต่อไปนี้

(๒.๑) ให้กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และสภานายความ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย จัดอบรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ หรือ

(๒.๒) ให้กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และสภานายความ เปิดอบรมผ่านช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์ หรือ

(๒.๓) วิธีการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

(๓) ให้หน่วยงานของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยจัดทำคู่มือหรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ อธิบายกฎหมายที่หน่วยงานของตนรับผิดชอบโดยใช้ถ้อยคำภาษาที่เข้าใจได้ง่ายเผยแพร่ให้ประชาชนรับรู้ เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน นับแต่จัดทำหลักสูตรอบรมทั่วไปแล้วเสร็จ

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงยุติธรรม / สำนักงานอัยการสูงสุด / สภานายความ / กระทรวงมหาดไทย / หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

(๑) การจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๒) มีหลักสูตรการศึกษากฎหมายต่อเนื่อง

(๓) มีหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย รวมทั้งให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

วงเงินและแหล่งเงิน

๕๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																			
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :																			
ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี																			
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)										ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓		๒๕๖๔		๒๕๖๕			(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒						๓	๔	๑	๒
๑. หลักสูตรการศึกษานิติศาสตร์ระดับปริญญาตรีผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ มีความรอบรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี																			
๑.๑ กำหนดนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับการสร้างนักกฎหมายให้มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย																คณะกรรมการการอุดมศึกษา + สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีนักกฎหมายที่มีคุณภาพ และมีความเชี่ยวชาญ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศ	มีนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับแผนและวิธีการสร้างนักกฎหมายที่มีความชัดเจนเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย
๑.๒ ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ซึ่งมีหน้าที่กำหนดมาตรฐานหลักสูตรแต่งตั้ง “คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ” เพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษานิติศาสตร์																คณะกรรมการการอุดมศึกษา + สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ	มีคณะกรรมการสภานิติศึกษา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :																					
ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี																					
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๓	พัฒนาหลักสูตรและสร้างมาตรฐานการศึกษากฎหมายในระดับปริญญาตรี ตลอดจนพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพ																คณะกรรมการ การอุดมศึกษา + สำนักงาน คณะกรรมการ การอุดมศึกษา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา กฎหมายในระดับปริญญาตรี ที่นำไปสู่การผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ ที่มีคุณภาพ	ข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา กฎหมายในระดับปริญญาตรี	
๑.๔	ให้คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนนิติศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ร่วมกัน																คณะกรรมการ การอุดมศึกษา + สำนักงาน คณะกรรมการ การอุดมศึกษา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ จัดสรร เพิ่มเติมได้	การสร้างความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา ศึกษา	แนวทางและแผนการ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ระหว่างสถานศึกษาต่างๆ	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :																								
ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑.๕ พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เหมาะสมซึ่งอย่างน้อยควรต้องสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร โดยไม่มีการเทียบโอนรายวิชาที่ศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีคุณสมบัติครบถ้วนและมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา																					คณะกรรมการการอุดมศึกษา + สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา	หลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																				
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :																				
ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี																				
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓					
๒. การศึกษาอบรมวิชากฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายทุกสาขาสรางความรูู้ที่ทันสมัย สามารถประยุกต์ใช้และบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ																				
๒.๑ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรวิชาชีพ และสถาบันการศึกษา จัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย																	องค์กรกลางที่ รับผิดชอบงาน บริหารงาน บุคคล + เนติบัณฑิตย สภา + สภา ทนายความ	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	ผู้ประกอบ วิชาชีพต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชนมีหลัก จริยธรรมของ นักกฎหมาย	การจัดการฝึกอบรมให้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดย สอดแทรกหลักจริยธรรม ของนักกฎหมาย
๒.๒ จัดทำหลักสูตรการศึกษา กฎหมายต่อเนื่อง เพื่อให้ นักกฎหมาย ได้รับความรู้ที่ทันสมัย ในการนำไปใช้ ประกอบวิชาชีพ																	สถาบันอุดม ศึกษาที่มีการ จัดการเรียน การสอน	๕๐ งบ แผ่นดิน	ข้อเสนอเกี่ยวกับ การกำหนดหลัก สูตรการศึกษา กฎหมายต่อเนื่อง	หลักสูตรการศึกษากฎหมายต่อเนื่อง

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :																								
ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
																				สาขาวิชา นิติศาสตร์ + คณะกรรมการ การอุดมศึกษา + สำนักงาน คณะกรรมการ การอุดมศึกษา				
๒.๓ หน่วยงานภาครัฐ และองค์กร ต่าง ๆ จัดให้มีหลักสูตรอบรมให้ ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ กฎหมาย รวมทั้งให้ความรู้ทางด้าน กฎหมายแก่ประชาชนผ่านทางระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ																				กระทรวง ยุติธรรม + สำนักงาน อัยการสูงสุด +	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	งบ ประมาณ แผ่นดิน	ประชาชน มี ความรู้ ความ เข้าใจกฎหมาย และมีความรู้ ทาง ด้าน กฎหมายผ่าน ทางระบบ	๑) หลักสูตรอบรมให้ ความรู้ทางด้านกฎหมาย แก่ประชาชน ๒) การให้ความรู้ทางด้าน กฎหมายแก่ประชาชนผ่าน ทางระบบเทคโนโลยี สารสนเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :																									
ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
																					สภา ทนายความ + กระทรวง มหาดไทย + หน่วยงาน ของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง ทุกหน่วย			เทคโนโลยี สารสนเทศ	

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- ไม่มี -

ประเด็นปฏิรูปที่ ๙ :

พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ข. (๑) กำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน และที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๙ เห็นชอบแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของรัฐบาล ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดินโดยการปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ในปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมากจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของประชาชน เนื่องจากเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ จึงมีความจำเป็นต้องนำระบบดังกล่าวมาใช้เพื่อรองรับการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ การดำเนินการในเรื่องนี้ จึงมีเป้าหมายในการจัดให้มีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) ซึ่งระบบการให้บริการดังกล่าวจะต้องสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว รองรับได้หลายภาษา และมีระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถเก็บรักษาข้อมูลได้อย่างปลอดภัย แม้ในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐหลายแห่งจะได้จัดให้มีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บ้างแล้ว เช่น ระบบการชำระภาษีผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากร ระบบการจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ฯลฯ แต่การให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐยังไม่ครอบคลุมในอีกหลายกรณี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และขจัดช่องทางการทุจริตและประพฤติมิชอบ

นอกจากนี้ ระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐจะต้องมีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อให้ระบบมีความเสถียรและสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวจะต้องสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้อย่างแท้จริงโดยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้โดยทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน การปรับปรุงระบบดังกล่าวให้มีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลให้สามารถสื่อสารได้อย่างหลากหลายช่องทาง และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ไม่เป็นภาระต่อประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) มีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และมีความปลอดภัย

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงมุ่งเน้นการกำหนดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อรองรับการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ โดยให้มีการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัลเพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและเชื่อมโยงผ่านระบบการให้บริการภาครัฐผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) รวมถึงการให้ยื่นคำขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตผ่านทางระบบดังกล่าว ตลอดจนกำหนดให้มีการบูรณาการระบบฐานข้อมูลของรัฐให้มีความเป็นเอกภาพและมีความสอดคล้องกัน โดยมีผู้รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้แก่ประชาชนได้รับทราบ โดยมีมาตรการครอบคลุมถึงประเด็นเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของระบบและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ลดค่าใช้จ่ายในการติดต่อราชการ ตลอดจนขจัดช่องทางการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ และในระยะยาวกำหนดให้มีการพัฒนาไปสู่การจัดให้มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนและภาระของประชาชนเกี่ยวกับขั้นตอนการติดต่อภาครัฐ โดยเฉพาะในเรื่องการขออนุญาตหรืออนุมัติต่าง ๆ และในระยะต่อไปจะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นไปในลักษณะของการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one-stop service) เช่น ระบบกลางของภาครัฐในการให้บริการธุรกิจตลอดวงจรการประกอบธุรกิจ (Single Portal for Business) อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อราชการหรือรับบริการจากหน่วยงานของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

มีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ในลักษณะการสื่อสารสองทาง ทั้งนี้ ระบบการให้บริการดังกล่าวจะต้องสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว มีหลายภาษา และมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เชื่อถือได้ โดยมีรูปแบบ “๔ ท.” อันได้แก่ “ที่เดียว ทันใด ทั่วไทย ทุกเวลา” รวมทั้งมีกฎหมายรองรับการดำเนินการดังกล่าว

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๕ ปี นับแต่วันที่แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายมีผลใช้บังคับ (พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) จำนวนระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)
- ๒) จำนวนผู้เข้าใช้งานระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)
- ๓) อันดับการพัฒนาด้านรัฐบาลดิจิทัล ในการจัดลำดับของ UN e-Government rankings อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด ๕๐ อันดับแรก
- ๔) อันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ (Ease of Doing Business Index) จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) อยู่ในอันดับสองของอาเซียน
- ๕) ระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index)

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำข้อมูลในความรับผิดชอบให้เป็นฐานข้อมูลในระบบดิจิทัล และมีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) รวมถึงการให้ยื่นคำขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การลดค่าใช้จ่าย ตลอดจนขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งกำหนดให้มีการบูรณาการระบบฐานข้อมูลของรัฐให้มีความเป็นเอกภาพ และมีความสอดคล้องต้องตรงกัน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้แก่ประชาชนได้รับทราบ ตลอดจนครอบคลุมถึงประเด็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. ปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้มีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจง่าย รวมทั้งมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลฉบับภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน (ภาษาอังกฤษ) เพื่อความสะดวกของผู้รับบริการที่ใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร โดยออกกฎหมายรองรับ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้สามารถเข้าถึงได้หลากหลายช่องทาง โดยสามารถใช้ได้กับระบบโทรศัพท์มือถือ และระบบอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถใช้งานได้ (เช่น ระบบ kiosk, call center) โดยออกกฎหมายรองรับ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๔. ดำเนินการบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และจัดให้มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชนและในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๕. พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) และพัฒนาให้เป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one-stop service)

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๖. พัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยของระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้เป็นระบบที่มีความเสถียร มีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้ โดยออกกฎหมายรองรับ รวมทั้งมีการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการพัฒนาระบบ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๗. พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการนำระบบยืนยันตัวบุคคลประเภทอื่น (Digital ID) และการตรวจสอบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) รวมทั้งพิจารณาแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ศาลสามารถรับฟังข้อมูลดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานได้

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๘. พิจารณาดำเนินการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้โดยทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานปลัด และ/หรือ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๙. ประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชนทั่วไป ระหว่างการดำเนินการตามข้อ ๑.๑ - ๑.๘ อย่างรอบด้าน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑๐. วางระบบข้อมูลสารสนเทศเครือข่ายสำหรับองค์กร หรือหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย โดยจัดให้มีการทดสอบระบบเพื่อหาข้อบกพร่องในสถานการณ์ (Scenario) ต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการแก้ไข

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- ๑) มีการจัดตั้งศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ
- ๒) จำนวนระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)
- ๓) มีระบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (one-stop service)
- ๔) มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล
- ๕) มีระบบความมั่นคงปลอดภัยและมาตรการปกป้องคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของประชาชนของระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)
- ๖) การนำระบบยืนยันตัวบุคคลประเภทอื่น (Digital ID) และการตรวจสอบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการและมีค่าใช้จ่ายที่ถูกลง
- ๗) จำนวนผู้เข้าใช้งานระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑. จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาล ดิจิทัล																			คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ระยะเร่งด่วน + สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีการนำ เทคโนโลยีดิจิทัล ที่เหมาะสมมาใช้ ในการบริหาร ราชการและการ จัดทำบริการ สาธารณะใน หน่วยงานของรัฐ	มีการประกาศใช้กฎหมาย ว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๒. ปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้มีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจง่าย รวมทั้งมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลฉบับภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน (ภาษาอังกฤษ) โดยออกกฎหมายรองรับ																					สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) + หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงานและอาจขอรับการจัดสรรเพิ่มเติม	เพื่อให้มีการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	จำนวนผู้ใช้งานระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) เพิ่มขึ้น

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๓. พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้สามารถเข้าถึงได้หลากหลายช่องทาง โดยออกกฎหมายรองรับ																					สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)		งบประมาณตามปกติของหน่วยงานและอาจขอรับการจัดสรรเพิ่มเติม	เพื่อให้มีการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	จำนวนผู้ใช้งานระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) เพิ่มขึ้น

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๔. ดำเนินการบูรณาการและ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่าน เทคโนโลยีดิจิทัล และจัดให้มี ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียน ข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ																			สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ จัดสรร เพิ่มเติม	เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชนและ ดำเนินงานของ หน่วยงาน ภาครัฐ	มีการจัดตั้งศูนย์กลางการ แลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูล ดิจิทัลภาครัฐ
๕. พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e-Service) และพัฒนา ให้เป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จ จุดเดียว (one-stop service)																			สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) +	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ	เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ประชาชนในการ ติดต่อกับภาครัฐ เพื่อลดค่าใช้จ่าย และขจัดช่อง ทางการทุจริต ประพฤติมิชอบ	๑) จำนวนระบบการ ให้บริการประชาชนผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e-Service) เพิ่มขึ้น ๒) มีระบบการบริการแบบ เบ็ดเสร็จ จุดเดียวผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																													
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔				
																									สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		จัดสรร เพิ่มเติม		(one-stop service)
๖. พัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย ของระบบการให้บริการประชาชนผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้เป็นระบบที่มีความ เสถียร มีความน่าเชื่อถือ และสามารถ ตรวจสอบได้ โดยออกกฎหมายรองรับ รวมทั้งมีการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านในการพัฒนาระบบ																							งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ จัดสรร เพิ่มเติม	เพื่อให้ระบบการ ให้บริการด้าน กฎหมายผ่าน ช่องทาง อิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e- Service) มีความ ปลอดภัยและ เชื่อถือได้	มีระบบความมั่นคง ปลอดภัยและมาตรการ ปกป้องคุ้มครองข้อมูลและ ความเป็นส่วนตัวของ ประชาชน ของระบบการ ให้บริการประชาชนผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e-Service)				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน	
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓
๗. พิจารณานโยบายที่เหมาะสมในการนำระบบยืนยันตัวบุคคลประเภทอื่น (Digital ID) และการตรวจสอบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) รวมทั้งพิจารณาแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ศาลสามารถรับฟังข้อมูลดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานได้																					สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) + สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	งบประมาณตามปกติของหน่วยงานและอาจขอรับการจัดสรรเพิ่มเติม	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและให้เกิดการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างคุ้มค่าและเต็มศักยภาพ	ระบบยืนยันตัวบุคคลประเภทอื่น (Digital ID) และการตรวจสอบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าใช้จ่ายที่ถูกลง

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
๘. พิจารณาดำเนินการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้โดยทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน																							กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม + สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้ระบบสารสนเทศสามารถเข้าถึงได้โดยครอบคลุม	จำนวนผู้ใช้งานระบบสารสนเทศภาครัฐที่เพิ่มขึ้น

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					ปี						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					
๙. ประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชนทั่วไป ระหว่างการค้าเนินการตามข้อ ๑.๑ - ข้อ ๑.๘ อย่างรอบด้าน																			สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)	(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้เกิดการมี ส่วนร่วมของ ประชาชนอย่าง แท้จริง	๑) จำนวนช่องทางการ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ ต่างๆ ๒) จำนวนผู้เข้าร่วมการ รับฟังความคิดเห็น และมี การนำผลการรับฟังความ คิดเห็นมาพิจารณาและให้ ความเห็นต่อผลการรับฟัง ความคิดเห็นดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๑๐. วางระบบข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายสำหรับองค์กร หรือ หน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย โดยจัดให้มีการทดสอบระบบเพื่อหา ข้อบกพร่องในสถานการณ์ (Scenario) ต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการแก้ไข																					สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ จัดสรร เพิ่มเติม	เพื่อให้ระบบ ข้อมูลสารสนเทศ ของรัฐสามารถ นำไปใช้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ	มีระบบข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายสำหรับองค์กร หรือหน่วยงานในการ บังคับใช้กฎหมาย

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ.

: กำหนดหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีระบบเอกสารที่ทำในรูปแบบของข้อมูลดิจิทัล การจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่รองรับการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐด้วยวิธีการดิจิทัล ตลอดจนจัดทำแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ :

มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ง. (๑) กำหนดให้มีการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิผลเป็นหลักการสำคัญของการดำเนินการตามกฎหมายทั้งปวง และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กฎหมายคงความศักดิ์สิทธิ์และทำให้ประชาชนเคารพและเชื่อถือได้ว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลตามที่มุ่งหวังจึงต้องมีการกำหนดกลไกในการสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดให้มีการออกอนุบัญญัติเพื่อกำหนดรายละเอียดของการปฏิบัติตามกฎหมายไว้อย่างครบถ้วน เพื่อให้กฎหมายมีผลบังคับได้อย่างสมบูรณ์ การกำหนดผลบังคับอย่างเคร่งครัดต่อเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย เพื่อให้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด หรือการนำอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบังคับใช้กฎหมายเองก็เป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเมื่อประชาชนเกรงว่าตนจะได้รับผลร้ายตามที่กฎหมายกำหนดก็จะมี การเสนอผลประโยชน์เพื่อแลกเปลี่ยนกับการงดเว้นหรือผ่อนผันการบังคับใช้กฎหมาย อันเป็นที่มาของการเลือกปฏิบัติและใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ดังเช่นที่มีผลการศึกษาบ่งชี้ว่า ถ้าลดเสรีภาพของประชาชนลง ๑ ส่วน จะเพิ่มโอกาสในการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐเป็น ๓ ส่วน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเลือกปฏิบัติและไม่เป็นธรรม อีกทั้งยังมีกรณีที่มีการกำหนดให้มีรางวัลนำจับให้แก่เจ้าหน้าที่อันเป็นมูลเหตุจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายโดยไม่เป็นธรรมเพื่อให้ตนได้รับผลประโยชน์ตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ คือ จะต้องมีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งการกำหนดให้กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต้องมีการบังคับใช้และต้องออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา หรือกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำการใดให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าเกินกว่าเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมีความผิดวินัย นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดกลไกให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายพิจารณาเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการพิจารณาเปลี่ยนมาตรการการลงโทษอาญาเป็นโทษปรับทางปกครอง และกำหนดให้มีการศึกษาแนวทางในการยกเลิกหรือปรับปรุงการให้รางวัลนำจับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างเหมาะสม สร้างความเป็นธรรม และป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้มีการกำหนดกลไกสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายประชาชนในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ในกรณีที่พบว่ามี การบังคับใช้กฎหมายโดยไม่สมควร หรือใช้บังคับกฎหมายไม่ถูกต้อง หรือมีการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายอาจเสนอเรื่องหรือส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการต่อไป และจะต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมจากการให้ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้กลไกการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย
- ๒) มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย
- ๓) มีกฎหมายเปลี่ยนโทษทางอาญาที่มีการจำคุกและปรับ และสามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้ โดยให้เปลี่ยนมาตรการการลงโทษอาญาดังกล่าวเป็นโทษปรับทางปกครอง
- ๔) การศึกษาการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย และมีการออกอนุบัญญัติรองรับการดำเนินการตามกฎหมายครบถ้วน
- ๒) ส่วนงานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย
- ๓) กฎหมายที่มีโทษทางอาญา ได้มีการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขจากมาตรการการลงโทษทางอาญาเป็นโทษปรับทางปกครอง
- ๔) ข้อเสนอเกี่ยวกับการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

๑.๑ พิจารณาความเหมาะสมในการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) กฎหมายใดที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ไม่มีการบังคับใช้ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่มิผลใช้บังคับ ให้กฎหมายนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อพ้นวันครบกำหนด ๒ ปี

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการออกกฎหมายระดับอนุบัญญัติ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) ต้องดำเนินการออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา กฎหมายใดไม่ออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี ให้เป็นอันยกเลิก

(๒.๒) หากไม่มีการออกอนุบัญญัติ จะนำโทษทางอาญามาใช้บังคับให้เป็นโทษแก่บุคคลไม่ได้

(๒.๓) ในกรณีที่มิพบเหตุเฉพาะกาลของกฎหมายใหม่ซึ่งยกเลิกกฎหมายเก่าบัญญัติให้อนุบัญญัติตามกฎหมายเก่ามิผลใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายใหม่ หากไม่มีการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายเมื่อครบ ๑ ปี นับแต่วันประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา ให้อนุบัญญัติตามกฎหมายเก่าทั้งหมดเป็นอันยกเลิก

(๓) กำหนดให้มีอำนาจดำเนินการในระหว่างเตรียมการในกรณีที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการมีผลใช้บังคับกฎหมาย โดยให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายมีอำนาจดำเนินการบางอย่างตามที่กำหนดในกฎหมายได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กำหนดให้มีการเสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้นล่วงหน้าได้ แต่จะมีผลต่อเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รวมทั้งการเตรียมดำเนินการเสนอให้ออกอนุบัญญัติไปพลางก่อนได้ เป็นต้น

(๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำการใดให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าเกินกว่าเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมีความผิดวินัย และหากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรง หรือในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิในการฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าความล่าช้านั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่นที่ไม่ใช่ความผิดของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบนั้น

(๕) ในกรณีที่ประชาชนพบว่าไม่มีการดำเนินการใช้บังคับกฎหมาย หรือใช้บังคับกฎหมายไม่ถูกต้อง หรือมีการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย อาจเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคีรัฐ (ปปท.) เพื่อพิจารณาดำเนินการ และต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองประชาชนที่ให้ออมูลด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ จัดทำร่างอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายในข้อ ๑.๑

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือนนับแต่ประกาศใช้กฎหมายตามข้อ ๑.๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย / หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร่างกฎหมายตามข้อ ๑.๑ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีการออกอนุบัญญัติเพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และการปฏิบัติครบถ้วน

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๑ กำหนดกลไกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย พิจารณานำเครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมาย เช่น การใช้กล้องวงจรปิดและการออกไปส่งโดยเครื่องจักรกล การบังคับให้มีการติดตั้งเครื่องบันทึกข้อมูลการขับขี่ในยานพาหนะสาธารณะและยานพาหนะที่ใช้ในการบรรทุกหรือขนส่ง โดยเฉพาะเรื่องความเร็ว น้ำหนักบรรทุก และระยะเวลาการขับขี่ของผู้ขับขี่ หรือการติดกล้องวงจรปิดในรถโดยสารสาธารณะและเมื่อมีการติดตั้งแล้วต้องกำกับให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ ฯลฯ โดยให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเสนอแผนการดำเนินการต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดซึ่งจะต้องสอดคล้องกับระยะเวลาในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย เพื่อให้การบังคับการตามกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาและสร้างความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายและการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย และจะต้องจัดให้มีการประเมินผลของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายนั้นด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจต้องขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐมีการนำเครื่องมือเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมาย โดยพิจารณาจากจำนวนกลไกที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว
- (๒) มีกลไกการดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามข้อ (๑)
- (๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาและสร้างความร่วมมือในภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงมีการรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. จัดทำกฎหมายเพื่อเปลี่ยนโทษทางอาญาที่มีการจำคุกและปรับที่สามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้ ให้เป็นโทษปรับทางปกครอง

๓.๑ ให้มีการพิจารณาสำรวจโทษทางอาญาที่มีการจำคุกและปรับที่สามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้ รวมทั้งโทษทางอาญากรณีอื่น เช่น ความผิดลหุโทษ ฯลฯ เพื่อพิจารณามาตรการที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนให้เป็นโทษปรับทางปกครอง โดยมีตัวอย่างของเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

(๑) ความผิดลหุโทษโดยการกระทำที่เห็นว่า เนื้อหาไม่ควรเป็น “ความผิดทางอาญา” เพราะการกระทำนั้นกระทบกระเทือนคุณธรรมทางกฎหมายน้อย แต่ก็ควรมีสภาพบังคับให้เป็น “การกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบ” และถือว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบนี้เป็นความผิดในทางปกครอง และมาตรการบังคับที่ใช้สำหรับกระทำดังกล่าวนี้คือ โทษปรับทางปกครอง

(๒) ความผิดทางอาญาของพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ที่ไม่สมควรเป็นความผิดทางอาญา หรือการกระทำนั้นไม่ใช่อาชญากรรมที่กระทบต่อศีลธรรมอันดีและการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม จึงไม่ต้องนำกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเข้ามาแก้ไขปัญหา แต่หากกำหนดให้เป็นมาตรการทางปกครอง คือ โทษปรับทางปกครอง

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ เมื่อได้ข้อมูลและแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมแล้ว ให้พิจารณาจัดทำร่างกฎหมายเพื่อเปลี่ยนโทษทางอาญาให้เป็นโทษปรับทางปกครอง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบังคับการตามกฎหมาย และลดภาระและผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการสำรวจโทษทางอาญาที่อยู่ในข่ายที่จะพิจารณาปรับเปลี่ยนเป็นโทษปรับทางปกครอง
- (๒) มีการจัดทำกฎหมายเปลี่ยนโทษทางอาญาเป็นโทษปรับทางปกครอง เพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

๔.๑ ให้มีการพิจารณาศึกษาบทบัญญัติที่มีการกำหนดสินบนและเงินรางวัลที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการจับกุมดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด เพื่อพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงให้เหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) การพิจารณาประเด็นข้อกฎหมายและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน โดยเฉพาะการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ประกอบการพิจารณาบทลงโทษ และความไม่ชัดเจนในข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่กลายเป็นช่องทางในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อหาผลประโยชน์

(๒) การพิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายสินบนและเงินรางวัลของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ตำรวจ ศุลกากร ขนส่งทางบก ป่าไม้ ยาเสพติด การฟอกเงิน ทรัพย์สินทางปัญญา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง / คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔.๒ กำหนดให้มีการหารือและรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไป และจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เสนอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อพิจารณา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ข้อเสนอเกี่ยวกับการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ

- (๒) จำนวนของข้อเสนอในการปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายที่ได้จากการหารือและรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมาย และประชาชนที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย เพื่อเสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายพิจารณา

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน	
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓		๔	๑					๒
๑. มีกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย																							
๑.๑ จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย																			คณะ กรรมการ ปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีกลไกควบคุม การบังคับใช้ กฎหมายให้ เป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ	กฎหมายว่าด้วยการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบังคับใช้ กฎหมาย ประกาศใช้บังคับ
๑.๒ จัดทำร่างอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และการปฏิบัติเพื่อรองรับกฎหมายตามข้อ ๑.๑																			คณะ กรรมการ ปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย + หน่วยงาน ผู้รักษาการ ตามกฎหมาย		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้เกิดความ ชัดเจน และ สามารถปฏิบัติ ตามกฎหมาย ได้ อย่าง มี ประสิทธิภาพ	กฎหมายลำดับรองเพื่อ กำหนดรายละเอียด เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และ การปฏิบัติครบถ้วน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																				
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																				
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓					
๒. จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย																				
๒.๑ มีการกำหนดกลไกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย พิจารณาให้มีการนำเครื่องมือและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในดำเนินการเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ																	หน่วยงาน ผู้รักษาการ ตามกฎหมาย	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย	ข้อเสนอที่เหมาะสมในการนำเครื่องมือหรือเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ
๒.๒ มีกลไกกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาและสร้างความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งเชื่อมโยงเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และต้องมีการประเมินผลเกี่ยวกับ																	หน่วยงาน ผู้รักษาการ ตามกฎหมาย	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีการติดตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
ประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายนั้นด้วย																					ในการบังคับใช้ กฎหมาย	
๓. จัดทำกฎหมายเปลี่ยนโทษทางอาญาที่สามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้ ให้เป็นโทษปรับทางปกครอง																						
๓.๑ พิจารณาสำรวจโทษทางอาญาที่สามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้รวมทั้งโทษทางอาญากรณีอื่น เช่น ความผิดลหุโทษ ฯลฯ เพื่อพิจารณามาตรการที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนให้เป็นโทษปรับทางปกครอง เพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด																			สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีข้อมูล ประกอบการ พิจารณาในการ ปรับเปลี่ยนโทษ ทางอาญาให้ เป็นโทษปรับ ทางปกครอง	รายงานข้อเสนอเกี่ยวกับ บทบัญญัติที่กำหนดโทษ ทางอาญาที่มีการจำคุก และปรับ และสามารถ เปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติ ได้ โดยให้เปลี่ยนเป็นโทษ ปรับทางปกครอง
๓.๒ จัดทำกฎหมายเพื่อปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาให้เป็นโทษปรับทางปกครอง																			สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	กา ร จั ด ท า กฎหมายเปลี่ยน โทษทางอาญา เป็นโทษปรับ ทางปกครอง	กฎหมายเปลี่ยนโทษทาง อาญาเป็นโทษปรับทาง ปกครอง ประกาศใช้บังคับ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																							
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																(ล้านบาท)				แหล่ง เงิน			
๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕							
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔				
๔. กำหนดให้มีการศึกษาการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน																							
๔.๑ พิจารณาศึกษาบทบัญญัติที่มีการกำหนดสินบนและเงินรางวัลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการจับกุมดำเนินคดี เพื่อให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ															กระทรวง การคลัง + คณะกรรมการ ปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อพิจารณา แนวทางที่ เหมาะสมในการ ยกเลิกหรือ ปรับปรุงรางวัล นำจับที่ให้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อป้องกันการ ทุจริตคอร์รัปชัน และเพื่อให้การ บังคับใช้ กฎหมายเป็นไป อย่างเหมาะสม	ข้อเสนอเกี่ยวกับการ ยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัล นำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ				

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๔.๒ กำหนดให้มีการหารือและรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายหรือกฎฉบับต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไปเพื่อจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายเสนอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อพิจารณาสั่งการ																					หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และมีข้อมูลสำหรับพิจารณาแก้ไขปรับปรุง	รายงานการรับฟังความคิดเห็น

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

: สารสำคัญดังนี้

- (๑) กฎหมายใดที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ไม่มีการบังคับใช้ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่มิผลใช้บังคับ ให้กฎหมายนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อพ้นวันครบกำหนด ๒ ปี
- (๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการออกกฎหมายระดับอนุบัญญัติ ดังต่อไปนี้
 - (๒.๑) ต้องดำเนินการออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา กฎหมายใดไม่ออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี ให้เป็นอันยกเลิก
 - (๒.๒) หากไม่มีการออกอนุบัญญัติ จะนำโทษทางอาญามาใช้บังคับให้เป็นโทษแก่บุคคลไม่ได้
 - (๒.๓) ในกรณีที่มีบทเฉพาะกาลของกฎหมายใหม่ซึ่งยกเลิกกฎหมายเก่าบัญญัติให้อนุบัญญัติตามกฎหมายเก่ามีผลใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายใหม่ หากไม่มีการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายเมื่อครบ ๑ ปี นับแต่วันประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา ให้อนุบัญญัติตามกฎหมายเก่าทั้งหมดเป็นอันยกเลิก
- (๓) กำหนดให้มีอำนาจดำเนินการในระหว่างเตรียมการในกรณีที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการมีผลใช้บังคับกฎหมาย โดยให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายมีอำนาจดำเนินการบางอย่างตามที่กำหนดในกฎหมายได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กำหนดให้มีการเสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้นล่วงหน้าได้ แต่จะมีผลต่อเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รวมทั้งการเตรียมดำเนินการเสนอให้ออกอนุบัญญัติไปพลางก่อนได้ เป็นต้น
- (๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำการใดให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าเกินกว่าเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมีความผิดวินัย และหากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ให้ถือว่ามีความผิดวินัยร้ายแรง หรือในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิในการฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าความล่าช้านั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่นที่มีไขความผิดของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ
- (๕) ในกรณีที่ประชาชนพบว่าไม่มีการดำเนินการใช้บังคับกฎหมาย หรือใช้บังคับกฎหมายไม่ถูกต้อง หรือมีการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย อาจเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ (ปปท.) เพื่อพิจารณาดำเนินการ และต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองประชาชนที่ให้ข้อมูลด้วย